nedeljski

Primorski dnevnik

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 40 lir

TRST, nedelja 24. marca 1963

Leto XIX. - Št. 71 (5446)

Velik delovni uspeh Trsta

Splavitev kake ladje pomeni v vsaki ladjedelnici vedno pomembno delovno svečanost, saj se s tem zaključi prvi in najodločnejši postopek pri gradnji obsežnega plovnega objekta. Današnja svečanost v ladjedelnici Sv. Marka pa je še posebno pomembna iz več razlogov. Danes ne bodo splavili manjše tovorne ladje, ali morda po naši obsežne vendar za ladjedelnico manj pomembne peljke, temveč orjaško potniško ladjo, ki bo upravičeno ponos ladjedelnici, ki jo je zgradila, in družbi, za katero bo plula po širnih oceanih.

V resnici gre za izredno ladjo, kakršnih je malo na svetu, in torej za dogodek, ki presega ne samo lokalni tržaški okvir, temveč ki zanima pomorstvo vsega sveta. Splavitev 43.000-tonske izredno moderne potniške ladje je posebna delovna zmaga skoro 1000 delavcev in tehnikov, ki so zaposleni v ladjedelnici Sv. Marka, in drugih tehnikov, ki so za ladjo pripravili načrte, strokovnjakov in strokovnjakinj, ki so izoblikovali izredno hidrodinamičen podvodni del, poučili notranjo ureditev prostorov in rešili vrsto zapletenih tehničnih vprašanj.

V našem listu smo že podrobno navedli vse osnovne sposobnosti ladje «Raffaello», kakor danes ponovno podčrtujejo samo nekatere. Ladja ima enajst mostov, torej praktično enajst nadstropij ali že kar za nebotičnik. V tem nebotičniku je skoraj nemogoče hoditi peš in bo za to potrebno imelo osemnajst dvigal. Samo poučevanje oblike dimnikov je zahtevalo eno leto dela specializiranih strokovnjakov, zato pa je rezultat izredno, saj ta dimnika tako oblikovana, da na palubo ne bo padel niti prašek saj.

V resnici bo to pravi plavajoči hotel, ki pa za razliko od podobnih ladij iz razdobja med dvema vojnama znatno olajša razlike med raznimi razredi, saj bo nudil v vseh prostorih ne samo ugodno počutje temveč vsestranske udobnosti. Šest bazenov, kinodvorana s petsto sedeži, tridesetih raznih dvoran, lastna telefonija, 850 telefonov, povsod satelitska naprava, nobenih skupnih ležišč temveč samo zasebne kabine z vsemi sanitarijami, to so samo nekatere udobnosti.

Ladjedarji in konstrukterji so morali gledati v bodočnost, ki za velike potniške ladje ni preveč rožnata. Že smo v razdobju hitrega letalskega prometa, ko veliki reaktivci letno prepeljejo mnogo več potnikov kot potniške ladje. Konkurenčna bitka je izredno ostra. Potniške ladje lahko v tej zmagajo samo tako, da ponudijo potniku to, česar letalo ne more: udoben in prijeten odmor na potovanju med oceanom, tako da že potovanje samo zase ima posebno privlačnost.

Zato je tudi brzina izgubila pomen in «Raffaello» ne bo nikoli stopil v bitko za «modrega trak». To ni prestižna ladja, temveč je grajena, da prinese čim večje število potnikov in med njimi predvsem premožnih turistov in jih varno ter udobno pripelje v Italijo.

Doseg vseh teh zahtev, ki morajo biti nujno združene tudi z ekonomičnostjo izkoriščanja ladje, pa je seveda zelo težka in odgovorna. Zato tudi ni bila slučajna izbira prav ladjedelnice Sv. Marka, ki so izpredali to pomembno in važno naročilo.

Tržaški delavci in tehniki so dokazali po svojem izredno dobrem delu, saj so že v preteklosti zgradili vrsto lepih in znanih ladij. Še sedaj, po 36 letih, plujeta po oceanih «Saturnia» in «Vulcania», ki sta bila tako odlično zgrajeni, da sta samo prestali vse nevarnosti vojne ,temveč sta lahko tako «stari» vzdržali ostro konkurenco mlajših nasprotnikov. Po vojni pa so v ladjedelnicah CRDA zgradili 24 manjših in večjih potniških ladij in med njimi: 27.000-tonski «Giulio Cesare» in «Augustus», 13.000-tonske «Australia», «Oceania» in «Neptunia», 11.695-tonski «Victoria» in «Asia», 11.879-tonsko «Ausonia», 27.000-tonsko «Galileo Galilei», sedaj pa grade še tri velike potniške ladje in poleg «Raffaella», 27.000-tonsko «Guglielmo Marconi» in za tujega brodarja 30.000-tonsko «Oceanic».

Zato je razumljivo, da bo današnji dan pomemben praznik ne samo za vse delavce ladjedelnice temveč za vse tržaško prebivalstvo in to tako za italijanske kot slovenske delavce ladjedelnice in pomorščake. Znano je, da so bili v ladjedelnicah vedno zaposleni številni slovenski delavci, ki so se s svojo marljivostjo in strokovno usposobljenostjo tudi uveljavili.

V tem prazničnem ozračju pa se s posebno ostrino postavljata dve važni vprašanji:

1. Celotna ladjedelniška industrija je v težavah in zlasti ladjedelnici Sv. Marka grozi temna usoda. V kratkem bodo stopila v veljavo določila pogodbe o Skupnem evropskem tržišču, ki bodo te težave še zaostrila. Ladjedelnica Sv. Marka je zastarela in je bila po vojni samo obnovljena, ni pa bila temeljito modernizirana in ne bo mogla vzdržati konkurence. Brez modernizacije je ta ladjedelnica obsojena na pogin in to v sedanjih pogojih nagel pogin.

Današnja pomembna delovna zmaga pa je še en dokaz, da do tega ne sme priti, in istočasno tudi jasna zahteva, da je treba ladjedelnico preurediti, ohraniti kvalificirano delovno silo in ji omogočiti nadaljnje delovne uspehe.

2. «Saturnia» in «Vulcania» imata 36 odnosno 35 let in sta nujno za «v pokoj». Prihodnje leto bosta zgrajeni «Raffaello» in «Michelangelo», tako da bodo plule na redni progi proti New Yorku iz Italije štiri ladje. Največji, «Michelangelo» in «Raffaello», sta že določeni za progo Genova-New York, medtem ko ostane odprto vprašanje proge Trst-New York, brž ko bo treba umakniti iz prometa «Saturnio» in «Vulcanio».

Tržaški gospodarski krogi so že večkrat podčrtali, da je treba to progo modernizirati in na njo postaviti moderni ladji «Leonardo da Vinci» in «Cristoforo Colombo», ki sedaj plujeta iz Genove. Menimo, da ta zahteva ne izvira iz ozkih mestnih interesov, temveč odraža dejanske potrebe Jadranskega morja, razvoja turizma in gospodarskih vezi na tem obsežnem predelu.

B. S.

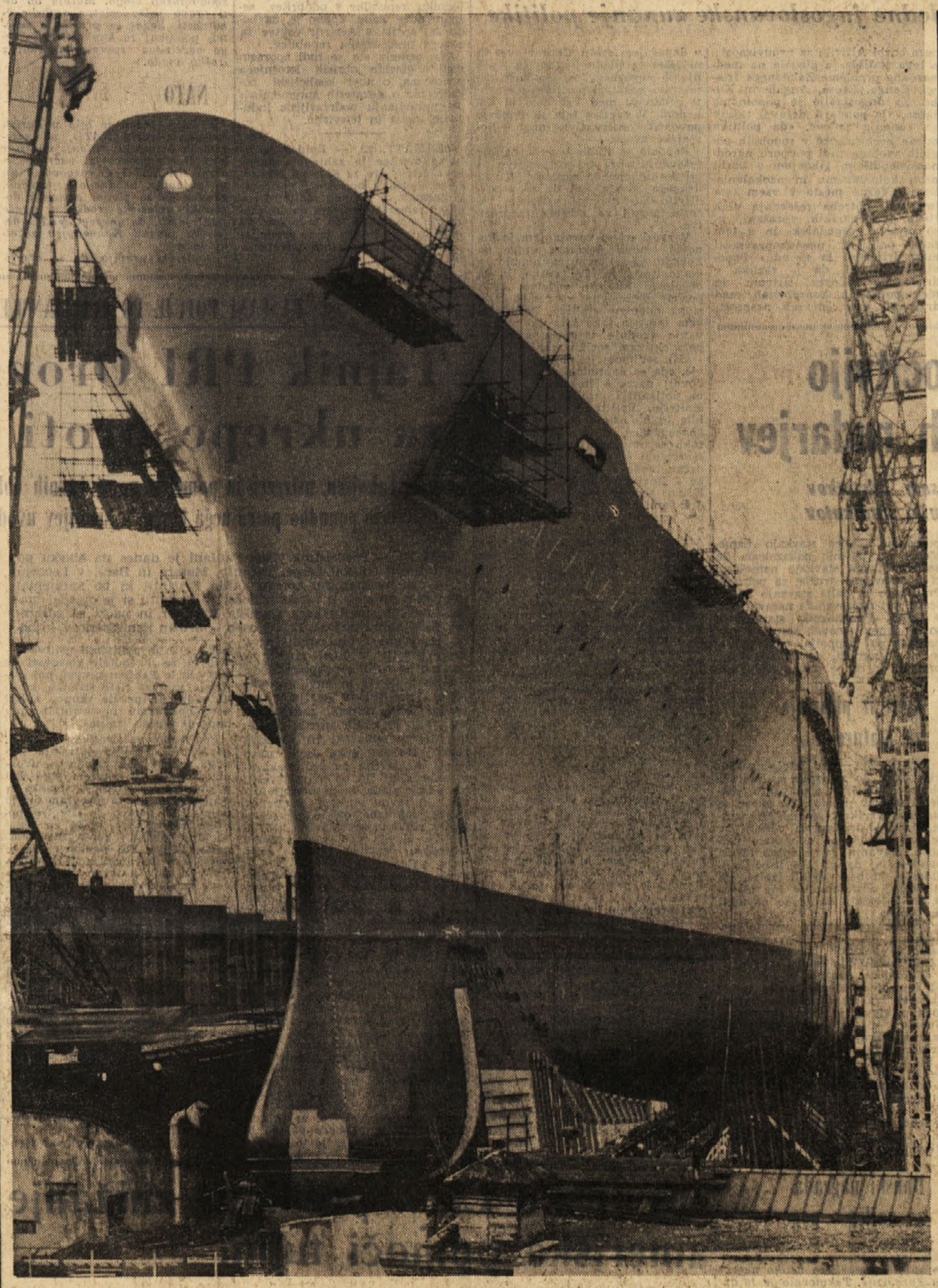

ŽENEVSKO «KOLO»

sedem dni v svetu

Eksplozija v Sahari

Medtem ko se v Ženevi nadaljujejo brezplodni razgovori o prekinitvi jedrskih poskusov, je v alžirski Sahari nenadoma eksplodirala nova francoska jedrska bomba. Bombo so preizkušali pod zemljo in je imela moč bombe, ki je porušila Hirošimo tik pred koncem druge svetovne vojne.

Alžirska vlada je zaradi tega sklicala izredno sejo ustavodajne skupščine, ki je odobrila sklep, da se od Francije zahteva začetek razgovorov za revizijo vojaških določb evianskih sporazumov. Zahtevo so že uradno sporočili francoski vladi. Ben Bela je v svojem govoru v narodni skupščini poudaril, da so jedrski poizkusi na alžirskih tleh nezdružljivi z alžirsko neodvisnostjo. Pripomnil je, da so med pojajanji v Evianu bile določbe, ki dopuščajo Franciji za pet let uporabljanje Sahare za svoje vojaške poizkuse, manj važna stvar kakor vse ostale. Sedaj pa je nedopustno, da bi Francija kršila alžirsko suverenost. Tudi maroška in tunizijska vlada sta uradno protestirali pri francoski vladi ter poudarili, da je francosko ravnanje v nasprotju z resolucijo OZN, ki določa prekinitev poskusov od 1. januarja letos dalje ter proti odločenosti afriških držav, ki zahtevajo, naj se na afriškem ozemlju ne delajo jedrski poskusi. Moskovska «Pravda» pa je poudarila, da so slab zgled dale prav ZDA, ki so tudi letos nadaljevale podzemeljske jedrske poskuse. Poudarila je tudi, da spada francoska eksplozija v okriv zahodnih napadalnih priprav v sklopu NATO.

Francija pa se za vse to sploh ne zmeni. Minister za obrambo Messmer je izzivalno izjavil, da bo Francija nadaljevala svoje poskuse v Sahari ali drugje, «dokler bo to potrebno».

Jasno je, da je nova eksplozija še bolj oddaljila možnost sporazuma v Ženevi. Delegati nevezanih držav na konferenci so ostro obsodili francosko ravnanje in so znova pozvali velesile, naj se končno sporazumejo. Vsak hip se pričakuje tudi objava nove spomenice teh delegatov, ki naj bi omogočila morebitni kompromis.

Kennedyjev «zid»

V San Joseju na Kostariki so se prejšnji teden sestali predsedniki srednjeameriških držav, Paname in ZDA. V večini otvoritvenih govorov predsednikov so bili napadi na Kubo in predlogi za rešitev gospodarskih težav Srednje Amerike. Ameriški predsednik Kennedy je obtožil Sovjetsko zvezo, da si je «s silo podvrgla kubansko ljudstvo». Kubo in SZ je obtožil, da si «zdaj prizadevata razširiti svoje nadzorstvo tudi na kontinentu». Ob prihodu v San Jose pa je Kennedy pozval udeležence konference, naj «zgradijo zid okrog Kube»

Uradno sporočilo, ki so ga objavili potrjuje, da so res govorili o tem «zidu». V izjavi je največ govora o Kubi in o gospodarskih težavah, s katerimi se borijo srednjeameriške države. V izjavi se predvidevajo «odločni ukrepi» za osamitev Kube in proti «infiltraciji» s Kube na področje Srednje Amerike. Sklenili so posebne dogovore o novih ukrepih za opazovanje z morja in iz zraka na področju teritorialnih voda, da bi preprečili «komunistično infiltracijo» v Srednjo Ameriko. V začetku aprila se bodo sestali notranji ministri držav udeleženk, da proučijo ukrepe za omejitev prometa teh držav s Kubo. Pričakujejo, da se bodo v kratkem sestali tudi vladni konkcionarji za informacije, ki naj bi razpravljali o posebnih ukrepih za zatiranje «komunistične propagande» in za propagiranje programa «zveze za napredek».

Glede gospodarskih načrtov pravi izjava, da je Kennedy obljubil preceišnjo vsoto kot prvi prispevek ZDA. Sporazumeli so se tudi, da je treba pospešiti priprave za ustanovitev carinske zveze šestih srednjeameriških držav, da je treba razpravljati o valutni zvezi kakor tudi o gospodarski skupnosti Srednje Amerike. Precejšnjo pozornost so posvetili tudi izvajanju programa «zveza za napredek».

Kuba je zelo ostro reagirala na te sklepe. Kubanski tisk piše, da je bil sestanek preračunan na krepitev napadalnih dejanj proti Kubi. Kubansko ministrstvo za oborožene sile pa je obtožilo ZDA, da so krive napada, ki so jo bile pred dnevi izvršile skupine kubanskih beguncev na sovjetsko ladjo v nekem kubanskem pristanišču. Te skupine so namreč prišle na oboroženi ladji z ameriškega ozemlja v bližino kubanske obale in tam obstreljevale neko sovjetsko ladjo, na katero so nakladali blago. Pri tem so ranile več sovjetskih mornarjev.

V zvezi s Kennedyjevimi izjavami, da je treba okrog Kube «zgraditi zid», je havanski radio opozoril, da bo tudi Kuba ob svojih obalah zgradila obrambni zid, ki ga bodo tvorile pridobitve revolucije in njena sedanja politika.

Sovjetska agencija Tass je v svojem komentarju poudarila, da je bila glavna pozornost udeležencev konference v San Joseju posvečena preprečevanju širjenja vpliva kubanske revolucije na dežele Srednje Amerike, kar se odraža tudi v skupni izjavi, ki govori o sankcijah proti Kubi.

Arabci

Razgovori med Sirijo, ZAR in Irakom za federacijo so se nadaljevali tudi v preteklem tednu. V Kairo je odpotovala sirska delegacija pod vodstvom predsednika vlade Salaha Bitarja. Razgovori so se uspešno zaključili in o njih so objavili uradno sporočilo, ki pravi, da sta obe delegaciji odkrito in objektivno proučili negativne in pozitivne plati združitve med Sirijo in Egiptom leta 1958. Ugotovili sta, da so ravnanje ZAR po odcepitvi Sirije, zmaga osvobodilne revolucije v Siriji in Iraku ter nastop proti reakcionar-

(Nadaljevanje na 2. strani)

DANES

Uradno sporočilo agencije ANSA o podpisu novega trgovinskega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo kot tudi odgovorne izjave italijanskega ministra za zunanjo trgovino nam sicer še ne nudijo povsem jasne slike o zaključku jugoslovansko-italijanskih trgovinskih pogajanj, vendar pa lahko na osnovi teh vesti in izjav ugotovimo, da je bil storjen pomemben korak naprej in da obstajajo možnosti, da se jugoslovansko-italijanska trgovinska izmenjava okrepi, in da v tem okviru dobita Trst in Gorica še večji pomen, kot sta ga imela doslej. V tej zvezi je zlasti važna izjava ministra za zunanjo trgovino, da je treba okrepiti oba lokalna sporazuma, ki nedvomno nudita mnogo možnosti za uvažanje novih industrijskih izdelkov in s tem za splošno krepitev gospodarskih odnosov.

Iz včerajšnjih važnih izjav jugoslovanskega zunanjega ministra v Beogradu pa sledi, da je prišlo v odnosih Jugoslavije z nekaterimi zahodnimi državami do zastoja in ovir. Mislimo, da se ne motimo, če na podlagi izjav italijanskega ministra za zunanjo trgovino lahko ugotovimo, da Italija ne spada med take države. Poudarjanje potrebe po okrepitvi gospodarskih odnosov pa je dokaz, da so v Rimu jugoslovansko zunanjo politiko pravilno razumeli in da jo tako še vedno razumejo. Saj tudi v Italiji ne bi mogel nihče razumeti, če bi na Zahodu katera koli država delala ovire Italiji samo zaradi njenega izboljšanja odnosov z državami na Vzhodu.

Kot vedno pa, ko poročamo o podobnih izjavah ministrov vlad obeh jadranskih sosed, imamo za umestno tudi tokrat dodati: Vedno bolj postaja nujno, da visoko stopnjo dobrih sosedskih odnosov doseže tudi reševanje nerešenih vprašanj, ki ga že toliko let terjajo Slovenci v Italiji. Saj od podpisa sporazuma v Londonu poteka letos že deveto leto.

Včeraj so v Rimu podpisali novo pogodbo o trgovini med Italijo in Jugoslavijo

Izjave ministra Pretija našemu gospodarskemu uredniku - Okrepiti je treba izmenjavo, in še zlasti povečati vlogo Trsta in Gorice

Iz Rima poročajo, da so na ministrstvu za zunanje zadeve podpisali novo italijansko-jugoslovansko trgovinsko pogodbo. Pogodbo sta podpisala predsednika obeh delegacij: za Jugoslavijo opolnomočeni minister Vasilij Milanović, za Italijo pa opolnomočeni minister Manlio Castronuovo.

Uradno poročilo ANSA pravi, da bo pogodba stopila v veljavo 1. aprila letos in da bo veljala eno leto ter da se z njo zamenjuje pogodba od 3. avgusta leta 1961. Nova pogodba uveljavlja tudi v odnosu do Jugoslavije splošni režim *tabela A import*.

Podpisali so tudi nove sporazume glede trgovinske izmenjave med Trstom in jugoslovanskimi obmejnimi področji, oziroma med Gorico in jugoslovanskimi obmejnimi področji.

Pri podpisu sta bili prisotni v celoti obe delegaciji, poleg tega pa tudi namestnik generalnega ravnatelja za gospodarska vprašanja opolnomočeni minister Mondello in opolnomočeni minister Catalano.

Včeraj je bil v Trstu minister za zunanjo trgovino Preti, ki se je udeležil sprejema v muzeju «Revoltella». Ob tej priložnosti je ministra zaprosil naš gospodarski urednik za intervju. Minister je ljubeznivo odgovoril na vrsto vprašanj.

VPRAŠANJE: Dolgo časa je bilo govora o različnem uvoznem režimu in o sistemu treh list, ki jih uporablja Italija.

ODG.: Z Jugoslavijo imamo zelo dobre odnose in ne vidim nobenega razloga, da ne bi uporabili najugodnejšega sistema — *liste A*.

Minister Preti

VPR.: V preteklem letu se je italijansko - jugoslovanska trgovinska izmenjava bistveno znižala. Kakšne so perspektive za prihodnost?

ODG.: V letu 1961 je prišlo do deficita 51 in nekaj milijonov dolarjev z jugoslovanske strani. Zato smo bili z Jugoslovani sporazumni, da ta deficit znižamo na realnejšo raven. Jugoslovani so se krepko potrudili in znatno povečali svoj izvoz. Istočasno pa smo prav tako soglasno zavrli izvoz v Jugoslavijo. Tako smo bistveno znižali deficit in trgovinsko bilanco skoro uravnovesili. Seveda pa je odvisen od možnosti jugoslovanskega izvoza nadaljnji razvoj trgovinske izmenjave.

VPR.: Predvidevate, da se bo trgovinska izmenjava v letošnjem letu okrepila?

ODG.: Realne možnosti obstajajo, saj gre za gospodarstvi, ki se dopolnjujeta, in je Jugoslavija napravila v zadnjih letih nagel korak naprej.

VPR.: Z uveljavitvijo pogodbe o evropskem skupnem tržišču se zaostrujejo carinske težave, saj se večajo carine proti tretjim državam in istočasno odpadajo carinske omejitve med

(Nadaljevanje na 2. strani)

KOČA POPOVIĆ O JUGOSLOVANSKI ZUNANJI POLITIKI

Zunanja politika FLRJ je opravila izpit v okoliščinah, ki niso bile lahke

Pospešitev procesa dekolonizacije - Zastoj in ovire v odnosih z nekaterimi zahodnimi državami zaradi nerazumevanja načelne in dosledne jugoslovanske zunanje politike

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 23. — «Pospešitev procesa dekolonizacije na svetu je eno od najbolj pomembnih dejstev v razvoju mednarodnih odnosov,» je izjavil danes državni tajnik za zunanje zadeve Jugoslavije Koča Popović v svojem poročilu v zunanjepolitičnem odboru zvezne skupščine.

Ta proces je istočasno najširša osnova za uresničenje politike miroljubne koeksistence, ki je po svojem bistvu usmerjena na odstranjevanje osnovnih virov mednarodne napetosti in nestabilnosti.

Vlogo in akcijo številnih držav na konferencah v Beogradu, v Kairu, v OZN in drugod je državni tajnik označil kot zgodovinski prispevek k naporom za demokratizacijo mednarodnih odnosov.

«Zato je razumljivo,» je poudaril Popović, «da je Jugoslavija podpirala in da podpira protikolonialno borbo narodov in ima z novoosvobojenimi državami toliko skupnega pri mednarodnem delovanju. Dogodki in izkušnje zadnjih let so jasno pokazali, je poudaril Popović, da je prav aktivna borba za odstranjevanje vseh oblik zatiranja, pritiska in vmešavanja v mednarodnih odnosih eden bistvenih pogojev za ohranitev miru na svetu. S tega načelnega stališča je Jugoslavija dajala podporo borbi Alžirije za neodvisnost; s tega stališča je gledala na mednarodne probleme Zahodnega Irijana, Konga, Laosa, Angole in Kube. Za Jugoslavijo je popolnoma jasno,» je poudaril državni tajnik za zunanje zadeve, «da politika mirne koeksistence v sodobnih pogojih vsebuje tudi podporo narodnoosvobodilnim gibanjem v borbi proti kolonializmu in neokolonializmu. Važno mesto v vsem tem ima tudi potreba reševanja vseh tistih gospodarskih vprašanj, ki so osnova gospodarski in s tem tudi politični neenakopravnosti med državami in narodi.» Popović je izjavil, da je razlika v družbeno-političnem sistemu in idejnopolitičnih koncepcijah med državami ena osnovnih nasprotij v današnjem svetu. Ceprav svet še ni izšel iz hladne vojne in vseh njenih nevarnosti, se vendarle pojavljajo nekateri pozitivni elementi v odnosu med Vzhodom in Zahodom. V zvezi s tem je Popović poudaril konstruktivne napore Sovjetske zveze.

Popović je dalje izjavil, da pri reševanju vprašanj razorožitve ni bil dosežen noben napredek. Tu ni drugega izhoda, kot da se z utrditvijo koeksistence ustvarijo začetni pogoji za začetek razorožitve.

V zvezi s tem vprašanjem je Popović omenil nekatere kroge na Zahodu, ki se javno zavzemajo za «zakonitost» jedrske vojne, in je obžaloval kitajsko vodstvo, ki s pozicij domnevne «obrambe» zastopa podobno stališče. Po njegovem mnenju tako kitajsko pojmovanje škoduje interesu miru in perspektivam socializma.

«Mi sodimo», je poudaril Popović, «da so napredne sile na svetu dovolj narastle in da so sposobne potisniti in izolirati napadalne činitelje. Politika Jugoslavije je bila in bo ostala politika aktivne koeksistence, ki je naletela na široko razumevanje in omogoča, da si pridobi širok krog prijateljskih držav in da razvija odnose in stike s številnimi drugimi državami. Edino sodelovanje z nevezanimi državami ustvarja trdno in trajno osnovo za plodnejše sodelovanje s številnimi državami Azije, Afrike in Latinske Amerike in s tistimi državami, katerih politika v glavnem temelji na podobnih interesih in pogledih Jugoslavija je kot socialistična država posebno zainteresirana na razvoju sodelovanja z drugimi socialističnimi državami in meni, da je to v interesu miru in socializma. Popović je poudaril, da se odnosi s temi državami stalno zboljšujejo. Za slabo stanje odnosov Jugoslavije s Kitajsko in z Albanijo nima Jugoslavija nobene odgovornosti.

V delu poročila o odnosih Jugoslavije z zahodnimi državami je Koča Popović dejal, da je Jugoslavija z vrsto teh držav navezala in razvija široke stike na gospodarskem in politično-kulturnem področju. To se predvsem nanaša na sosedne države. V odnosih Jugoslavije z nekaterimi zahodnimi državami je prišlo do zastoja in ovir, ki so rezultat nerazumevanja jugoslovanske politike, in nekaterih ukrepov, ki so jih sprejeli na drugi strani. Jugoslavija je tudi nadalje pripravljena sodelovati in želi, da bi se s skupnimi napori premagale nastale težave, ter je prepričana, da je to mogoče doseči v skupnem interesu. Koča Popović je poudaril, da Jugoslavija ne sodi, da bi se zboljšanje odnosov z vzhodnimi državami moralo razvijati na račun odnosov z zahodnimi državami. Jugoslavija bi želela, da to razumejo tudi nekateri njeni zahodni partnerji, s katerimi želi imeti čimboljše odnose.

«Jugoslovanska politika, je zaključil Koča Popović, je položila izpit v okoliščinah, ki niso bile lahke. Vse to dokazuje, da so razlogi, da se Jugoslavija še nadalje trdno in dosledno drži te politike in načel, na katerih sloni.»

B. B.

Tik pred dokončno odločitvijo glede stavke francoskih rudarjev

«Odbor modrih» predlaga nekaj manj kakor osem odstotkov zvišanja - Danes se nadaljujejo razgovori s predstavniki sindikatov

PARIZ, 23. — Na posebni seji vlade so danes proučili poročilo «odbora modrih» glede zahtev francoskih rudarjev in drugih nameščencev pri podržavljenih podjetjih. Zaključke odbora so danes popoldne sporočili voditeljem prizadetih podržavljenih podjetij (premogovna industrija, železnice, elektrika in plin). Ravnateljstva posameznih podjetij so takoj poslala prepise dokumenta sindikatom.

Nocoj je minister za industrijo sprejel voditelje državne ustanove za premog, katerim je sporočil navodila vlade, ki jih je določila na podlagi zaključkov «odbora modrih». Voditelji te ustanove so nocoj stopili v stik s sindikalnimi voditelji in pogajanja se bodo nadaljevala jutri zjutraj.

Zvedelo se je, da poročilo odbora ocenjuje na 7,4 odstotka «zakasnitev» mezd delavcev za mezdami drugih kategorij. Kakor je znano, zahtevajo rudarji enajstodstotno zvišanje.

Razen tega je «odbor modrih» ugotovil naslednje «zakasnitve» glede mezd v primerjavi s kategorijami na privatnem sektorju za razdobje od septembra 1957 do januarja 1963: «Francoska elektrika» in «Francoski plin» od 3,1 do 3,6 odstotka; državne železnice od 4,7 do 5,2 odstotka. Vlada je nocoj objavila sporočilo, v katerem pravi, da sprejema za svoje te zaključke.

V prihodnjih štiridvajsetih urah bo torej prišlo do odločitve: ali bo prišlo do sporazuma in do naglega povratka k normalnosti, ali pa se bo zaostrilo stavkovno gibanje. Vse bo odvisno od navodil, da jih je vlada dala ravnateljstvu premogovnikov. Vendar pa ugotavljajo, da je vlada pustila zelo majhno maržo za morebitno popuščanje. Predsednik krščanskih sindikatov rudarjev je izjavil, da bi sporazum vlade za osemodstotno zvišanje «pomenil prvo zmago». Komunistični sindikat pa je mnenja, da je osemodstotno zvišanje nesprejemljivo, ter poudarja še druge zahteve, kakor je n. pr. štirideseturni delovni teden in četrti teden plačanih počitnic.

Vprašanje je, ali bo vlada pripravljena privoliti v osemodstotno zvišanje. Odbor modrih je prvotno ocenil na osem odstotkov razliko, potem pa je ta odstotek znižal na 7,4, pri čemer je upošteval proizvodno nagrado za 0,77 odstotka, ki se je bila predlagala rudarjem pred stavko.

Glede ostalih kategorij bo vlada razpravljala v prvih dneh prihodnjega tedna. Poročilo «modrih» vsebuje tudi priporočilo: «Če se naše ocenitve sprejemajo kot podlaga za rešitev, bodo prispevale k enakemu razvoju med nacionaliziranim in privatnim sektorjem. Zato ne morejo opravičiti v nobenem primeru izrednih ukrepov za zvišanje mezd na privatnem sektorju.» Kakor je znano, je predsednik «odbora modrih» Pierre Masse komisar za «četrti gospodarski načrt».

Medtem se stavka poštnih nameščencev nadaljuje že tretji dan zaporedoma. Danes stavkajo nameščenci pri poštnih nakaznicah. Že sedemnast dni stavkajo nameščenci podržavljene družbe za petrolej. Prav tako še dalje stavkajo nameščenci pri napravah za naravni plin v Lacqu. Predstavniki stavkajočih so se danes ponovno sestali z ravnateljstvom podjetja, toda pozneje so sporočili, da so pogajanja prekinili in da se stavka nadaljuje.

Izpit iz plavanja za maturo

PARIZ, 23. — Od letošnjega junija dalje bo za izpite za maturo obvezen tudi izpit v plavanju (petdeset metrov prosto). Ta ukrep se bo letos prvikrat izvajal. Študentje, njihove družine in učitelji za telesno vzgojo ne oporekajo važnosti plavanja za mladino. Toda poudarjajo, da od 115 tisoč kandidatov, ki bodo delali izpite, jih štirideset odstotkov ne zna plavati, in je težko, da bi se navadili do junija.

Učitelji za telesno vzgojo poudarjajo, da je v vsej Franciji samo 55 pokritih bazenov, v nekatere pa nimajo vstopa študentje.

«Združenje družin» je zahtevalo od komisarja za mladino in šport, naj vsaj za letos prekliče ukrep, toda zahteva je bila zavrnjena. Nekateri predstavniki združenja se nameravajo sedaj pritožiti na državni svet.

Študentje, ki ne znajo plavati, ne bi bili zaradi tega zavrnjeni, toda dobili bi za eno točko slabšo oceno pri telesni vzgoji. Vendar pa celotni kvocient ocene pri vsakem izpitu vpliva na splošen izid, tako da bodo «manj športni» študentje to občutili.

Danski nagrada za najlepšo popevko

LONDON, 23. — *Danska je zmagala danes zvečer na tekmovanju evropskih popevk za veliko nagrado Evrovizije. Tekmovalo je 16 držav: Velika Britanija, Nemčija, Avstrija, Norveška, Italija, Finska, Danska, Jugoslavija, Švica, Francija, Španija, Švedska, Belgija, Monaco, Luksemburg in Holandska. Italija je nastopila z zmagovito popevko iz Sanrema «Uno per tutte», ki jo je pel Emilio Pericoli. Jugoslovansko pesem Maria Nardellija «Brodovi» pa je pel Vice Vukov.*

Dansko pesem «Danevise» je pela Grethe Ingmann, na kitari pa jo je spremljal mož Jorgen. Ester Ofarim je pela švicarsko pesem «Ten vas pas», ki se je uvrstila na drugo mesto. Medtem ko je prva pesem dosegla 42 točk, je druga zaostala le za dve točki. S 37 točkami je dosegla tretje mesto Italija. Precej je zaostala Velika Britanija (28 t.), medtem ko sta zasedli peto in šesto mesto Francija in Monaco z enakim številom točk (25).

Razsodišč je bilo 16 kakor nastopajočih držav in svoje odločitve so razsodišča sporočila po telefonu. (Seveda lastni popevki niso smela dati točk.)

MOSKVA, 23. — Sovjetska zveza je uradno protestirala, ker je ameriška vlada prepovedala izvoz debelih jeklenih cevi v Sovjetsko zvezo. V svojem protestu pravi, da je ameriška vlada sprejela ta ukrep na zahtevo ameriških petrolejskih monopolov.

Močna eksplozija na sovjetskih tankerjih pod pančevskim mostom

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 23. — Sinoči okrog 22.30 je močna eksplozija zbudila številne prebivalce Beograda, ki so že legli k počitku. Na Donavi, pod železniškim in cestnim mostom, ki veže Beograd in Pančevo, je prišlo na enem izmed petih sovjetskih tankerjev, ki jih je vlekel vlačilec «Leningrad» v Črno morje, do eksplozije, ki je povzročila eksplozijo tudi na dveh drugih tankerjih. Ob eksploziji je vlačilec odvezal tankerje, ki jih je v plamenu nesel tok reke.

Kmalu po eksploziji se je pri mostu nabrala številna množica, ki je zaskrbljeno opazovala gorečo nafto, ki se je razlila po površini sicer mirne reke vse do vasi Višnjice, kamor je voda odnesla dva goreča tankerja, medtem ko je tretjega odnesla proti otoku Ada Huja, kjer je nasedel. Policija je takoj blokirala dostop k mostu, medtem ko so gasilci in mornarji jugoslovanskih ladij prihiteli na pomoč sovjetskim ladjam. Napori reševalnih skupin so bili v začetku skoraj zaman, ker so bili vsi poskusi zaradi velikega ognja in možnosti novih eksplozij zelo tvegani.

Neki most, ki ga še vedno gradijo, je močno poškodovan med tretjim in četrtim stebrom; posebno pa je poškodovana leva stran mostu z beograjske strani, na kateri je železniška proga. Po zadnjih informacijah so bili sovjetski tankerji na poti iz Budimpešte v domovino. V njih je bila le majhna količina nafte, ki se je vnela, ko je eden izmed tankerjev iz do sedaj neznanih vzrokov udaril v steber mostu.

Trije sovjetski mornarji so bili laže ranjeni; pripeljali so jih v vojaško bolnišnico. Remorker je takoj prišel na pomoč gorečim tankerjem. Na pomoč so prispele tudi druge jugoslovanske ladje. Zaradi poškodb na mostu je promet prekinjen.

B. B.

Italija-Jugoslavija

(Nadaljevanje s 1. strani)

šestimi državami, ki sodelujejo v EST. Kakšne posledice bodo za italijansko-jugoslovansko trgovinsko izmenjavo?

ODG.: To vprašanje se običajno precenjuje. Ne upoštevajo se namreč dejanski pogoji konkretne trgovinske izmenjave. Iz Jugoslavije uvažamo kmetijske pridelke, živino, surovine in tudi v vedno večji meri industrijske izdelke. V vseh teh primerih pa gre za blago, ki nima večjega konkurenta v šestih državah evropskega skupnega tržišča. Poleg tega pa je treba ugotoviti, prav glede kmetijstva EST, da to ni mnogo napredovalo, in da carine še niso bile v taki meri znižane, in torej še ni mogoče govoriti o kakršnih koli ovirah v tej zvezi.

VPR.: Trst je na italijansko-jugoslovanski trgovinski izmenjavi še posebej zainteresiran, saj se približno 10 odstotkov te izmenjave odvija skozi naše mesto. Še poseben interes imajo tržaški in goriški trgovci pri obeh obmejnih trgovinskih sporazumih. Znano je, da je bila okoli teh sporazumov obsežna polemika. Kakšno je stališče ministrstva za zunanjo trgovino?

ODG.: Na vsak način je treba to izmenjavo okrepiti in je še zlasti treba okrepiti vlogo Trsta in Gorice. Ne vem točno, kako so dokončno uredili ta vprašanja, ker sem že tri dni odsoten iz Rima, vendar lahko rečem, da je z naše strani popolno razumevanje in velika širina ter je zagotovljena vsestranska pomoč.

BOGO SAMSA

Sneg v Parizu minus 17 v Španiji

PARIZ, 23. — Davi je v Parizu snežilo in temperatura je padla na 2 pod ničlo. Snežiti je začelo nekaj pred 9. uro in ves dan je oblačno.

Mraz je zajel severni, vzhodni in srednji del Francije. Prav tako je spomladanski mraz prizadel Anglijo in še bolj skandinavske države. Po mnenju meteorologov, ki proslavljajo danes na vsem svetu «svetovni dan meteorologije», ne bo ta povratek zime dolgo trajal, ker prihajajo z Azorskih otokov in z Madere gmote toplega zraka.

Zima se je povrnila tudi v Španijo, kjer je znova pritisnil hud mraz. Preteklo noč je v Kataloniji bilo 17 pod ničlo, v srednjih predelih pa 6 pod ničlo.

AVELINO, 23. — Skoraj na vsem področju Irpinie je še vedno hud mraz. Davi je znova snežilo na vseh bližnjih vrhovih. Ponekod je temperatura pod ničlo.

Sporazum o avstrijski vladi

DUNAJ, 23. — Po štirih mesecih pogajanj sta se dve glavni avstrijski stranki sporazumeli o sestavi nove vlade, ki ga bodo predložili v odobritev obeh strank. Zvedelo se je, da je ljudska stranka popustila, tako da bo socialist Bruno Kreisky ostal zunanji minister, Ljudska stranka je prvotno zahtevala, naj bi ustanovili ministrstvo za zunanjo trgovino, ki bi ga vodil demokristjan. Temu pa se je potem odpovedala, ker bi bili potrebni novi izdatki. Sedanji kancler Gorbach bo predložil prihodnji teden predsedniku republike v odobritev seznam nove vlade. Znano je, da bodo 28. aprila v Avstriji volitve za novega predsednika republike.

Obe stranki sta se tudi sporazumeli o glavnih obrisih letošnjega proračuna, o novi koalicijski pogodbi ter o nekaterih spremembah pri upravljanju podržavljene industrije, radia in televizije.

ZERMATT, 23. — Epidemija tifusne mrzlice je zahtevala danes prvo žrtev: gre za 62-letno žensko, ki je umrla v bolnišnici v Brigu. V Zermatt so prispeli sanitetni oddelki švicarske vojske, da bi premagali epidemijo. 35 bolnikov, ki so še ostali v mestu, bodo prepeljali v bolnišnice v raznih švicarskih mestih.

sedem dni v svetu

(Nadaljevanje s 1. strani)

nim in odcepitvenim silam ustvarili za ZAR, Sirijo in Irak objektivne pogoje za zgraditev federalne in enakopravne enotnosti med temi tremi državami. Ta zveza bo odprta vsem «osvobojenim arabskim državam, ki bodo imele pogoje za združitev». Ta enotnost bo morala temeljiti na trdnih temeljih ki naj upoštevajo državam vse njihove pravice in njihovo zgodovinsko vlogo. Morala bo biti pravo jedro celotne arabske enotnosti. Sedaj se pričakuje začetek pogajanj za konkretizacijo tega načelnega sporazuma tudi z iraško vlado.

NATO

Prejšnji teden je bilo v Parizu zasedanje sveta NATO, na katerem je britanski zunanji minister lord Home zagovarjal načrt o jedrski sili NATO. O razgovorih niso objavili uradnega sporočila, vendar pa so glavni evropski dopisniki ameriške radijske mreže ABC javili, da je svet NATO dejansko zavrnil Kennedyjev začetni načrt.

Dopisniki pravijo, da so ameriški diplomati v Parizu mnenja, da «ZDA tvegajo, da izročijo Evropo na srebrnem pladnju generalu de Gaullu, če ne bodo v kratkem prišle na dan s kakim novim predlogom».

Lord Home je zagovarjal zamisel o večnarodni in o večstranski atomski sili, hkrati pa je obsodil namen Francije, da zgradi lastno atomsko silo. Kritiziral je tudi tiste, «ki dvomijo o pripravljenosti ZDA, da branijo Evropo». Home je tudi prepričan, «da se Evropa ne more braniti z lastnimi silami brez pomoči ZDA». Izrazil je željo, naj bi na prihodnjem sestanku NATO, ki bo maja v Ottawi, dokončali načrt o večstranski jedrski sili NATO.

Francoski zunanji minister de Murville ni bil navzoč. Zato je lord Home poslal po svojem poslaniku v Parizu francoskemu ministru prepis svojega govora.

V pariških krogih menijo, da lord Home ni prinesel novih elementov in tudi ni pojasnil spornih vprašanj, ki so se pojavila v odnosih med članicami, ki imajo različne zamisli o obrambi. Dopisniki zatrjujejo, da zahtevajo ameriški zavezniki v Evropi podmornice, opremljene z raketami «Polaris» ali pa... nič. Prepričani so, da Američani predlagajo kot začetno fazo ladje, ne pa podmornice, opremljene s «Polaris», predvsem zaradi tega, ker ne marajo, da bi bile na ameriških jedrskih podmornicah tuje posadke.

Italija

Pretekli četrtek je centralni odbor socialistične stranke odobril volilni program. V uvodu programa je rečeno, da «Smoter socialistične stranke je, doseči socializem s postopnimi demokratičnimi pridobitvami, ki naj povečajo oblast delavskih slojev in jim daje gospodarsko vsebino». V ločenih poglavjih pa je obrazloženo stališče PSI glede notranje, zunanje, gospodarske in socialne politike, kole, kulture in žensk.

V notranji politiki se bo PSI zavzemal za nadaljevanje prekinjene poti levega centra; s tem v zvezi je PSI pripravljen prevzeti neposredno ali posredno odgovornost za «krepko nadaljevanje» te politike; zahteva uveljavljenje deželne ureditve in takojšnjo odobritev volilnega zakona za Furlanijo-Julijsko krajino; hkrati zahteva reformo zakona o občinah in pokrajinah; reformo krajevnih financ v okviru širše davčne reforme; reformo notranje organizacije parlamenta; reformo sodstva; reformo javne uprave in njeno decentralizacijo; reformo kazenskega zakonika in reformo kazenskega in civilnega postopka, pri katerem je treba sedanji obdolžitveni sistem zamenjati z zastiralnim sistemom. Pripraviti je treba gospodarski načrt, pri katerem morajo sodelovati sindikalne organizacije. Spričo dosedanjih slabih izkušenj z zakonom o filmski cenzuri, je PSI menja, da je treba cenzuro povsem ukiniti.

Kar zadeva zunanjo politiko, se PSI za konkretno politiko v obrambo miru in za postopno, kontrolirano razorožitev; ustanoviti je treba brezatomska področja in doseči prepoved jedrskih poskusov; atomske oborožitve se ne sme razširiti na druge države, zlasti pa se ne sme izročiti atomskega orožja Zahodni Nemčiji; zoperstaviti se je treba samostojni atomski oborožitvi Francije. PSI se zavzema za priznanje nemških mej; je za začasne razdelitve Nemčije; statut Berlina mora zagotoviti neodvisnost mesta. Prizadevati si je treba za vključitev Velike Britanije in skandinavskih držav v Evropsko gospodarsko skupnost, nasprotovati pa temu, da bi v to skupnost sprejeli fašistično Španijo in Portugalsko. PSI podpira ameriški predlog o znižanju carinskih tarif med evropsko gospodarsko skupnostjo in ZDA ter podobne pobude glede dežel s socialističnim gospodarstvom in glede izvenblokovskih držav.

Na gospodarskem in socialnem področju se PSI zavzema za politiko gospodarskega načrtovanja na področju industrije, trgovine in kmetijstva ter poudarja, da je za to potrebna reforma davčnega sistema, da bi omejili posredne davke, neposredne pa povečali. PSI ne postavlja zahteve po novih nacionalizacijah v bližnji prihodnosti; taka potreba pa bi se utegnila pokazati med konkretnim uveljavljanjem politike gospodarskega načrtovanja, v kolikor bi se zasebna gospodarska podjetja ne podredila smernicam tistih oblasti, ki bodo morale skrbeti za uresničenje gospodarskega načrta.

Glavni odbor Krščanske demokracije je razpravljal o volilnem programu stranke in poveril političnemu tajniku Moru nalogo, da mu da dokončno obliko. O tem programu bo Moro spregovoril podrobneje na svojem prvem volilnem govoru, ki ga bo imel danes v Rimu.

FANFANI POTUJE PO ITALIJANSKEM JUGU

Tajnik PRI Oronzo Reale za ukrepe proti draginji

«Takojšen, ustrezen in pameten poseg javnih oblasti, da bi pospešili večjo ponudbo potrošnega blaga» - Nennijev uvodnik o programu PSI

RIM, 23. — Predsednik vlade Fanfani je danes na obisku po južni Italiji obiskal Lecce, Taranto, Matero in Bari; v Lecceju je otvoril mednarodni kolegij «Aldo Fiorini», ki bo sprejemal predvsem gojence iz afriških dežel; v Tarantu si je ogledal maketo novega siderurškega središča Italsider in načrt za zgraditev 2500 stanovanj za 12.000 oseb — družin nameščencev, ki bodo zaposleni v tem središču; v vseh krajih je imel govore v znamenju volilne propagande.

Glavni govor je imel v gledališču «Piccinni» v Bariju, v katerem se je najprej zadržal na tem, kar je vlada storila do sedaj za gospodarski in socialni razvoj italijanskega Juga, nato pa je v glavnih potezah nakazal vprašanja, ki jih bo morala rešiti prihodnja vlada: modernizacijo države in javne uprave; razširitev šolske izobrazbe, da ne bi zaostajali v razvoju; «racionalno načrtovanje», ki naj vodi k skladnemu napredku; pravično reformo davčnega sistema; preureditev socialnega skrbstva, zlasti pokojninskega zavarovanja, ki naj nas približa polni socialni varnosti; končno pa še vedno bolj aktivno mednarodno prisotnost Italije, da bi se njen razvoj obogatil s sodelovanjem med narodi in utrdil v miru.

Nato je Fanfani govoril o dosedanjih uspehih politike levega centra in pripomnil, da so «druge politične sile» nasprotovale v začetku tej pobudi: komunisti so jo označili za neučinkovito, liberalci, misovci in monarhisti pa so jo označili za katastrofalno; «toda proti predvidevanjem komunistov, skupen napor KD in njenih zaveznikov ni bil neučinkovit in ni povzročil škode, ki jo je napovedovala desnica». Ob zaključku je Fanfani pozval volivce, naj glasujejo za KD; v primeru pa, da bi tudi to pot — kot se je to zgodilo pri prejšnjih političnih volitvah — volivci ne bi hoteli glasovati za KD, jih je Fanfani pozval, naj glasujejo vsaj za tiste stranke, ki so do sedaj prispevale skupno s KD k «svobodnemu in miroljubnemu napredku naše Italije».

Pod naslovom «Doslednost in odgovornost» prinaša jutrišnja številka glasila PSI «Avanti!» uvodnik Nennija, v katerem pojasnjuje program socialistične stranke in pripominja, da ta program prvič pojasnjuje pomen in smotre politike načrtovanja, ki se «iz oblasti mita spušča v konkretno stvarnost». Tajnik PSI poudarja, da se vprašanje nacionalizacije postavlja v njegov naraven okvir: «nobene nacionalizacije, ki bi jo predlagali abstraktno in takoj», in dodaja, da se «ves program gospodarske politike drži temeljnega kriterija politične volje, da se stvari spremenijo, toda spremenijo po prednostni obvezi razvoja, ki naj potiska na vedno viš o raven gospodarsko in socialno življenje dežele in delavcev».

Potem ko je zatrdil, da v socialističnih smernicah glede zunanje politike ni najti «mističizma blokov z njegovimi zablodami, ampak organizacijo miru», Nenni pravi, da je moč najti isti kriterij skladnosti s stvarnostjo in obnove v socialnem delu programa in v tistem delu, ki zadeva šolo, znanstveno raziskovanje in svobodo kulture.

V zaključku svojega članka Nenni opominja, da je «smisel za konkretnost povezan z jasnim prevzemom politične odgovornosti» in navaja besede iz programa, kjer je rečeno, da so socialisti podpirali politiko levega centra, tudi kljub temu, da so vedeli za meje, ovire in težkoče te politike, in da je treba nadaljevati po poti, ki je bila prekinjena. «Nobene hinavščine, tore], nobene dvoumnosti; pripravljen, da prevzame neposredno odgovornost v vladi ali posredno kontrolo oblasti, se PSI predstavlja volivcem z določeno smerjo, določenim programom, določeno politiko: zahteva, da se sodi po tem, kar je napravil in uresničil, po tem, kar namerava napraviti in uresničiti v splošno korist dežele in delovnega ljudstva».

Tajnik PRI Oronzo Reale je govoril danes v Civitanovi Marche in je posvetil svoj govor pretežno vprašanju naraščanja cen, ki ga desnica izkorišča v svoji volilni propagandi proti politiki levega centra. Reale pripominja, da je naraščanje cen potrošnega blaga pretežno posledica povečanega povpraševanja po tem blagu po povišanju plač, mezd in pokojnin. Nasprotniki levega centra, pravi Reale, bi morali obsoditi to povišanje plač; nimajo pa tega poguma, ker bi tako stališče bilo skrajno nepopularno. Vprašanje je treba postaviti po njegovem mnenju na drugačen način: gre za to, da se zahteva «takojšen, ustrezen in pameten poseg javnih oblasti, da bi pospešili večjo ponudbo potrošnega blaga in da bi omejili določena ozka grla v sistemu distribucije, ki jih izkoriščajo špekulanti».

«Komisija Clay» predlaga znižanje ameriške pomoči tujini

Zadevno poročilo pravi, da bi morale zahodnoevropske države prevzeti večje breme te pomoči - Predlog za ukinitev pomoči Indoneziji

WASHINGTON, 23. — Preiskovalna komisija o pomoči tujini, ki ji predseduje general Lucius Clay, pravi v svojem poročilu Kennedyju, ki so ga objavili danes, da «ZDA skušajo napraviti preveč za preveč držav» in poziva, naj ZDA omejijo izdatke na tem področju ter naj pozovejo Evropo, da bi v večji meri prispevala k tem izdatkom.

V poročilu pravi general Clay, da bi bili Evropejci prisiljeni prenašati večja bremena za te stroške, če bodo ZDA zmanjšale svojo pomoč bivšim kolonijam evropskih držav. Poročilo trdi, da bi se sedanji program za pomoč tujini, ki znaša 3 milijarde in 900 milijonov dolarjev, lahko zmanjšal za petsto milijonov dolarjev, in s tem v zvezi zahteva večji prispevek Velike Britanije, Italije in Zahodne Nemčije.

Poročilo zahteva zmanjšanje pomoči Španiji in Portugalski, ki se daje v zameno za pravico uporabljanja oporišč, «ker sta ti dve državi že primerno plačani».

Poročilo zahteva nadaljevanje vojaške pomoči Grčiji in Turčiji in dodaja, da v drugih evropskih državah ni nobene potrebe, da bi jim dajali nadaljnjo vojaško ali gospodarsko pomoč, «če se izključi že predvidena».

Glede Afrike pravi poročilo, da gre za področje, kjer bi države Zahodne Evrope «logično lahko nosile večji del finančnih bremen, ki jih sestavlja ta pomoč».

Komisija pravi nato, da bi morali biti «naši glavni smotri glede razvitih dežel» naslednji: «Glede Italije bi morali kljub njenim specifičnim problemom doseči, da se v njenem proračunu določijo nakazila za pomoč, naj se razširi njih obseg in naj se liberalizirajo pogoji».

Kar se tiče Velike Britanije: doseči, naj zniža obrestno mero in zviša obseg svoje pomoči neodvisnim razvijajočim se deželam».

Glede Nemčije: zvišati bi morala svoj obseg in omiliti pogoje.

Za Francijo: ta država bi morala omiliti pogoje neafriškim državam.

Poročilo takole nadaljuje: «Če se izvzame Francija, je pomoč ostalih svobodnih držav zavzela pomemben obseg v obliki velikih posojil za finansiranje izvoza iz držav, ki dajejo posojila. Razen tega vsebuje pomoč teh držav obveznosti, ki so bile prevzete na podlagi sporazuma o reparacijah, in pomoč prekomorskim deželam, za katere so odgovorne.»

Poročilo pravi, da se je hotela komisija izogniti naštevanju posameznih dežel glede kritike na njihov račun «zaradi posledic, ki bi jih to lahko imelo». Vendar pa glede Indonezije, ki je dobila od ZDA 671 milijonov dolarjev od leta 1945 dalje, pravi poročilo: «Ne vidimo, kako naj bi države svobodnega sveta dajale nadaljnjo pomoč tej državi, razen če ta ne napravi reda v svoji hiši in če ne bo pravično ravnala s tujimi podjetji ter če se ne bo vzdržala avantur v mednarodnem merilu.»

Indija in Pakistan se omenjata kot edini državi Jugovzhodne Azije, «ki sta sposobni postaviti se po robu kitajsko-komunističnemu kolosu».

Poročilo pravi dalje, da Kongo zasluži posebno omembo. «ZDA bi morale doseči, da se dvigne do največje mere gospodarska pomoč drugih držav Kongu.»

Predsednik AFL-CIO George Meany, ki je bil eden od desetih članov komisije, se ni hotel pridružiti priporočilom večine. Izjavil je, da bodo ta priporočila «samo spodbujala znižanje proračuna za pomoč tujini».

Pod državno upravo imetje Francozov ki so odšli iz Alžirije

ALŽIR, 23. — Alžirska vlada je objavila danes odlok, na podlagi katerega prevzema država upravljanje lastnine, ki so jo Francozi zapustili. Gre za približno milijon hektarov najboljše alžirske zemlje.

Odlok, ki je bil objavljen v uradnem listu in ki mu dajejo časopisi FLN velik poudarek, velja tudi za približno 500 industrij različnega obsega.

Odlok formalno ne ukinja pravic lastnikov, toda določa upravljanje tega premoženja. Približno 80 odstotkov Francozov je po razglasitvi alžirske neodvisnosti zapustilo Alžirijo.

Tisoč petsto mrtvih na Baliju zaradi bruhanja ognjenika

DŽAKARTA, 23. — Iz uradnih virov se je zvedelo, da je zaradi bruhanja ognjenika na otoku Baliju zgubilo življenje okoli 1500 ljudi.

Nad tisoč vojakov, policijskih agentov in civilistov sodeluje pri pomaganju prizadetemu prebivalstvu. Na severnozahodno obalo otoka so poslali več ladij, da evakuirajo prebivalstvo treh vasi, ki jih ogroža lava. Danes so prispeli na Bali tudi helikopterji, ki sodelujejo pri reševanju.

Ves pridelek okoli vasi, ki jih obdajata lava in blato, je uničen. V vasi Supagan je lava porušila mošejo, v katero se je zateklo okoli 500 ljudi. Okoli ognjenika je nad 65 tisoč hektarov obdelane zemlje popolnoma uničene. Na nevarnem področju je še 300 tisoč ljudi. To področje zavzema petino celotne površine otoka na njegovem vzhodnem delu.

Potresni sunki v Italiji in na Cipru

MACERATA, 23. — V vsej pokrajini Macerate so danes zabeležili dva potresna sunka, oba četrte stopnje Mercallijeve lestvice: prvega ob 6,15, drugega pa ob 18,04. Potresna sunka nista povzročila niti škode niti žrtev. Potresni sunek so občutili tudi na področju Camerina. V Neaplju so zabeležili posredni sunek ob 6,23, ki so ga lokalizirali kakih 80 kilometrov proti vzhodu. V Firencah so zabeležili nov potresni sunek ob 6,15,10", ki so ga lokalizirali kakih 40 kilometrov v smeri proti Folignu.

Ob 0,57 so zabeležili lažji potresni sunek v Sion in Sierre, kar devet potresnih sunkov med polnočjo in tretjo uro pa so zabeležili v mestu Limasol na Cipru. Prebivalstvo je zapustilo stanovanja in zbežalo na ulice, toda sunki niso povzročili niti škode niti človeških žrtev.

Izreden POPUST!
5% na vse proizvode varčevalne znamkice
V TRGOVINAH Z JESTVINAMI Z OZNAKO SPAR
IZKORISTITE PRILOŽNOST
od 25. do 30. marca
SPAR
Za vsakodnevni nakup boste dobili varčevalne znamkice
SPAR

Otroci, ki jih nihče ne mara

PEARL BUCK

«Živim za svoje delo in za svoje otroke. Prvenstveno zanje. Najprej sem namreč mati in šele potem književnica».

Pearl Buchk živi za svojih osem otrok od katerih je sedem posvojenih, eden sam njen lastni. Toda, o hčerki Janice ne daje izjav. Stiri leta je bila Janice stara, ko se je mati prvič vznemirila.... Janice se umsko ni razvijala in morala je v posebni zavod. Mati književnica pa je napisala knjigo: OTROK, KI NE BO NIKOLI DORASEL. A Pearl Buck živi tudi za kakih 200 otrok, ki jih vsako leto preda v varstvo ODBORU ZA ZAŠČITO OTROK, katerega pobudnica je ona sama.

«Ustanovila sem zavod za vzgojo zaostalih otrok ne samo zato, da bi tem otrokom omogočila čim bolj normalno življenje, temveč tudi zato, da bi se družba zavedla svoje odgovornosti in svojih dolžnosti do njih.

Velika večina teh otrok je popolnoma sposobna za ročna dela in tako postanejo koristni člani človeške družbe, kar je zanje zelo važno».

V mrzli decembrski noči sem odpirala pisma, ki so se v dneh božičnih in novoletnih priprav na nakupov nakopičila na moji pisalni mizi. Med njimi je bilo pismo agencije za posvojitev otrok. «Kaj bi neki radi», sem pomislila. «Naši otroci so že skoraj odrasli in vsi smo že zdavnaj pozabili, da so bili posvojeni».

«Pomagajte nam», so prosili, «da nikoli nismo imeli takega otroka...» Sledil je opis Robbyja: star petnajst mesecev, oče Indijec, mati Američanka; inteligenčna stopnja — visoko nad povprečjem; sorodstvo — neoporečno; barva polti — rjava....

Njegova zgodba je bila pravi roman. Ameriški misijonar z drugo gre v Indijo oznanjat evangelij. Hčerka tega evangelista, ki je odrasla v Indiji, je krščanske resnice in zapovedi svojih starišev vzela dobesedno — zaljubila se je v Indijca. Misijonar pa v svojih pridigah seveda ni mislil tako. Dekle se je moralo vrniti v Ameriko, samo. Tam je povila dečka, kateremu se je morala odreči. Poverili so ga agenciji za posvojitev otrok, ki je brezuspešno iskala nove starše za Robbyja.

Val ogorčenja me je pognal k telefonu. Poklicala sem najprej vse svoje indijske prijatelje in nato vse svoje znance, ki so je količkaj simpatizirali z Indijo. Naposled sem morala tudi sebi priznati: nihče ni maral Robbyja. Tudi ni bilo več časa, da bi kam pisala. Uprava agencije je v pismu sporočala, da bodo v nekaj dneh prisiljeni otroka poslati v sirotišče.

Robbyjeva usoda mi je segla do srca. Sredi noči sem telefonirala agenciji in jih obvestila, da bom otroka vzela sama. Posvojiti ga sicer več ne morem, saj sva z možem že davno predvidela predvideno starostno razliko, a otrok bo v moji oskrbi vsekakor mu ne najdem primernega doma.

Naslednji večer ga je sestra prinesla. Robby je prizadevno majhen palec, in v njegovih velikih brezdanjih očeh je bil tisti tragični izraz, ki ga imajo otroci brez staršev in brez ognjišča. Nič se prav nič upiral, ko sem ga vzela v naročje, plaho miren in udan, kakor ptiček v človekovih rokah. Sestra je odšla, a Robby ni trenil. Prihajali so in odhajali okrog njega, on je ostajal ravnodušen: ni pripadal nikomur in to je bilo zapisano v njegovem pogledu. Vsa moja ljubezen je na mah splahnela, ker me je čustvo do nebogljenega bitja vso prevzelo. Odnesla sem ga v zgornje prostore, ga skopala in zavila v toplo pidžamo, ki sem ji staknila na podstrešju. Robby je bil ves čas tiho in pasivno vse jemal vse. Tudi zajokal ni. Mene je jok premagal mene, ko sem ga gledala tako nadčloveško pogumnega. Položila sem ga v posteljico, ki sem jo pospravila poleg svoje. Ves ta čas izraz njegovih oči ni menjal. Spet je vtaknil prstek v usta, zlasti sem legla k počitku še ni zaspal. Prižgala sem lučko na nočni omarici, da me je lahko gledal in vedel, da sem tam, ob njem. Ker sem pripravljena, da sprejmem v svojo, njegovo temnopolto ročico... In tisto noč mi je je enkrat stegnil.

Nisem mogla spati. Ob misli na vse podobne otroke, ki sem jih srečala v Indiji, na Kitajskem, v Indoneziji, v Indokini in na otokih, skratka povsod tam, kjer je beli človek razdajal svojo mladost in svoje energije, me je obhajala mučna tesnoba. Ti otroci so bili naravnost čudovita bitja, skoraj vedno lepi in, rekla bi, tudi pametnejši od svojih staršev in sorodstva. Vendar, zaradi tega niso bili nič manj srečni!

Rasi, ki sta jih spočeli, sta jim ne odrekali priznanje in enakopravnost. Grabila me je jeza. Kaj naj storim proti tej krivici? Kje so ti otroci? Kako naj jih najdem?

Nisem dolgo čakala. Čez nekaj dni so mi, čisto slučajno, dali v varstvo dojenčka Peruanca starega komaj devet dni. Moža sem ponj v porodnišnico. Ker on je bil sad prepovedane ljubezni, ljubezenskega romana med kitajskim študentom in mlado Američanko in družini nikakor seveda hoteli nič slišati o Petru.

Takrat sem bila še tako naivna, da sem verjela vse, kar so mi ljudje pripovedovali. Prepričali so me namreč, da otrok mešanih ras nihče ne mara posvojiti. Ker sem morala nekaj storiti za zanje, sem ustanovila nekakšno delniško družbo, ki naj bi iskala za take brezpravne otroke. V svoji okolici sem iskala mladi in prijazen zakonski par, ki bi bil pripravljen sprejeti Robbyja in Petra, midva z možem pa bi jima bila ded in baba. Družba se je zavezala, da bo sprejemala otroke mešanih ras in skrbela zanje, dokler jim ne bomo našli primernih staršev.

V naših podeželskih krogih v Pensilvaniji nismo imeli pojavov rasne nestrpnosti. No, jaz sem na ustanovni sestanek, ki se je vršil na mojem domu, iz previdnosti pozvala vse osebnosti, da bi skupaj reševali to vprašanje. Ko smo se pogovorili o vsem, je naš špecerist s svojim trdim nizozemskim naglasom dejal:

«Seveda bomo radi sprejemali te otroke, še ponosni bomo nanje!»

Tako je ob pomoči mojih prijateljev in znancev prišlo do ustanovitve Doma za brezdomne otroke. Našli smo tudi prvi in zelo ljubezniv zakonski par, ki je užival ugled in zaupanje pri vseh. Mož je bil profesor na srednji šoli, žena pa mati in gospodinja. Ko se je Robby toliko udomačil, da jima je sedal na kolena in ko je Peter za njima stegoval svoje ročice, sem uvidela, da je nastopil čas, da se oba preselita k njim.

V dobrih dveh letih je naše gnezdece imelo kar devet mladičev. Najmlajši je bil Korejec, ki se je rodil v ZDA, najstarejši pa petnajstletni Kitajec-Američan, ki je prišel k nam z mlajšima bratcem in sestrico. Vsi so bili splošno priljubljeni; naše šole in naše cerkve so jih rade sprejemale in vse je šlo v najlepšem redu. Otroci so prihajali brez vsake reklame in vedno smo našli družine, ki so bile pripravljene sprejeti jih za svoje.

Ko so mi na neki postaji izročili Lannicja, sem se povsem prepričala, da ni otrok, ki jih ne bi bilo mogoče posvojiti. Lannie je bil star pet mesecev in sporazumela sva se na prvi pogled. Ko se mi je nasmehnil, sem že bila vsa njegova in hudo mi je bilo ob misli, da mu ne morem biti mati.

Bil je silno razgiban, bister in veder otrok in sem takoj spoznala, da imam opravka z izrednim bitjem. Razumela sem tudi, kje je razlog, da se teh otrok mešane rase vsi branijo. Pravzaprav ni res, da jih nihče ne mara, le težko jim je najti primerne starše, s katerimi je harmonija kmalu vzpostavljena. V teh primerih je to zelo zelo težko, skoraj nemogoče. Sicer pa — je to res tako važno? Kdo lahko trdi, da je povsem harmonično ubran s svojimi starši? Sklenila sem, da bom pri Lennieju šla preko tega in mu poiskala očeta in mater, ki bi ga bila vredna, ne glede na raso in veroizpoved.

Nekega večera sem imela predavanje. V dvorani je bilo zbrano število občinstvo, ki so ga sestavljali bogataši in sploh premožni ljudje. Med njimi je prav gotovo nekdo, ki bo pripravljen vzeti Lennieja, sem pomislila. Pred predavanjem sem jim zato povedala njegovo zgodbo: ameriški vojak se na Japonskem zaljubi v lepo Japonko, se z njo poroči in jo odpelje s seboj v ZDA. Ob rojstvu otroka mati umre, mladi oče, katerega je izguba silno prizadela, pa mora otroka poslati v zavod, ker ga njegovi ne marajo... Nato sem kar odkrito vprašala, kdo je pripravljen sprejeti Lennieja. Odgovor je prišel naslednjega dne. Mlad prez-

(Nadaljevanje na 5. strani)

GOSTOVANJE GLASBENE MATICE IN ZBORA PROSEK-KONTOVEL V BEOGRADU

«Pričakovali smo vas z radovedno nestrpnostjo To srečanje nam bo ostalo v trajnem spominu»

Tržačanom, ki so bili gostje beograjske Glasbene akademije, je prvi večer pripravil posebno prireditev KUD «Branko Cvetković», obiskali pa so tudi Avalo in novo letališče - Delegacija pa je bila dvakrat na italijanskem veleposlaništvu ter pri predstavnikih izvršnih svetov Srbije in FLRJ

Pozdravi in izročitev daril na nastopu Glasbene Matice in zbora Prosek-Kontovel v Beogradu

«Srečen sem, da vas morem pozdraviti na tem mestu, na koncertnem podiju Kolarčeve ljudske univerze, v imenu Glasbene akademije ob priliki vašega gostovanja v Beogradu. Veselili smo se vašega obiska in pričakovali smo vas z nestrpnostjo in radovednostjo: kaj nam prinašate, kakšen je vaš program in v kakšni izvedbi. Toda že sam pogled na izbiro skladateljev in njihovih del nam je kazal, da služite lepim in vzvišenim smotrom kulture, zlasti glasbene kulture. Velika in slavna imena glasbenih klasikov iz svetovne glasbene literature: Bach, Haydn, Mozart in Vivaldi so že samo po sebi jamstvo za resnost, s katero si izbirate dela za svoj program. A hkrati niste pozabili niti na dela naših skladateljev, zlasti tistih, ki izhajajo iz vašega ožjega okolja; in to vašo željo, da bi nas spognali z njihovimi stvaritvami, toplo pozdravljamo. Poznavanje del teh skladateljev je za nas dragoceno in vam moramo biti za to le hvaležni.

Vaš prihod v Beograd je vzbudil veliko zanimanje v naši javnosti. Glasbena akademija in druge naše glasbene ustanove, združenja in zveze so se trudili, da bi bilo vaše bivanje v Beogradu čim prijetneje, predvsem pa, da bi občutili, da vas sprejema bratska toplina in iskreno ter odkrito srce. Trenutek tega srečanja nam bo ostal v trajnem spominu, hkrati pa nam vzbuja upanje, da to srečanje ne bo niti prvo niti edino, ampak da se bodo taka srečanja spremenila v občasno prakso.

Prosimo vas, da sprejmete ta skromni dar Glasbene akademije: naj vas spominja na 18. marec 1963, na vaše uspelo gostovanje v Beogradu in na vaše bivanje v glavnem mestu Jugoslavije. V imenu Glasbene akademije vam želim, da bi še napredovali in želim nadaljnje uspehe».

S temi besedami nas je pozdravil dekan Glasbene akademije v Beogradu prof. Predrag Miloševič na odru dvorane Kolarčeve ljudske univerze na dan našega koncerta, po kantati «Na Kontovelu» in pred «Zdravico». In v teh besedah je tudi veren odraz in izraz načina, kako so nas sprejeli v Beogradu. Za nekatere od nas to ni bilo nobeno novo odkritje, ampak le ponovna potrditev že tako prislovične gostoljubnosti srbskega naroda; za pretežno večino našega ansambla pa je gostovanje v Beogradu pravo doživetje: odkritje novega sveta v odnosu med ljudmi — kakor so to občutili vsi, nekateri pa so našli pravi izraz v navalu prekipevajočega navdušenja.

Že ob prihodu prisrčen sprejem

Toda pojdimo po vrsti. Karavana skoro 80 ljudi je krenila v soboto po polnoči z vlakom iz Trsta in prispela na beograjsko postajo v nedeljo ob 13.30. V njej so bili člani orkestra in solisti Glasbene Matice in člani moškega pevskega zbora prosvetnega društva Prosek-Kontovel. Na postaji nas je sprejel dekan beograjske Glasbene akademije prof. Predrag Miloševič, z njim pa so nas pozdravili tudi predstavniki drugih glasbenih ustanov, predstavniki strokovnih združenj glasbenih pedagogov in umetnikov.

Dva avtobusa sta nas nato odpeljala do doma Ferialnega saveza «Mladost» na poti proti Avali, kjer smo stanovali med bivanjem v Beogradu. Ostala sta nam na razpolago za vse naše premike po mestu ter za ogled Avale in letališča v Surčinu.

Se isti večer so nas povabili na prireditev železničarskega kulturno-umetniškega društva «Branko Cvetkovic», na kateri je nastopil mešani zbor, folklorne skupine in nekateri solisti pevci in pevke. To društvo ima kar sedem sekcij (mešani pevski zbor, ljudski orkester, tamburaški orkester, folklorne skupine, dramsko in likovno sekcijo). KUD «Branko Cvetković» je eno najmočnejših in najaktivnejših kulturno-umetniških društev v Srbiji, ki šteje več kot 3000 članov, od katerih se 240 članov aktivno udejstvuje v tej ali oni izmed sedmih sekcij. Pogosto nastopa uspešno v inozemstvu: leta 1959 je mešani zbor dobil prvo nagrado v Arezzu, letos pa bo nastopil na Finskem; leta 1955 so na mednarodni slikarski razstavi v Bologni dobili prvo nagrado v grafiki, drugo pa v olju; leta 1960 v Muenchenu drugo nagrado v olju, lani v Helsinkih prav tako drugo nagrado v olju.

Po prireditvi so nam priredili v društvenih prostorih prisrčno zakusko; naš pevski zbor je zapel nekaj pesmi, domači zbor pa ni zaostajal. Na žalost pa smo se morali kmalu posloviti, ker nas je glavni napor še čakal.

Razni obiski

Medtem ko je imel ansambel v ponedeljek popoldne generalko v koncertni dvorani Kolarčeve univerze, smo s tajnikom SK GZ Mirkom Kosmino stopili na italijansko veleposlaništvo, da bi veleposlanika Beria obvestili o našem prihodu v Beograd in ga tudi osebno povabili na koncert našega ansambla. Veleposlanik nas je takoj sprejel in se zanimal za podrobnosti našega gostovanja ter za našo poklicno dejavnost; podčrtal je izredno ugoden razvoj odnosov med Jugoslavijo in Italijo in dodal, da imajo ti odnosi najboljšo perspektivo za nadaljnji razvoj. Dejal je, da bi se sicer zelo rad odzval našemu vabilu, vendar pa da mu to na žalost ne bo mogoče, ker da ima zvečer neko drugo obveznost, zagotovil nam je, da bo koncertu prisostvoval vsaj en njegov predstavnik. (Na koncertu ga je zastopal tajnik veleposlaništva, ki je ansamblu čestital za uspeh.) Na koncu nas je povabil na zakusko, ki jo je italijansko veleposlaništvo priredilo v torek dopoldne v svojih prostorih ob priliki povratne tekme med nogometnima moštvoma «Romo» in «Crveno zvezdo».

Z italijanskega veleposlaništva smo odšli na razgovor s predsednico sveta za kulturo v izvršnem svetu republike Srbije Stanko Veselinovo, ki se je zanimala za kulturno-prosvetne razmere in dejavnost slovenske manjšine v Italiji, hkrati pa nam je posredovala vtise s svojega dvomesečnega bivanja v ZDA, kjer je proučevala vprašanja, ki se pojavljajo na področju kulturne dejavnosti, predvsem pa na področju odnosa med kulturo in človekom v zvezi z vedno večjo mehanizacijo in avtomatizacijo gospodarskega in socialnega življenja ter nenehnega pehanja za čimvečjim zaslužkom, kar nujno vodi k «nekulturnemu» odnosu v kulturi.

Pred odhodom iz Beograda smo stopili še k predsedniku sveta za kulturne stike z inozemstvom pri zveznem izvršnem svetu Vučiniču, s katerim smo se pogovorili predvsem o vprašanjih, ki zadevajo kulturno-prosvetno dejavnost slovenske manjšine v Italiji. Pri tem smo zlasti podčrtali potrebo, da se pri kulturnem sodelovanju med Jugoslavijo in Italijo, ki ima že lepo tradicijo, upoštevajo v večji meri kot doslej tudi koristi in potrebe slovenske manjšine v Italiji. Znano je namreč, da jugoslovanski gledališki, operni, glasbeni in drugi umetniški ansambli redno gostujejo v Italiji in da že skoro ni večjega italijanskega mesta, kjer ne bi bili že nastopili; pri tem pa se redno dogaja, da turneje ali gostovanja teh ansamblov po Italiji ne vključujejo nastopov v mestih, kjer prebiva tudi slovensko prebivalstvo. Kje tiči vzrok, da poti jugoslovanskih opernih in filharmoničnih ansamblov, folklornih skupin in drugih umetniških ansamblov vodijo v razna italijanska mesta, v Trst pa ne vodi nobena? Jugoslovanske opere nastopajo redno vsako leto v Benetkah, v Bologni, Firencah, Turinu, Neaplju in drugje, v Trstu pa še niso nastopile nikoli. Po drugi plati pa italijanski umetniški ansambli nastopajo tudi v tistih krajih Jugoslavije, kjer živi tudi italijanska manjšina. To pomanjkljivost v sicer tako plodnem kulturnem sodelovanju med obema sosednima državama bi bilo treba vsekakor odpraviti, da bi tudi slovenska manjšina v Italiji imela od tega sodelovanja nekaj koristi. Vučinič se je strinjal s tem, vendar je pripomnil, da so te pomanjkljivosti posledica okoliščine, da se jugoslovanski umetniški ansambli sami dogovarjajo z ustreznimi italijanskimi ustanovami glede programa in kraja svojih nastopov, hkrati pa je obljubil, da jih bodo opozorili na to plat njihovega gostovanja v Italiji.

Koncert, ki ga je priredila Glasbena Matica s sodelovanjem moškega pevskega zbora prosvetnega društva Prosek-Kontovel v koncertni dvorani Kolarčeve ljudske univerze, je obsegal sledeče točke: v prvem delu je orkester izvajal drugi in tretji stavek iz koncerta v e-duru za violino in godalni orkester J.S. Bacha (solist Aleksander Zupančič); prvi stavek iz koncerta v d-duru za klavir in orkester J. Haydna (solistka Tatjana Uršič); drugi stavek iz koncerta v g-duru za violino in orkester W. A. Mozarta (solist Žarko Hrvatič) ter II. in III. stavek iz koncerta v a-molu za violino in godalni orkester A. Vivaldija (solista Žarko Hrvatič in Aleksander Zupančič). V drugem delu je moški pevski zbor zapel «Slovensko zemljo» Juvanca, «Devin» Ignacija Ote, dve tržaški narodni «Piščalko» in «Nevarno ljubezen» v priredbi Milana Pertota in «Pesmo slobodi» Matečič-Ronjgova. V tretjem delu pa je orkester in moški pevski zbor s solisti izvajal kantato «Na Kontovelu» Oskarja Kjudra (na tekst Alojza Gradnika) in «Zdravico» Ubalda Vrabca (na tekst Prešerna).

Prvi in zadnji del programa je dirigiral Oskar Kjuder, drugi del pa Ignacij Ota. Recitacijski del programa je podal član Slovenskega gledališča Stane Raztresen.

Nastop ansambla je doživel prepričljiv uspeh. Občinstvo, ki je skoro povsem napolnilo dvorano Kolarčeve ljudske univerze, ni štedilo s priznanji: z vztrajnim ploskanjem je celo izsililo ponovitev «Pesmi slobodi» in «Zdravice».

Med občinstvom smo opazili mnogo ožjih rojakov, zlasti takih, ki so kakorkoli povezani z borbo in dejavnostjo primorskih Slovencev za časa fašizma in po osvoboditvi. Po koncertu smo se zadržali z mnogimi v prijetnem razgovoru in z njimi obujali spomine na vesele in manj vesele dogodke iz daljnje in bližnje preteklosti, hkrati pa si izmenjali misli o perečih vprašanjih iz življenja in dela slovenske manjšine v Italiji.

Kot sem že omenil v začetku, je pozdravil naš ansambel dekan beograjske Glasbene akademije prof. Predrag Miloševič, dobrodošlico pa so nam izrekli tudi predstavniki sorodnih ustanov in združenj. Vsem se je zahvalil tajnik SKGZ Mirko Kosmina, ki je hkrati podčrtal velik pomen vzajemnih gostovanj tako za nadaljnji razvoj kulturno-prosvetne dejavnosti slovenske manjšine v Italiji, kakor tudi za utrditev vedno bolj prijateljskih odnosov med obema sosednima državama, kar bo vodilo postopno k odpravljanju in premagovanju tudi tistih še vedno obstoječih ovir in težkoč, ki zavirajo dosledno uveljavljenje formalno sicer priznanih pravic slovenske manjšine v Italiji in s tem ostvaritev ugodnih pogojev za plodno sožitje med Slovenci in Italijani — most za miroljubno sožitje med italijanskimi in jugoslovanskimi narodi.

Izražena želja po vzajemnih stikih Ugodne kritike

V spomin na naše gostovanje v Beogradu smo prejeli številne lepe darove in nekaj prekrasnih šopkov cvetja.

Gostoljubni Beograd smo zapustili naslednji dan; po slovesu smo si izrazili vzajemno željo, da bi vzpostavljeni stik med obema glasbenima ustanovama ne pomenil le bežnega slučajnostnega srečanja, ampak da bi se razvil v plodno izmenjavo izkušenj in uspehov na področju glasbene dejavnosti.

Beograjska Glasbena akademija nam bo vrnila obisk v aprilu in se bo predstavila tržaškim ljubiteljem glasbe z izvajanjem zahtevnega glasbenega programa.

O našem koncertu je sicer precej strogi kritik B.M.D. napisal v «Politiki» med drugim tudi naslednje: «Program, ki so ga predvajali, in rezultati, ki so jih dosegli na koncertu v Beogradu, govore zelo jasno in dolo- čeno o resnosti, sistematičnosti in vztrajnosti, s katerimi Glasbena Matica iz Trsta pristopa k uresničenju svojih narodnih stremljenj, pedagoških in umetniških nalog ter kulturnih smotrov... V prvem delu programa smo slišali gojence violine Aleksandra Zupančiča, Žarka Hrvatiča in pianistko Tatjano Uršič, ki so ob sodelovanju orkestra Glasbene Matice igrali stavke iz inštrumentalnih koncertov Haydna, Bacha, Mozarta in Vivaldija na način, ki ni kazal le izrazitih talentov, ampak tudi sigurnost in previdnost metod, s katerimi so oni pedagoško vodeni in vzgajani... Koncert Glasbene Matice iz Trsta je bil stvaren dokaz navdušenja, upornosti in vztrajnosti, da se ohrani kontinuiteta narodne kulture v pogojih, v katerih živi slovenska manjšina v Trstu».

DUŠAN HREŠČAK

Tržačani pred spomenikom Neznanemu vojaku na Avali

LUCIANO MORANDINI

Cena

Vse imamo, a vendar smo siromašni; kopljemo se v oslepljujoči svetlobi, a poti iz teme ne najdemo: prodajamo in kupujemo lepoto, a smo vsak dan bolj slepi in gluhi zanjo — vse življenje porabimo za to, da se mu postavljamo po robu.... Pesniške podobe? Igra besed? Najbrž ne. Vsekakor pa ne zgolj samo to, temveč tudi in predvsem resnica o nas v času in prostoru, ki sta zgodovina našega življenja. To je duhovna pokrajina in srčni utrup najnovejše pesniške zbirke videmskega pesnika Luciana Morandinija, ki se uspešno prebija med najčistejše glasove v sodobni italijanski liriki druge povojne generacije.

To je nekoliko trpka beseda o skoraj nikakršnih možnostih v času «neomejenih možnosti», ko ne samo, da ne moremo biti boljši, plemenitejši, srečnejši kot naši predniki, temveč se moramo z vsem svojim bitjem boriti za to, da sploh ostaneno ljudje, da se ne spremenimo v eno izmed neštetih neonsko utripajočih reklamnih parol tistega življenja, ki smo ga sami ustvarili, da smo zdaj njegovi sužnji. Bosonoge sanje našega otroštva, nesebična drznost naše mladosti, intelektualna pronicljivost naše moške zrelosti — vse se sprevrača v nenehen boj, da človek ne bi nehal biti človek. To je «cena», ki jo mora plačati vsakdo izmed nas. In prav s to besedo, cena (Il prezzo), je Morandini simbolično naslovil svojo zbirko....

Niti ene kretnje ni, ki neopažena
bi izgubila se, ne ene same solze
in ne tihega nasmeha.
Vse je treba plačati,
polagoma, ped
za pedjo.
Če ti dajo seme — zrno,
v znoju ga utopiš,
do sitega ne ješ.
Vse je treba poravnati,
odhajam in puščam vse,
življenje vse čez pol preseka.
Če ti dajo jesti,
izgubil si mladost onkraj
morja, okus življenja.
Poleg žene, starke, znajdem se
nenadoma in otroci, odrasli že,
mi gledajo v oči.
Smrt
odvrže tudi tvoje ime
v veliko vrečo naši dedov.
Življenje
torej sem za to porabil,
da postavljal sem se mu po robu.

In vendar, tudi to, tudi tako življenje ima svoj smisel. To prav gotovo ni samo pesniška vizija sveta: ta «cena», ki jo moramo vsi plačevati, je hkrati tudi naša veličina: z življenjem se postavljati z življenjem se postavljati po robu življenju.

CIRIL ZLOBEC

LOLA ODKRIVA HAREMSKE SKRIVNOSTI

«Satan» z 250 lepimi ženami

Trpljenje, ponižanje in dolgočasje v suženjstvu - Orientalcem ugajajo okrogle in polne ženske, zato morajo jesti čez mero

Po smrti jemenskega kralja Ahmeda in po revoluciji v Jemenu, so se več sto lepoticam, ki so bile nekatere tudi po več let zaprte v kraljevem haremu, odprla vrata v svobodo. In sedaj prihajajo polagoma iz ust teh nekdanjih suženj v javnost podrobnosti o življenju in razmerah v haremu.

Ena teh nesrečnic je tudi Lola, ki je prispela v Aden, kjer čaka na ladjo, ki bi jo prepeljala k svojcem v Neapelj.

Lola ni več mlada. Njena postava je precej okrogla in ohlapna. Vendar pa se iz njenih potez še sedaj vidi, da je bila nekoč zelo lepa. Njene oči so brez življenja, a polt je bleda in siva kot jo imajo tisti, ki preživijo dolga leta v ječi. Seveda, tudi ona je več let bila v raznih arabskih haremih. Nazadnje v haremu jemenskega kralja Ahmeda.

Lola pripoveduje:

«Radi bi vedeli, kako sem pravzaprav zašla tja? No, to je kaj preprosta zgodba. Bila sem lepa, mlada in neumna. Želela sem si nekam proč iz bede in blata, v katerem sem živela. In ko mi je neki agent ponudil angažma za nastopanje v nekem nočnem lokalu v Beirutu, sem brž zagrabila za to priložnost.

Tam sem doživela prvo razočaranje. Nočni lokal, ki je o njem zatrjeval agent, da je 'eliten', je bil v resnici beznica najslabše vrste. Domišljala sem si, da bom postala plesalka, da me bodo za to izučili. A tega ni sploh nihče več omenjal. Glavno je bilo, da sem gostom kazala svoje telo. Na svojo srečo sem že prvi večer naletela na nekega arabskega princa, ki me je takoj odvedel od tam. Odšla sem z njim v njegovo lepo vilo blizu mesta. Tam sem preživela najlepšo dobo svojega življenja. Hasan mi je nudil vse, kar sem si poželela. Le iz vile nisem smela iti nikoli sama. Kadar je bil Hasan na potovanju, sta me ponoči in podnevi stražila dva stražnika. Bila sem torej jetnica. Vendar pa mi zaradi tega ni bilo hudo. Imela sem ga pač rada.

Šest mesecev je trajala ta moja sreča....

Potem pa se me je Hasan naveličal. Zamikala ga je neka Egipčanka. Mene pa se je odkrižal tako, da me je prodal nekemu svojemu poslovnemu prijatelju iz Saudove Arabije. Omamili so me z nekakšnim orientalskim napitkom in ko sem se prebudila, sem bila v haremu. V haremu svojega novega gospodarja in zapovednika, skupaj z drugimi 22 ženami.

Prvi dnevi v novem okolju so potekali brez posebnih dogodkov. Le jesti sem morala čez mero, kajti orientalcem so bolj všeč okrogle in polne ženske. Morala sem se tudi mnogo lepoticiti — obilno so me mazali z ličilom in me skoro oblivali z dišavami. Dali so mi tudi dragocena orientalska oblačila.

A nekega večera se pojavi moj novi zapovednik, debel možiček, srednjih let. Prišel je terjat svojo pravico. Ogorčena sem ga pahnila od sebe, kar pa se je izkazalo za sila nespametno in nepremišljeno, kajti taka zavrnitev je za vsakega Arabca največja žalitev, ker je s tem strahovito prizadeta njegova moška čast in njegov ponos. Že po nekaj minutah sem izvedela, kakšno je maščevanje za tako žalitev. Dva krepka in surova služabnika sta me odvlekla v neko klet, kjer sta me trdno zvezala in me do krvi bičala. Ker pa me niti to ni pripravilo k pameti, sem še vdrugič občutila korobač iz kože povodnega konja. Za tem sem postala do vsega, kar se je z menoj dogajalo popolnoma ravnodušna.

Jaz nisem bila edina Evropejka v haremu. Mnogo jih je bilo, ki so pred menoj in tudi pozneje šle po enaki poti kot jaz in še dandanes jih je dosti, ki ždijo za zlatimi rešetkami v palači kakega orientalskega naboba. Kakšne čudovite pravljice se pripovedujejo o «sijajnem» življenju v takih palačah. V resnici pa je čisto drugače: brez slehernega smisla in vsebine, skrajno ponižujoče in neskončno dolgočasno je tisto životarjenje. Edina dolžnost vsake haremske «dame» je — vdano in pokorno čakati, da jo pozove k sebi njen gospod in zapovednik, da postane za tisto noč njegova izvoljenka. Oh, kako kmalu človek pri takem «življenju» čisto otopi in ga mine vsako veselje do življenja! Kot divje živali v živalskem vrtu, ki polagoma pozabijo, da so nekoč živele v svobodi.

Ženska, ki pride v harem, skoro ne more upati, da bi se še kdaj od tam rešila. Če je že tako stara, da je gospodar ne upa več prodati ali pa jo dati komu v dar, jo porabi za kako delo v svojem gospodinjstvu.

Po treh letih se me je tudi novi gospodar naveličal in me odvedel v Hodeido, kjer je bil sejem za sužnje. Sejem v Hodeidi je bil poleg onih v Džidi, Riadu, Meki, Medini, Taizu in Sani eden najvažnejših trgov, ki so oskrbovali hareme arabskih princev in šejkov in kjer so še do pred nedavnim, kot je še vedno v Saudovi Arabiji, prodajali ljudi podobno kot živino. Trgovina z ljudmi je dandanašnji dokaj tvegan posel, zaradi česar so tudi cene «blaga» primerno visoke. Najbolj iskano in pri odjemalcih zelo cenjeno, je «belo blago». Manj ga je na razpolago, zaradi česar tudi nima ustaljene cene. Na drugem mestu je «črna slonovina», kot je «strokovni izraz» za zamorke pod 15. letom. Njih cena je tudi nad milijon lir, medtem ko stanejo mladeniči pod 25. letom do pol milijona. Za žensko pod 30 leti plačajo kvečjemu 20.000 lir.

Gospodar me je privedel na nekakšen oder, kjer je že bilo okoli 50 drugih deklet. Tam smo bile postavljene tako, da so si nas mogli, kupci ogledati. Prihajali so mimo nas moški v dragocenih burnusih in so nas ogledovali od vseh strani. Odpirali so nam usta, nam pregledovali zobe in nas ocenjevali. Grozno je bilo — kot na živinskem sejmu! Prav malo je manjkalo, da nisem omedlela — od sramu in strahu. Deklice okoli mene so bile kaj kmalu prodane in so odšle z novimi gospodarji. Le zame se ni hotel odločiti noben kupec, ker sem bila predraga. Nazadnje pa me je kupil neki Arabec, zastopnik jemenskega kralja Ahmeda. Tako sem postala last «satana z 250 ženami».

Da, to je bil v resnici pravi satan v človeški podobi. Majhne postave in tudi drugače slabič. Ker je stalno užival razna mamila, je imel živce tako razrvane, da je včasih kar blaznel. Dirjal je po palači in gorje tistemu, na katerega je naletel. Dal ga je prebičati, neredko tudi do smrti. Tudi harem ni bil pri tem izvzet. Žensko, ki se mu je morda kaj zamerila ali pa, če je le količkaj posumil o njeni zvestobi, je dal kamenjati. Vsak teden je na ta način izginila iz harema kaka ženska.

Moti se, kdor misli, da so v haremu kralja Ahmeda žene, priležnice in sužnje vse dni samo lenarile, klepetale ob caju in slaščicah. Kralj Ahmed je zahteval, da morajo vse delati. Vsaka se je morala naučiti tkati preproge, ki jih je potem na domačem trgu in tudi drugod za drag denar prodal.

Ko je kralj Ahmed umrl, smo si oddahnile, ker smo upale, da bo odslej za nas bolje. A smo se motile. Prav kmalu smo se prepričale, da je Ahmedov naslednik prav takšen tiran kot je bil on. Le revoluciji se moramo zahvaliti, da smo se rešile iz tistega pekla.»

Medtem ko je Farah Diba povila perzijskemu šahu drugega otroka, je postala Soraya spet predmet zanimanja. Šla bo menda k filmu, a šahu se zdi to «pod čast» in ji bo odvzel «alimente». Kljub temu pa ji ne bo najbrž treba na kak urad za delo po «brezposelnostno» podporo... Na sliki jo vidimo z njeno materjo

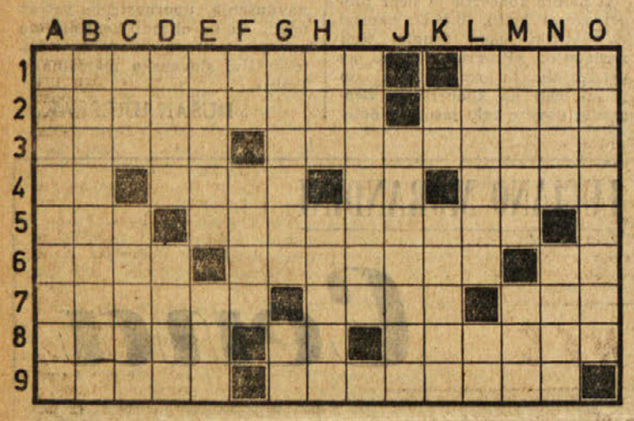

VODORAVNO: 1. Občina v okolici Trsta - tanek drog; 2. hormon nadlevične žleze - industrijska rastlina, ki vsebuje nikotin; 3. večji kraj na Krasu - spletkar; 4. močna igralna karta - mesto v južnem Epiru - dve z rimskimi številkami - starodaven južnoameriški narod; 5. del tedna - pokrajina v Romuniji; 6. plošča na vrhu antičnih stebrov - ime slovenske pevke Deržajeve - vprašalnica; 7. pridelek enega leta - sirota - tekoča začimba; 8. mesto v italijanski pokrajini Salerno - grška črka - sebičnež; 9. italijanski baročni slikar (Antonio) - pozivanje.

NAVPIČNO: A. agresor; B. glavno mesto Etiopije; C. mostiček - tnalo, kjer cepijo drva; D. naše največje pristanišče - telesna poškodba; E. največje finsko jezero - afriški veletok; F. zadnja in prva črka abecede - svojeglavost; G. znamenita Homerjeva pesnitev - kratica humanitarne organizacije; H. mestece v severni Dalmaciji - ime ameriškega filmskega igralca Flynna; I. otočje v Srednji Ameriki; J. starejši slovenski tenorist (Josip); K. osebni zaimek - čistoča; L. nauk o pravilnem mišljenju - osebni zaimek; M. svetovno znano zdravilišče pri Padovi - kratka palica z debelejšim koncem; N. oklopno vozilo - pege, maroge; O. politični delavec na terenu.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. Gromiko — Kastav, 2. rele — Okroglica, 3. Oziris — opravilo, 4. sekira — Kra — Asir, 5. Ural — dan — stalo, 6. PV — Osp — veka — L(ili N(ovy), 8. jar — Ero — ilovica, 9. Eritreja — kramar.

NAVPIČNO: M. I(van) M(eštrović).

Avtomobilizem

Italijani na štirih kolesih

Italija je država z dobro razvito avtomobilsko industrijo in zato je tudi motorizacija močno razširjena.

Zanimivi so podatki, ki kažejo, kako se je v Italiji v zadnjih letih večalo število motornih vozil.

Leta 1951 je bilo v Italiji 674 tisoč avtomobilov vseh vrst, naslednje leto 913.000, leta 1954 1 milijon, leta 1955 pa že 1 milijon 195.000. Leta 1956 se je število motornih vozil v Italiji povečalo na 1.382.000, leta 1957 na 1.595.000 naslednje leto na 1.767.000, leta 1959 pa je že presegalo 2 milijona. V letu 1960 pa je bilo registriranih nič manj kot 2.460.000 motornih vozil.

Nimamo še dokončnih lanskih podatkov. Menijo, da je imela Italija ob koncu 1962. leta skoraj 3.200.000 avtomobilov. Za naprej pa računajo, da bo do leta 1970 dosegla število 7 milijonov.

Konkurenca brezobzirno pometa

Pred prvo svetovno vojno je bilo samo v Evropi okoli 600 avtomobilskih konstruktorjev, vsega skupaj pa so takrat v Evropi izdelali skupno letno 100 tisoč avtomobilov. Do danes so se številke seveda močno spremenile.

V Evropi je ostalo samo 20 večjih avtomobilskih podjetij, ki pa letno izdelajo več kot 4 milijone avtomobilov vseh vrst. Francija ima na primer samo štiri večje avtomobilske tovarne, to so Citroen, Renault, Peugeot in Simca, medtem ko jih je 1939. leta imela 30, leta 1920 pa celo 150.

Se huje kot v Evropi je v ZDA, kjer na celotnem avtomobilskem tržišču praktično gospodarijo trije veliki avtomobilski koncerni — Ford, General Motors in Crysler.

Kaj se dogaja s pnevmatikami

Odgovor na to vprašanje ni tako preprost, saj deformacij pnevmatik med vožnjo, pri zaviranju in v ostrih ovinkih ni mogoče kar enostavno opazovati. Zato si je ena izmed ameriških avtomobilskih tovarn zgradila 40 metrov dolg odsek avto ceste iz prozornega stekla, skozi katero lahko z največjo natančnostjo opazujejo in registrirajo ohnašanje pnevmatik med vožnjo in pri največjih obremenitvah. Propaganda ali znanstvene raziskave?

Težko bi bilo odgovoriti — vsekakor pa steklena avto cesta koristi tovarni in vsaj nekoliko tudi kupcem.

Z 90 km na uro v žično ograjo

Takšnih akrobacij ne privoščimo nobenemu izmed naših bralcev, čeprav so še vedno boljše kot frontalno trčenje z drugim vozilom.

To dokazuje tudi britanski preizkuševalni voznik Ken Freeman, ki si je doslej privoščil že sedem poskusov te vrste. Seveda ne počne tega zato, da bi jezil policaje. Prav nasprotno, njegovi poskusi dokazujejo, da žična ograja odlično deli obe vozni stezi dvostezne avto ceste in dokaj zanesljivo preprečuje, da bi kdo s svoje steze zavozil na sosednjo, kjer teče promet v nasprotni smeri. Po prvih izredno slabih izkušnjah s prometom na svojih avto cestah iščejo Angleži najrazličnejše možnosti, da bi zavarovali svoje rojake pred preštevilnimi nesrečami.

Tako napovedujejo, da bodo z ograjami iz pletene žice pregradili presledke med obema enosmernima stezama na vseh avto cestah.

Mrve in drobiž

★ JAPONSKA je zelo natrpana z ljudmi. Pravijo, da tam živi baje deset tisoč ljudi samo od gospodarske špijonaže. V Franciji je predvsem špijonaža v avtomobilski industriji. Seveda so taki špijoni tudi v ZDA. V Združenih državah vabijo in mamijo podjetja strokovnjake drugih podjetij k sebi v službo, da bi s seboj prinesli tudi skrivnosti in tajnosti prejšnjega podjetja. Vabijo in mamijo jih seveda z visoko plačo.

☆ «RDEČA ZVEZDA» glasilo Rdeče armade poroča, da so preizkušali letala, v obliki letečih krožnikov. Njih premer je 15 metrov. Pri njih je navpičen vzlet in navpičen pristanek. V prostoru ne letijo, marveč drsijo. O gorivu, ki jih poganja, in sploh o njih premiku, omenjeno glasilo nič ne poroča.

★ OPIJ JE mamilo, ki gre v pozabo. Dandanes je moda hašiš — maruena. Hašiš-marueno je mogoče uživati kot pijačo, kot jed, ali pa jo kaditi. V Ameriki so zelo znane hašiš-maruena cigarete. Policija zasleduje prekupčevalce s tem mamilom tudi s pomočjo psov, ki vohajo marueno. Najbolj sposoben pes za marueno v St. Louisu je Duke. Policiji je bil lokal sumljiv. Duke je vodil policijo okoli hladilnika. Odprli so ga. Iz hladilnika je Duke izvlekel devet klobas iz zavitka. Niti povohal jih ni. Na dnu zavitka pod klobasami je bila maruena.

☆ ERLANGEN je mesto v Nemčiji. Tam se je poročil 38-letni Erhard Weller z 22-letno Kristo. Krista meri 165 cm, njen mož pa 238 cm. On je najdaljši človek v Evropi. Za obleko mu je treba 5 m blaga, čevlje pa nosi št. 52. Ljubezen na prvi pogled — on pogled navzdol, ona pogled navzgor.

★ STALIN je bil mogočen mož. Pod njegovo vlado je padel v nemilost tudi maršal Tuhačevski. Zadnje čase pa je prišel v tako milost, da je poštna uprava Sovjetske zveze izdala znamko «spomin maršala Tuhačevskega».

☆ BRITANSKA poštna uprava pa namerava izdati znamke, na katerih bodo prstni odtisi. S temi znamkami bi Britanci počastili delo policije v borbi proti kriminalcem. Predvsem bi počastili steber britanske policije Scotland Yard.

★ PENTAGON je obrambno ministrstvo Združenih držav Amerike. Tam je vse strogo tajno in nič ne veš, v kakšnem uradu si, edino vodilo za važnost urada v Pentagonu so pisarniški koši za odpadke. V pisarnah najnižjih uradnikov imajo za smeti okrogle posode iz kovine. V višjih uradih pa po vrsti: kovinasto okroglo posodo s prevleko iz imitacije mohagonija, štirioglato kovinsko posodo, isto štirioglato kovinsko posodo s prevleko iz imitacije mohagonija. V uradih najvišjih uradnikov so mahagonijasti zaboji, ki imajo v notranjosti prevleko iz umetnega usnja.

☆ MOLIBDEN je važna kovina za zlitine žlahtnih jekel. Na Groenlandu so v zadnjem času odkrili veliko ležišče molibdenove rude. To bo drugi največji rudnik na svetu.

★ ŽENIN in nevesta dobita često ob prijateljev poročna darila. Nemalokdaj se zgodi, da jima več prijateljev da isto darilo. V Londonu so odprli menjalnico za poročna darila. Mladoporočencem je tu mogoče zamenjati z drugimi mladimi pari svoja poročna darila.

☆ LOČENI zakonski možje so ustanovili svoj klub v Los Angelesu. To je klub nasprotnikov zakona. Člani so lahko samo ločeni možje. Namen kluba je, da se člani med seboj krepijo in prepričujejo, da ne bi kdo padel v skušnjavo in se ponovno skušal poročiti. Ti zakrknjeni samci opravljajo sami vsa običajna ženska opravila in si med seboj tovariško-klubsko pomagajo.

★ GLEDALIŠKA igralka si je zamislila obuvalo za plesanje twista. Kos okroglega usnja. To usnje pritrdi na podplate čevljev s krogličnim ležajem, da se more vrteti v vse smeri. Dala je svoj izum v Nemčiji, kjer je doma, tudi patentirati.

☆ IZRAELCI so začenjali spreminjati v denar Mrtvo morje. Po računih znanstvenikov je v tem morju 47 bilijonov ton rudninskih snovi. Glavno središče vse te kemične industrije je kraj Sodoma. Že sedaj na veliko pridobivajo pepeliko, bron in spojine, fosfate in kuhinjsko sol. 95 odst. vse te soli prodajo Izraelci Japoncem, ki jim gre bolj na trdo s kuhinjsko soljo.

★ ZGODOVINARJEM-arheologom, ki kopljejo in iščejo v zemlji nekdanje hiše, mesta, trge in podobno, bo dobro služil in pomagal protonski-resonančni magnetometer, ki zaznava kar na površju zemlje zasute temelje, zidove, ceste.

Piše: J. Fabul

KAVBOJ JOE in ZLOGLASNA TOLPA

Riše: Šuši

Iz naših krajev

TEDEN

Administrativne priprave za parlamentarne volitve so praktično v zaključni fazi, saj manjka samo še odgovor okrajne volilne komisije pri kasacijskem sodišču na pritožbi, ki so ga vložile liste FRN, PSI in PAPI, katere je tržaška volilna komisija izključila zaradi pomanjkljivosti in nepravilnosti. Če komisija v Rimu njihovega priziva ne bo sprejela, kar je precej verjetno, bo za poslansko zbornico kandidiralo 9 strank, za senat pa v prvem okrožju 8 in v drugem 7, ker sta obe senatni volilni komisiji potrdili vse predložene liste.

Volilna kampanja sama se sicer počasi oživlja, saj je šele nastopil za PSDI prvi resnejši kaliber v državnem merilu, minister Preti, danes je v Nabrežini otvoritveno zborovanje PSI, KPI pa ima tako kar vsak dan na programu vrsto zborovanj.

Redne sestanke sta imela v tem tednu tržaški občinski in pokrajinski svet, ki sta tudi obravnavala in sklepala o važnih vprašanjih. Občinski svet je tako na svoji ponedeljkovi seji sprejel načrt za razlastitev zemljišč za gradnjo ljudskih stanovanj, pri čemer pa je načrt v toliko spremenil, da je njega izključil področja v Barkovljah-Bovedu in ohranil ono področja pri Spodnji Bazovici in pri Rocolu. Vsa na tej seji je bil tudi predlog socialističnega svetovalca Pincherleja naj bi Rižarno, kateri so bile med vojno nacistične mučilnice in krematorij, proglasili za narodni spomenik. Na petkovi seji pa je občinski svet razpravljal o deželnem gospodarskem načrtu in na zaključku zavrnil komunistično resolucijo o tem vprašanju, ki je predlagala sklicanje izrednega zasedanja občinskega sveta in podrobno razpravo o tem načrtu, ter sprejel demokristjansko resolucijo, katero je bil občinski odbor pooblaščen, da zbira podatke o gospodarskem stanju v deželi in koordinira v tem smislu vse pobude.

Sistem vprašanju je prav to v petek razpravljal tudi pokrajinski svet, ki pa je izglasoval resolucijo o proučevanju splošnega gospodarskega načrta. Na tej seji je v obrambo interesov slovenskih kmetovalcev zelo odločno nastopil inž. Marinko.

V četrtek se je sestal tudi tržaški občinski odbor, ki je obravnaval poročilo o sklepih obmorske zdravstvene komisije o izkoriščanju obeh otroških bolnic ter poročilo odbornika za socialno skrbstvo o delovanju občine na tem področju. Občinski odbor se je v tednu prav tudi v Nabrežini in predlagal za 115 milijonov lir javnih del v okviru gospodarskega načrta za leto 1963-64.

Na gospodarskem področju je teden potekel v znamenju upanja za današnjo splavitev velike potniške ladje «Raffaello», ki jo grade v ladjedelnici Sv. Marka za družbo «Italia». Tržaška trgovinska zbornica je izdala uradne podatke o pomorskem in železniškem prometu v februarju, ki kažejo, da je pomorski in železniški promet ponovno znižal in da se strukturno poslabšal. Pokrajinska turistična ustanova pa je objavila pregled turističnega prometa za lansko leto, ki kažuje lep napredek predvsem glede števila prihodov in bivanja tujih turistov na našem področju.

Na sindikalnem področju ni bilo posebnih dogajanj. Stavkali so samo nameščenci zavarovalnih družb, v tovarni srajc Nisse pa je izgubilo službo 40 delavcev in delavk.

Širiško javnost je tudi v prejšnjem tednu najbolj zanimalo vprašanje, ali bo prišlo do gradnje priključka na avto cesto Gorica-Villesse, ali ne. Sredo zvečer je bila sklicana izredna seja pokrajinskega sveta, ki je obravnaval samo to vprašanje. Po dveurni debati, v katero so posegli predstavniki vseh političnih skupin, so zastopane v pokrajinskem svetu, je bila z veliko večino sprejeta resolucija, ki jo je predlagal pokrajinski odbor. V tej resoluciji pokrajinski svet zahteva, naj pristojne oblasti takoj sprejmejo vse potrebne ukrepe za gradnjo te ceste z vsemi tehničnimi znamenitostmi avtomobilske ceste ter naj se v ta namen porabita dva milijardi lir, ki sta bili že odobreni. Predsednik pokrajine se pooblašča, da posreduje v tem smislu povsod, kjer bo bilo potrebno. Za resolucijo je glasovalo 17 svetovalcev vseh političnih skupin, razen komunistov, ki so se vzdržali (6), ker se niso strinjali z njenim besedilom.

Med debato je predstavnik DC Marinčič poudaril, da je treba to cesto nujno zgraditi tudi z vidu njenega podaljška do Ljubljane, kar pomeni povezavo italijanskega cestnega omrežja z jugoslovanskim in srednjeevropskim. To pa je velikega pomena ne samo za Gorico, ampak za vso državo. Ta avtomobilska cesta ima ne samo trgovski in turistični pomen, ampak je važna tudi s političnega gledišča, saj bo omogočila še nadaljnjo poglobitev dobrih odnosov s sosednjo Jugoslavijo.

Med raznimi sindikalnimi gibanji naj omenimo gladovno stavko, do katere je prišlo pretekli petek v sanatoriju za jetične v Gorici, kjer bolniki protestirajo proti slabi hrani in raznim drugim pomanjkljivostim v tej bolnišnici. Delavska zbornica je poslala osrednjemu vodstvu INPS v Rimu brzojavko, v kateri prosi za posredovanje v tem primeru in za odpravo pomanjkljivosti, ki so predmet stavke. V ostalem pa so bile od petka do prihodnjega ponedeljka prekinjene vse protestne sindikalne akcije zaradi obiska predsednika Segnija, ki je prišel danes v Tržič k uradni otvoritvi novih obratov OET.

Omenimo naj še gostovanje prosvetarjev iz Mežice v Sloveniji, ki so v nedeljo v prosvetni dvorani v Gorici predvajali komedijo «Razbiti vrč» in želi s svojim nastopom priznanje pri občinstvu, ki je za to priliko napolnilo dvorano.

Kar se volilne propagande tiče, se še ni razvila. Le demokristjanski občinski upravitelji v Gorici so začeli obiskovali predmestne predele, kjer na zborovanjih volivcev delijo običajne obljube glede javnih del.

POMLAD JE ŽE, TODA SAMO NA KOLEDARJU

Zaradi letošnje hude zime in dolgega deževja ni še zgodnjih pridelkov in je otežkočeno delo

Kmetje, vrtnarji in cvetličarji naj se ravnajo po nasvetih strokovnjakov

V četrtek se je začela pomlad, toda le na koledarju. Mandeljni bi morali cveteti že pred dobrim mesecem, zdaj bi morale že cveteti breskve in hruške, trte bi morale biti obrezane in povezane, njive obdelane. Narava pa je še žalostna in gola. Dežuje skoraj vsak dan in je hladno, kakor v pozni jeseni. Kdaj bo zasijalo sonce, toplo pomladansko sonce, da bodo ozelenele livade, zaživele njive in vinogradi? Nekateri vremenoslovci napovedujejo, da bomo morali čakati še nekaj tednov na pravo pomlad. Hudo je to. Vse je v zamudi in škoda vedno večja, kakor da ne bi zadostovale lanske vremenske neprilike, suša in toča. In ni izključeno, da bomo tudi letos po hudi zimi in pozni ter mokri pomladi spet imeli poleti sušo.

Ta zima je napravila povsod veliko škodo, in ne samo pri nas, drugod celo še večjo, tako v mestih kot na deželi. Pomislimo samo na južne kraje, kjer niso imeli take zime že dolgih sto let. Drugod so velike poplave in plazovi so uničili cele vasi.

Pri nas vendar ni bilo takih katastrof, škoda pa je precejšnja, ne toliko zaradi izgubljenih pridelkov, koliko zaradi zamude pri delu in zgodnjih pridelkih. Bile pa so prizadete ponekod tudi razne kulture, predvsem povrtnine, žita in oljke. V Miljskih hribih so morali ponovno posejati grah, ker jim je prvo seme zmrznilo v zemlji. Na Krasu morajo ponekod ponovno sejati žito, marsikateri vrtnar pa zaman čaka, da bi vzklilo seme, ki ga je posejal pred zadnjim mrazom. V Bregu je mraz ožgal oljke, ki jih bodo morali obrezati, da bodo spet pognale; računajo pa, da ne bo pridelka za več let. Mraz in led sta stisnila marsikatero trto, v vinogradih pa so največje težave, ker je zaradi mraza in zdaj deževja zaostalo nujno delo, ki ga je težko nadoknaditi tudi zaradi primanjkanja delovne sile. Pozno obrezovanje kvarno vpliva na rast trt in s tem na pozno dozorevanje grozdja. Naj pride potem še slaba jesen, pa gre pridelek in ves trud po vodi. Zaradi takega vremena ne bo zgodnje paše, na katero so upali naši živinorejci, ki so bili tako hudo prizadeti zaradi lanske suše in pomanjkanja krme. Vrtnarji so skoraj ubupani, pomanikanje zelenjave in povrtnin pa dela hude preglavice vsem gospodinjam. Prvi grah bi morali že imeti in radiča v izobilju, a ga ni, in kar ga je, je drag kot zlato. Vrtnarji si ovomorejo zlasti s prvimi, zgodnjimi pridelki, zato so zdaj tako prizadeti, tudi če bi imeli lepo poletje. Tistim, ki imajo steklene naprave ali pokrite grede, gre že nekoliko bolje, a teh je pri nas še vedno malo. Nekateri si pomagajo tudi s tem, da s slamo in drugimi sredstvi pokrivajo grede in tako obvarujejo pridelke, toda sonca ni in dežja je preveč.

Omeniti moramo tudi naše cvetličarje, ki jim tako vreme dela preglavice in škodo. Zgodne cvetlice bodo pozne, marsikaj pa je med zimo zmrznilo in bo treba spet posejati ali vsaditi.

Kmetijsko nadzorništvo po naročilu ministrstva za kmetijstvo in gospodarstvo te dni dela ocenitev škode zaradi zime. Težko je to škodo zdaj oceniti, ker jo bodo prizadeti občutili šele pozneje. Posledice mraza v nekaterih primerih lahko omilimo, oziroma lahko preprečimo hujše posledice. Zaradi tega priporočamo vsem kmetovalcem, kot vrtnarjem in cvetličarjem, da se obrnejo na kmetijske strokovnjake za potrebne nasvete. Oblast pa naj prizadetim nudi pomoč, da si bodo lahko opomogli in se z večjim veseljem lotili dela.

A. B.

SLIVNO

Naša vas, nekoč majhno kmečko naselje z nekaj trdnimi gospodarstvi, je pred dobrim stoletjem dobro služilo devinski gospodi in to posebno z vinom in sadjem. Ko so kasneje začeli močno delovati nabrežinski kamnolomi se je vas postopno spremenila v kmečko-delavsko in se pomnožila. Pred pol stoletja je imela dve gostilni, kar pomeni, da so gosti radi srebali slivensko vino. Še je nekaj spomenikov prvotnih kmečkih domov in ni prav, da gre to naše narodno blago v nič; ne da bi pustilo kako sled. V njih je naša starožitnost, kos naše zgodovine in borbe za obstoj. Naši stvari bi le ustregli, če bi to kakorkoli upodobili.

Mraz je zemljo dobro pretresel in olajšal obdelovanje. Mislimo, da je dobro preresetal tudi živalske zalege, koristne in škodljive. A kaže, da je ta živalski rod vohal zimo mnogo bolje od človeka in se skril čim globlje. Pri obračanju zemlje naletimo na žive deževnike (gliste) — no ti so zaželeni, ker so koristni — na ogrce in vmes menda tudi na trdožive koloradarje; martinčke je mraz sicer dobro premikastil, a ne uničil, saj jim toplota takoj vrne njihovo gibčnost. Samotar jež se je bil pred zimo umaknil pod čok in mraz dobro prestal.

BOLJUNEC

V ponedeljek smo imeli v Sancinovi dvorani izredno filmsko predstavo-premiero. Dvorana je bila nabito polna do zadnjega kotička in okna. Naslov filma? Menda: «Naši kraji in običaji». Režiser: Stanko Žerjal, producent: Stanko Žerjal, snemalec: Stanko Žerjal, po domače, «Boronđetov». Igralci: Boljunčani in izletniki. V glavnih vlogah: Pust, Lučanje, Majnica, Glinščica. Posnetki v črno belem in v barvah. Predvajanje je trajalo poldrugo uro. Ploskanja toliko, da je odmevalo po Glinščici, navdušenje pa tako, da je hudo žal tistim, za katere ni bilo več prostora v dvorani. Verjetno bo ponovitev, a se še ne vemo kdaj.

Naš Stanko spravlja že več let na filmski trak razne običaje, dogodke in prireditve v naši vasi. Tako je posnel npr. vse pustne pogrebne prireditve od leta 1953 naprej, pustno nabiranje po vasi, lučanje na Stefanovo itd. Posnel pa je tudi lepote naše Glinščice in boljunske lovce. Ožjim prijateljem je že marsikaj sproti pokazal; zdaj pa se je predstavil javnosti.

Tako smo se videli na platnu in spet doživljali vesele dogodke. Največ zabave in smeha je bilo seveda s pustom, ki smo ga, reveža, prej sežigali, od lanskega leta pa ga uspešno pošiljamo z raketami v vesolje, o čemur pričajo filmski posnetki, da se lahko vsak prepriča.

Stanko je poskrbel tudi za ozvočenje, tako da niso bile podobe na platnu neme. Od srca smo se smejali ob raznih prizorih, najbolj pa ko smo zagledali našega pustnega predsednika Josipa Oto, ki je dostojanstveno prijezdil na pustno pogrebno ceremonijo in se mu od zadovoljstva smejala usta, uči, lica, nos in uhlji, ko je «Boljunik 1963» srečno zaplul v višave.

Ceprav je pretekel skoraj že dober mesec, odkar smo ga izstrelili, nismo dobili še nobenega sporočila, da bi ga kje našli. Morda je krenil kar proti Veneri. Srečno pot!

PADRIČE

Prav na Jožefovo je bil v Padričah velik pogreb poznane in priljubljene Josipine vd. Grgič, rojene Sturman, ki je dva dni prej umrla v tržaški bolnišnici.

Čeprav ni bila po rodu domačinka, so jo vsi v vasi imeli radi in spoštovali. Rodila se je 8. oktobra 1886 v Gradišču in je prišla v Padriče ko ji je bilo 15 let, da bi si služila vsakdanji kruh. Ni ji bilo niti 18 let, ko se je poročila z domačinom Petrom Grgičem. V zakonu je imela šest otrok, od katerih so še trije živi. Dva, in sicer Josip in Silvester, sta padla v narodnoosvobodilni borbi, prvi v Kamni pri Kobaridu, drugi pa v borbah pri Splitu.

Družina Grgič je imela kmetijo ter se je ukvarjala tudi z živinorejo. Pokojnica je vsak dan nosila peš v Trst mleko in druge pridelke. Njeno življenje je bilo trdo in vedno je morala krepko delati. Kljub vsemu je bila veselega značaja in vedno pripravljena na dobro besedo. Za časa fašizma je bila njena družina preganjana in so morali skrivati slovenske knjige, ki so jih vedno zelo radi čitali. Bila je vedno zavedna Slovenka ter je v tem duhu vzgojila tudi svoje otroke. Zadnja leta je hudo zbolela, tako da je bila zadnji čas priklenjena na posteljo. Pred dobrim mesecem so jo morali odpeljati v bolnišnico, kjer je tudi umrla.

Naj ji bo rahla domača zemlja, vsem njenim svojcem pa izražamo iskreno sožalje.

PREBENEG

Večkrat se oglašamo na tej strani Primorskega dnevnika in skoraj vsakokrat z upravičenimi pritožbami, ker je mnenje vseh vaščanov, da je naša vas najbolj zapuščena v vsej naši občini. Mislimo, da je za nas vaščane glavno vprašanje ceste. Cesta npr., ki pelje iz križišča v Prebeneg, je v obupnem stanju, ker je že veliko let, odkar se nihče ne zmeni za popravila. Pod anglo-ameriško upravo je bil del ceste pri križišču lepo urejen. Gornja dela ceste se takrat oblasti niso dotaknile, ker je spadal pod jugoslovansko vojno upravo. Od tedaj pa je minilo že veliko časa, toda oblasti se del in popravil na tej cesti še niso lotile.

Tudi cesta ,ki pelje iz vasi proti šoli je bila v zadnjih deževnih dneh pravi potok. Dobro bi bilo, da bi si občinske oblasti ogledale to cesto, da bi videle po kakšni poti morajo naši otroci osnovne šole in otroškega vrtca v šolo in domov.

Pot, ki pelje od glavne ceste v našo vas, je res lepo urejena. Pogled na vas je krasen, ko pa pride turist v vas, pokvarijo ta videz ruševine stare hiše na št. 48, in ne samo to. Te ruševine, ki so že dolgo let tu, predstavljajo hkrati nevarnost za vse ljudi, posebno pa za otroke. Zato prosimo, da bi oblasti posredovale pri gospodarju omenjenih ruševin in da bi to žalostno sliko iz vasi čimprej odstranili.

Tudi v naši vasi, ki ne šteje veliko prebivalcev, smo v času od 14. januarja do 3. marca imeli kar štiri smrti, in sicer so umrli: 74-letna Antonja Žerjul, 82 let stara Antonija Bandi, 85 let stari Josip Kermec in 78-letni Josip Bandi.

CEROVLJE

Del tega, kar bomo povedali, je sicer že stara pesem, a pove, kako nas to zanima. Gre za vaške poti, ki so bile pred nekaj leti popravljene. Smo v rebri in močno izpostavljeni nalivom. Brez dobre kanalizacije se naše vaške poti ne morejo dolgo upirati deroči vodi. Upamo, da nam bo občina končno uredila občinske poti. Del pokrajinske poti Sesljan Mavhinje so lani asfaltirali od šole nekako do polovice rebri, ostali del proti železniškemu mostu pa je že tako izpran in razrvan, da bo kmalu neuporaben.

Zime smo se za letos otresli, sicer pa smo jo občutili nekaj manj kot sosedje. Kakor hitro je mraz popustil, smo izkoristili vsak primeren dan. Semenski krompir smo naročili pri kmetijskem nadzorništvu. Mislimo, da bi bilo bolje, če bi nadzorništvo delilo krompir po vaseh; tako bi ga dobili vsi hkrati in bi bilo vprašanje dovoza bolje rešeno. Kljub pomanjkanju delavcev kmetijska dela še nekam napredujejo, ker se mlade moči po delu posvečajo kmetovanju. To je razveseljiv nagib.

BORŠT

V zadnjih dveh tednih sta umrla v naši vasi dva priletna bratranca, in sicer Anton Petaros, po domače «Bertinčič» iz hišne štev. 14, ki smo ga pokopali v nedeljo, 3. t. m., ter Anton Petaros, po domače «Košančič», iz hišne štev. 36, ki smo ga pokopali v nedeljo, 17. t. m. Oba sta bila pridna kmetovalca in zavedna Slovenca. Naj jima bo lahka domača zemlja.

Obvestilo kmetovalcem

Razdeljevanje nakazil za prevzem večne detelje, triletne detelje in mešanice travnih semen.

Obveščamo kmetovalce, ki so svoječasno naročili semena večne detelje, triletne detelje in mešanice travnih semen, da bo pričelo Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo jutri, 25. t. m., z razdeljevanjem nakazil za prevzem omenjenih semen.

Ob prejemu nakazila morajo zainteresirani plačati naslednje vsote (50 odst. nakupne cene), in sicer:

440 lir za kg večne detelje,
375 lir za kg triletne detelje
240 lir za kg semena travne mešanice

Izdaja nakazil se bo dokončno zaključila 6. aprila.

KMETJE, VRTNARJI

Za vsako vašo potrebo se obrnite na domačo tvrdko

FURLANI EDVARD

TRST, Ul. Milano 18
TELEF. 35-169

katera vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših inozemskih krajev in semena lastnega pridelka ter razne sadike, žveplo, modro galico nacionalno in angleško, umetna in organska gnojila ter vsakovrstno orodje in stroje vsake velikosti.

Ekskluzivni zastopnik za Tržaško, Goriško in Beneško Slovenijo: svetovno znanih strojev za obdelovanje zemlje ter kosilnice «AGRIA»

BLIŽA SE 1. MAJ

Dolinski fantje se že pripravljajo

Naj bo vreme tako, ali tako, dnevi tečejo in se bliža maj. Dolinski fantje se tega zavedajo in so že začeli s pripravami za tradicionalni dolinski praznik — «Ples pod mlajem», ki vsako leto privabi v Dolino lepo število sosedov in meščanov. To ni kar tako lahka zadeva. Mlaj sicer postavijo kar čez noč — in pri tem sodeluje vsa vas —, toda prej je treba dobiti lep in visok drog, košato češnjo, pa pomaranče, jabolka in kolače. Urediti je treba plesišče, okrasiti vas in poskrbeti za godbo. Vse to zahteva dobro organizacijo in krepkega dela, sicer bi bila polomija. Te pa Dolinčani ne poznajo.

Že pred dvema tednoma so dolinski fantje imeli svojo prvo «fantovsko uro». Poslušali so poročilo o preteklem letu in izvolili starešino ter ožji odbor, ki se je takoj lotil priprav za letošnjo «majnico», ki bo kot običajno prvo nedeljo po 1. maju.

V noči med soboto in nedeljo (4.—5. maja) bodo postavili mlaj, pod katerim bo tri dni ples, dokler ga ne bodo v torek 7. maja ob mraku porušili.

Fantovski odbor je predvsem povabil Avsenikovce, da bi spet prišli ob tej priliki v Dolino, žal pa letos ne bodo mogli ustreči želji Dolinčanov in sosedov, ker imajo prav tiste dni že druge obveznosti. No, pa bodo igrali fantje dolinskega tria, ki znajo prav tako dobro «špilati», da zasrbijo pete mlade in stare.

Fantovske ure — seveda tajne — so zdaj vsaka dva tedna, nato pa bodo bolj pogoste. Pri svojih urah se fantje pogovorijo o poteku priprav in si razdelijo delo. Zdaj iščejo veliko in vitko smreko za drog ,ki jo bodo verjetno dobili onstran meje, saj je na našem področju ne bi mogli najti. Kmalu pa si bodo pričeli ogledovati v okolici češnje — in gospodarji bod na straži. Tisto, ki si jo bodo izbrali, jo bodo tudi posekali in pritrdili na drog, veje pa se bodo skoraj lomile pod žlahtnimi sadeži.

Pobude v prid živinoreje

Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo sporoča zainteresiranim kmetovalcem, da bo poleg rednih pobud, nudilo s sredstvi, ki sta jih dala na razpolago ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo ter vladni generalni komisariat, še naslednje pobude v prid krajevne živinoreje:

Nagrade za vzdrževanje brejih junic

Da bi kmetovalci povečali in izboljšali vzrejo junic sivo-rjave pasme, so bile določene nagrade «za vzdrževanje brejih junic». Te nagrade bodo dane v najvišjem znesku 20.000 lir na prošnjo rejcev, takoj ko bo ugotovljena brejost.

Rejci, ki nameravajo izkoristiti to pobudo, so naprošeni, da predložijo zadevno prošnjo na živinorejski oddelek pokrajinskega kmetijskega nadzorništva.

Prispevek za nakup kuncev — domačih zajcev za vzrejo

Kmetovalcem, ki želijo kupiti za vzrejo kunce odbranih pasem (Gigante di Fiandra, Fulvo di Borgogna, Bleu di Vienna) bo dan prispevek v najvišjem znesku 50 odst. nakupne cene, dokler ne bo izčrpana v ta namen razpoložljiva vsota.

Prispevek za nakup opreme za kokošerejo in zajčerejo

Zainteresirani kmetovalci, ki nameravajo nabaviti racionalno opremo, potrebno v kokošereji in kunčereji (kletke), lahko predložijo prošnjo za prejem prispevka, ki bo dan v najvišjem znesku 50% na kupne cene.

Prispevek za zatiranje glavnih (nalezljivih) bolezni perutnine

Da bi se med kokošerejci čim bolj posplošila raba profilaktičnih sredstev za zatiranje glavnih nalezljivih bolezni perutnine (kokošje kuge, difterije, grintavosti), ki delajo precejšnjo škodo vzrejiščem v naši pokrajini, bo pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo nudilo prispevek 10 lir za vsako glavo; zainteresirani morajo predložiti prošnjo, v kateri je treba navesti število rejene perutnine in ji priložiti račun za kupljeno cepivo.

Za vsa potrebna pojasnila se zainteresirani lahko obrnejo na živinorejski oddelek pokrajinskega kmetijskega nadzorništva v Trstu, Ulica Ghega št. 6/I, tel. 23-9-27 in 38-6-73 od 9. do 13. ure.

OTROCI...

(Nadaljevanje s 3. strani)

biterjanski pastor mi je v pismu sporočal, da sta z ženo pripravljena na posvojitev Lennieja. Ko je pastor, ki je še študiral, prišel k meni, sem ga opozorila, da bo otrok mešane rase lahko predstavljal resno oviro pri njegovi bodoči kandidaturi za službeno mesto.

«Pomislil sem na to», je dejal mladi mož, «a bom vseeno tvegal».

Čez nekaj tednov je Lennie odšel v svoj novi dom. Moram pa povedati nadaljevanje, da boste videli, kako se lahko kristjan loči od kristjana... Mladi pastor je seveda kmalu zaprosil za službeno mesto in dobil na svojo prošnjo približno takle odgovor:

«Vzeli smo v pretres dva kandidata, med katerima je bilo težko izbirati, kajti oba — vi in drugi — imata vse pogoje in kvalifikacije za to mesto. Vendar pa, iz vašega pisma smo razbrali, da ste posvojili malega dečka, ki je po materi japonskega porekla. Vi ste človek, ki ga tukaj potrebujemo!»

Naša ustanova je dobro uspevala in naši otroci so srečno doraščali v družinah, ki so jih sprejemale. Najstarejša dva sta že poročena in dobra državljana, ostali še študirajo. Kmalu smo jih imeli enostavno premalo, toliko je bilo prošenj. Sčasoma smo pravila naše ustanove razširili in jih prilagodili, da smo lahko sprejemali tudi sirote in otroke s telesnimi hibami. Bila sem presrečna, ko je skoraj slepa deklica našla ljubeče starše, ki so jo poslali v zdravilišče.

Morda bo kdo med vami vprašal, če je zamorček lahko srečen v družini belega človeka. Moj najmlajši otrok je hčerka ameriškega zamorca in nemške matere. Prve dni, ko sem jo kopala, sem morda res videla, da je njena polt temnejša od moje, a potem mi je s svojim živahnim in bistrim duhom prinašala toliko radosti, da je nisem več ločila od drugih. Med nama je vladal odnos matere in hčerke. In tako lahko sanjam o dnevu, ko bodo vsi otroci brez doma in brez ljubezni našli oboje, pa naj bodo rumene ali črne polti. Takrat ne bo več manjvrednih in večvrednih ras in na svetu bo zavladalo popolno sožitje med narodi.

(Prevedla JASNA KOSMINA)

NASVET TRŽAŠKEGA STROKOVNJAKA NAŠIM KMETOVALCEM

Umetna gnojila in njih pomen ter kako jih koristno uporabljamo

(Nadaljevanje iz prejšnje nedeljske številke)

Koliko in katera gnojila bomo uporabljali za posamezne kulture?

Na to vprašanje je težko odgovoriti. Receptov za umetna gnojila sploh ni mogoče dajati. Odvisno je od tega, kako smo kolobarili, koliko smo v jeseni gnojili žitom, koliko hlevskega gnoja spomladi zvozimo na njive za okopavine in kakšen je hlevski gnoj.

Načelno pravilo je, da okopavine (krompir, pesa, repa, korenje in koruza) potrebujejo največ kalija. Krmska pesa pa rabi poleg kalija tudi mnogo več dušika kot druge okopavine. Žitom bomo prvenstveno gnojili s superfosfatom, ker je fosfor nujno potreben za tvorbo zrnja in za učvrstitev slame, da žito ne poleže. Z dušičnimi gnojili bomo priskočili na pomoč le tedaj, če so ozimine slabo prezimile, če so žita redka, kar se je dogodilo letos zaradi hude zime. Tega trosimo kak teden pozneje in ga ne smemo mešati z apnenim dušikom.

Veliko dušika porabijo rastline, ki tvorijo mnogo zelene mase (trave, zelje, povrtnine). Vsaka rastlina potrebuje vse elemente: dušik, fosfor, kalij, kalcij in tudi druge elemente, ki so večinoma zastopani v zemlji v dovoljni količini (železo, mangan, magnezij, žveplo, silicij, bor, kobalt). Donos pa je odvisen od tistega elementa, ki ga je v zemlji najmanj. Krompir na primer potrebuje največ kalija, manj dušika, še manj pa fosforja. Ako smo dali na ha 400 kg kalijeve soli (t. j. 160 kg čistega kalija), kar bi zadostovalo za pridelek 120 stotov krompirja na naši zemlji), nismo pa dali fosforja, odnosno ga je v gnoju primanjkovalo, ne bomo dosegli takega pridelka, ampak mogoče samo polovico. Krompir potrebuje za 80 stotov gomoljev z natjo vred okrog 80 kg dušika, 40 kg fosforja in 140 kg kalija. Če smo pognojili 1 ha površine s 300 stoti hlevskega gnoja, smo s tem gnojem dali zemlji (če je bil gnoj srednje kakovosti): 120 kg dušika, 60 kg fosforja in 180 kg kalija. Ker pa naš hlevski gnoj ni ves prav dobro oskrbovan, lahko v mnogih primerih računamo, da je gnoj vseboval samo 90 kg dušika, 30 kg fosforja in 60 kg kalija. Gnoj deluje v zemlji tri do štiri leta. Prvo leto ga rastline izrabijo samo polovico, drugo leto četrtino, tretje in četrto leto pa po osminko. Od slabega gnoja je krompir lahko izčrpal samo 45 kg dušika, 15 kg fosforja in 30 kg kalija. Potem ni čudno, da ostane marsikdo razočaran, če nima zadovoljivih pridelkov. V slabem gnoju je trikrat manj kalija kot v srednje dobrem, fosforja dvakrat manj, dušika pa za četrtino manj. To je vzrok, da krompir ne obrodi po slabem gnoju brez dodatka kalijeve soli.

Zapomniti si moramo naslednje: Dušik ustvarja maso. Če krompirju preveč gnojimo z dušikom, nam zraste velika nat, gomolji pa so drobni. Kalij deluje ugodno na razvoj škroba in sladkorja ter vlaken, pri senu pa ustvarja aromo (prijeten vonj). Fosfor pospešuje zorenje, rastline so po njem odpornejše proti boleznim, pri krompirju preprečuje gnitje, pri krmskih rastlinah, deteljah, lucerni, senu) pa ustvarja beljakovine. Brez fosforja so rastline revne na beljakovinah. Zato moramo deteljišča in travnike prvenstveno gnojiti z gnojili, ki vsebujejo fosfor; deteljo, zlasti večno deteljo pa še z apnom. Z odkosom 5 stotov večne detelje odvzamemo zemlji okrog 12 kg dušika, 3 kg fosforne kisline, 8 kg kalija in 15 kg kalcija. Vidimo, da večna detelja potrebuje tudi mnogo kalija, še več pa apna.

Količine umetnih gnojil, ki jih trosimo na ha površine, ki jih tu navajam, naj služijo le kot orientacija ter naj znašajo: 4 do 8 stotov fosfornih gnojil na ha površine; 2 do 3 stota dušičnih ali kalijevih gnojil ter 15 do 20 stotov apnenih. Važno je predvsem, da vsa umetna gnojila, t. j. fosforna, dušična, kalijeva ter apnena trosimo v pravem razmerju.

Poleg enostavnih umetnih gnojil imamo že nekaj let na trgu tudi tako imenovana sestavljena kompleksna trojna gnojila, to se pravi gnojila, v katerih so zapopadeni vsi trije glavni hranilni elementi, to je: dušik, fosforna kislina in kalij. Zato se tudi imenujejo ternarna, kot so na primer P-K-N, trifertil, 5-15-8, 15-0-25 (vsebuje samo dušik in kalij).

Tako sestavno gnojilo je bilo letos razdeljeno kmetovalcem na Tržaškem, ki so bili oškodovani zaradi suše. Imenuje se po odstotkih vsebujočega hranilnega elementa, 6-12-9. To se pravi, da vsebuje 6 odst. dušika, 12 odst. v vodi topljene fosforne kisline in 9 odst. v vodi topljenega kalija. Poleg teh glavnih hranilnih elementov vsebuje kompleksno umetno gnojilo 6-12-9 tudi apno, magnezij in pa žveplo. V njem so prisotni hranilni elementi v takem razmerju, da je primerno za gnojenje različnih kultur. Gnojenje z njim je uspešno, ker oskrbi rastlino s popolno hrano od setve pa dokler pridelek poberemo. Ima še to dobro lastnost, da ga v zrnati obliki z lahkoto trosimo bodisi s strojem ali ročno.

Katerim rastlinam in koliko nudimo tega sestavljenega gnojila na ha površine; to je na 10.000 kv. m?

Pšenici in žitaricam sploh ga trosimo od 5 do 7 odst. na ha površine; krompirju, pesi in koruzi od 6 do 8 odst. na ha površine; povrtninam sploh od 8 do 10 odst. (na vrtne lehe 100 kv. m od 8 do 10 kg); na travnik trosimo od 4 do 6 odst. na ha; sadnemu drevju (odraslemu) od 3 do 6 kg na drevo; oljki od 5 do 7 kg; trti pa od 0,2 do 0,5 kg (starejšim trtam dajmo približno pol kg, mlajšim pa 250-300 gramov).

Marsikdo še zmaje z rameni in pravi: «Eh, ni ga čez «gnoj» (hlevski); to povrh ne zaleže nič.»

Vedeti moramo, da so umetna gnojila dopolnilna gnojila in pridejo do učinka v živici, ne pa v mrtvi zemlji. Kadar z njimi gnojimo (mislimo, na enostavna umetna gnojila), jih moramo trositi v predpisanem razmerju (dušikova in kalijeva od 2 do 3 odst.; fosforna pa od 4 do 6 odst. na ha), kajti če nudimo zemlji eden od hranilnih elementov v nezadostni količini, a ostale v zadostni ali celo prekomerno, se količina pridelka odraža ravno po hranilnem elementu, ki ga pride zemlji najmanj.

Dr. I. B.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 10.8, najnižja 6.8, ob 19. uri 8.6; zračni tlak 1014.2 narašča, veter 32 km severovzhodnik, sunki 60 km, vlage 41 odst., nebo 2 desetini oblačno, morje razgibano, temperatura morja 5.4.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 24. marca Simon
Sonce vzide ob 6.03 in zatone ob 18.21. Dolžina dneva 12.18. Luna vzide ob 5.51 in zatone ob 17.04
Jutri, PONEDELJEK, 25. marca Ozn. M. D.

URADNI OBISK MINISTRA ZA ZUNANJO TRGOVINO

Spomenica trgovinske zbornice o vprašanjih zunanje trgovine

Izredni sestanek upravnega sveta tržaškega velesejma
Sprejem v muzeju Revoltella - Obisk na proseški postaji

Včerajšnji prvi dan bivanja ministra za zunanjo trgovino Pretija se je začel z obiskom velesejma, kjer je prisostvoval seji upravnega odbora. Ministra je pozdravil predsednik Suttora, ki je poudarial pomen velesejma za okrepitev mednarodne trgovinske izmenjave in zlasti za stike s Srednjo Evropo z novimi prekomorskimi državami. Nato je odbornik Grioni obrazložil vlogo velesejma za okrepitev pomorskih stikov s Trstom, inž. Zmajevich pa je govoril o raznih vzporednih manifestacijah in predvsem o razstavi lesa in pohištva.

Minister Preti je v svojem krajšem govoru poudarial pomen tržaškega velesejma za razvoj zunanje trgovinske izmenjave in njegovo posebno vlogo pri stikih s tujino ter zagotovil zanimanje in podporo ministrstva za vse pobude velesejma v tej zvezi.

Med kosilom je minister sprejel predsednika tržaške trgovinske zbornice dr. Caidassija, ki je ministru izročil spomenico glede nekaterih vprašanj tržaške zunanje trgovine. Gre predvsem za vprašanja glede CSSR, Jugoslavije, novih afriških držav in za nekatera druga lokalna vprašanja. Predsednik zbornice je ministra prosil za odgovor, odnosno, da bi se glede teh vprašanj podrobneje pogovorili na ministrstvu.

Popoldne si je minister ogledal pristanišče na Proseku, kjer je prišlo v zadnjih dneh do izrednega zastoja pri uvozu z živino. Govoril je z vsemi zainteresiranimi predstavniki in v razgovoru ugotovil, da ne gre za kak izjemen razlog zastoja, temveč da so se razne mestoma drobne napake in zapletljaji tako nakopičili, da je prišlo do tako resnih posledic. Gre za pomanjkljivosti pri carini, ki ima premalo osebja, za težave pri zdravstveni nadzorni službi (samo dva veterinarja), za nezadostnost železniških kapacitet, uvozniki so forsirali uvoz, izvozniki pa izvoz in podobno, kar vse je povzročilo zastoje. Sedaj bodo uvedli primerne ukrepe, ki jih bo proučilo ministrstvo, da se postaja usposobi, da do podobnih primerov več ne bo moglo priti.

Ob 18.30 je minister prisostvoval v muzeju «Revoltella» svečanemu sprejemu ob izdaji knjige «Voyage en Egypte (1861-1862) del barone Pasquale Revoltella», ki jo je izdalo združenje diplomantov tržaške univerze. Gre za prvo izdajo, za katero je poskrbelo omenjeno združenje in je v njej prvič objavljen potopis, ki ga je napisal tajnik znanega tržaškega trgovca Revoltelle, ki je sodeloval pri gradnji Sueškega prekopa.

Na tem svečanem sprejemu so bili prisotni najvišji predstavniki lokalnih oblasti, gospodarskih, političnih in kulturnih krogov. Ministra in prisotne je pozdravil predsednik združenja diplomantov Pio Montesi, ki je v dokaj dolgem govoru med drugim citiral prošnjo, ki jo je baron Revoltella poslal julija 1862. leta Wickenburgu, takratnemu avstrijskemu ministru za zunanjo trgovino, in v kateri med drugim pravi «... prepričan sem, da je prišel čas, ko bo vlada ... resno in dokončno odločila ukrepe in to politične in materialne, da nas ne bodo prehitele druge države in tuja pristanišča ...»

Minister je bil simpatično polemičen in je poudarial, da je Trst vedno živel od trgovine, ki pa se prav v sedanjem svetu naglo razvija in krepi. S tem pa je tudi omogočeno, da se Trst vključi v ta tok in da v novem svetu, ki je odprt za vse, najde svoje mesto, da izkoristi svoje trgovske tradicije.

Minister Preti bo danes dopoldne prisostvoval splavitvi v ladjedelnici CRDA in se bo popoldne vrnil v Rim.

ODLOČITEV KOMISIJE V RIMU

Tudi FN in FRN na volitvah

Vsedržavni volilni urad v Rimu je sprejel priziv Fronte za neodvisnost in Fronte za nacionalno obnovo (FRN) proti sklepu tukajšnjega volilnega urada, da se ti dve listi ne pripustita k volitvam zaradi nerednosti pri zbiranju podpisov za kandidate. Tako se bosta tudi ti dve skupini udeležili volitev v poslansko zbornico in bo tako skupno nastopilo 11 list s 44 kandidati. Vsedržavni volilni urad pa je zavrnil priziv Avtonomne stranke italijanskih upokojencev, ki se torej ne bo mogla udeležiti volitev.

Občinski sluge pa so nadaljevali razdeljevanje volilnih potrdil. Doslej so jih razdelili okrog 80.000 v 170 volilnih sekcijah.

Solidarnost PSI z zavarovalnimi uslužbenci

Pokrajinsko vodstvo tržaške federacije PSI je proučilo stavkovno gibanje zavarovalnih uslužbencev ter jim izraža solidarnost zlasti v zvezi z dogodki v zavarovalnih družbah samih. Na nekega znanega sindikalista so tako pritiskali, da je moral zapustiti borbo, tako da je prejudiciral njen uspeh v podjetju, v katerem je zaposlen. V neki drugi družbi so strahovali nižje uradništvo, da bi razbili enotno fronto stavkajočih uslužbencev. PSI odločno obsoja takšne sisteme ter se postavlja na stran uslužbencev, ki demokratično zahtevajo priznanje svojih pravic. V ta namen jih bodo podprli tudi socialistični občinski in pokrajinski svetovalci ter poslanci.

Uspeh FIOM-CGIL v Meccano Navale

V podjetju Meccano Navale so izvolili novo notranjo komisijo. Kandidatno listo je predložila samo FIOM-CGIL. Dobila je 95 odstotkov vseh glasov in tri predstavnike.

Ob 11.30 «Raffaello» v morje

V ladjedelnici Sv. Marka mrzlično potekajo zadnje priprave za splavitev velike ladje «Raffaello», ki jo bodo spustili v morje v prisotnosti predsednika republike. Med tednom so postavili «sani» po katerih bo zdrsela ladja. Že do včeraj so odstranili 64 od 364 opornikov, ki zadržujejo ladjo. Opolnoči so začeli odstranjevati razne kline in opornike ter bodo nadaljevali s tem delom vse do splavitve.

Po uradnih govorih bo ravnatelj ladjedelnice inž. Verzegnassi ukazal, naj se ladja pripravi za splavitev. Ko bo zatrobil klakson, bodo odstranili zadnjih 22 zagozd; ko bo nato dvakrat zatrobil, bodo odstranili tudi varnostne zaviralne naprave. Končno bodo porabili za začetni potisk ladje po 3 hidravlične dvigalnike na vsakem boku ladje in ob 11.30 bo zdrsela v morje.

Medtem je priplulo v Trst še 12 vojnih ladij in med njimi rušilec «Artigliere» ter korveti «Minerva» in «Sentinella». Ob pomorski postaji pa je bila zasidrana tudi «Vulcania», tako da je bil včeraj kar prijeten pogled na to obilico ladij, ko je morje pred Trgom Unità običajno tako prazno. Zato je bilo včeraj kljub precej hladni burji na nabrežju vse živo.

POJASNILA OBČINSKEGA ODBORNIKA DR. GASPARA

Pripravlja se ustanovitev občinske mladinske konzulte

Konzulta naj bi združevala zastopnike vseh mladinskih političnih, kulturnih, verskih, športnih in drugih organizacij

Na zadnji seji tržaškega občinskega sveta je odbornik dr. Gasparo odgovoril na vprašanje demokristjanskega svetovalca Colonija v zvezi z ustanovitvijo občinske mladinske konzulte. Komunistični svetovalec inž. Cuffaro pa je na seji občinskega sveta 7. marca predložil odboru resolucijo o istem vprašanju, s katero je predlagal ustanovitev občinske mladinske konzulte, ki naj bi združevala zastopnike vseh političnih, sindikalnih, dijaških, kulturnih, verskih, športnih in turističnih mladinskih organizacij.

V odgovoru svetovalcu Coloniju je odbornik poudaril, da predvideva občinski odbor v svojem programu, ki ga je obrazložil župan ob izvolitvi odbora, tudi ustanovitev mladinske konzulte. Na eni od prvih sej, je pojasnil odbornik, je odbor imenoval posebno komisijo, ki naj pomaga pristojnemu odborniku pri proučevanju vprašanj v zvezi z ustanovitvijo take konzulte. Nato je dejal, da so najprej začeli s proučevanjem nekaterih statutov in da so se zanimali za to vprašanje tudi pri nekaterih občinskih upravah, ki so že ustanovile svoje mladinske konzulte.

Odbornik je pojasnil, da se z ustanovitvijo konzulte noče ustvariti kako posebno mladinsko združenje, ali kaka mladinska fronta, pač pa da je namen občinske uprave pomagati mladinskim organizacijam, da avtonomno razvijajo svoje delovanje. Zato ne bosta ne občina ne konzulta na noben način nadomestili svobodnega razvoja mladinskih organizacij.

Po mnenju odbornika, naj bi občina od konzulte črpala nasvete za politiko, ki jo hoče izvajati v korist mladine. To pa pomeni, je poudaril odbornik, da hoče občina ustvariti neki novi sklepčni organ, kakor tudi ne namerava po vsej sili iskati soglasnosti, ker so tudi med mladinci mnenja o reševanju njihovih vprašanj deljena in to predvsem zaradi različnih ideoloških stališč. Zato bo konzulta tudi središče zanimivega srečanja mnenj o konkretnih vprašanjih občinske pristojnosti. Po mnenju odbornika se bo treba izogniti razpravam o osnovnih vprašanjih italijanske mladine.

Odbornik je nadalje poudaril, da je na razpolago za proučevanje toliko vprašanj, kot na primer vprašanje vajenstva, strokovne izobrazbe, šole, zdravstva in javne vzgoje, vprašanje uporabe prostega časa, kakor tudi težave, na katere naletijo mladi ljudje, ki si hočejo ustvariti lastno družino. Zato je treba mladincem pomagati, da postanejo možje, ki se bodo v prihodnosti pozitivno vključili v družbo, kateri lahko nudijo velik prispevek s svojimi moralnimi in fizičnimi energijami, s svojo kulturno in strokovno pripravljenostjo. Pri tem je dr. Gasparo dejal, da je vzgoja mladine najprej naloga družine, šole, svobodnih združenj in cerkve. Pri tem pa lahko tudi občina nudi svoj prispevek s tem, da sodeluje in da ne nadomesti drugih ustanov.

Iz teh izjav in zagotovil odbornika dr. Gaspara lahko sklepamo, da bo občinski odbor v najkrajšem času dal pobudo za ustanovitev občinske mladinske konzulte. Upamo, da bodo v tej konzulti zastopane vse mladinske organizacije, ne glede na njihovo politično ali narodnostno pripadnost in da bodo našle v njej svoje mesto tudi organizacije slovenske mladine, ki že vsa povojna leta združujejo slovensko mladino na vseh področjih mladinske dejavnosti.

2 pokala za festival slovenske popevke

Za najavljeni «Festival slovenske popevke na Tržaškem», ki ga organizira p. d. Barkovlje, sta tvrdka TIPOGRAPICH in tiskarna GRAPHIS — Jure Štavar podarili dva pokala. Za ta festival vlada že sedaj veliko zanimanje, čeprav je bil najavljen samo v grobih obrisih.

Danes ob 10.30 bo v Ul. Duca d'Aosta skupščina gradbincev, članov Delavske zbornice. Na njej bodo obširno razpravljali o zahtevah, ki jih bodo postavili v vsedržavnem merilu ob obnovitvi kolektivne delovne pogodbe. Po skupščini bodo izvolili odbor skupine tesarjev.

Pri kamnolomu Facanoni z motorjem trčil v avto

Sinoči ob 21.10 so prepeljali na ortopedski oddelek 54-letnega delavca Giuliana Olivetta z Vrdele 2002, ki se je ponesrečil z motorjem v bližini kamnoloma «Faccanoni». Olivetto je s svojim motorjem trčil v avtomobil znamke «Dauphine», ki mu je prišel naproti in ki ga je upravljal 23-letni Carlo Pedone. Pri trčenju si je Olivetto zlomil levo nogo. Poleg tega se je pobil po bradi ter dobil hud živčni šok. V bolnišnico so ga sprejeli s pridržano prognozo.

Smrtni epilog hudega padca

Včeraj popoldne ob 13. uri je preminil na ortopedskem oddelku 70-letni Giuseppe Fontanot od Hrvatinov 157. Že priletni moški je 14. t.m. padel, ko se je spotaknil ob zid nekega vrta. Pri padcu si je zlomil desno stegnenico. Takoj po nesreči so ga prepeljali v bolnišnico v Izoli in nato pa v Trst, žal pa mu zaradi poškodb in starosti zdravniki niso mogli več pomagati.

GOJENCI SLOVENSKEGA DIJAŠKEGA DOMA V TRSTU
priredijo
pod pokroviteljstvom Slovenske prosvetne zveze
v nedeljo dne 31. marca t. l. ob 17. uri
v dvorani na stadionu «1. maj»
dramo v treh dejanjih

«JUZUSOVI APOSTOLI»

Po uspelih prireditvah na podeželju, bo nedeljska predstava zadnja in v mestu edina uprizoritev te zanimive in dobro podane igre.

Vabiko k obilni udeležbi.

Lavra in Onorato Bertocchi sporočata, da jima je razveselila dom novorojena Mara.

Cestitkam sorodnikov in znancev se pridružujeta uprava in uredništvo Primorskega dnevnika.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

OTVORITVENO VOLILNO ZBOROVANJE SOCIALDEMOKRATOV

Preti obljublja reformo zastarelega davčnega sistema

Danes v Nabrežini otvoritveno zborovanje PSI z govoroma inž. Pečenka in dr. Pincherleja

Socialdemokrati so včeraj otvorili volilno kampanjo z zanimivim volilnim govorom poslanca Pretija, ki je obširno utemeljil napore vlade levega centra za socialni in splošni napredek v Italiji. Preti je dejal, da se je v resnici znižala kupna moč lire v zadnjem letu za okrog 5 odst., da pa so se istočasno delavske plače v industriji zvišale povprečno za okoli 20 odst., plače uradnikov pa za 20-25 odst., kar združeno z bistveno povišanimi pokojninami predstavlja realen socialni napredek.

Nato je Preti ugotovil, da vlada levega centra ne predstavlja nobene nevarnosti za privatno pobudo, saj je nemogoče in nesmiselno iti na pot likvidacije malih podjetnikov, in da sprejema tako stališče tudi PSI, kar je razvidno iz njenega programa za sedanje volitve. Pravilno pa je bilo nacionalizirati električno industrijo in proti tej nacionalizaciji kriče oni, ki so povezani z interesi monopolistov.

Obširno je Preti govoril o fiskalnih reformah in o dveh važnih zakonih: proti špekulacijam z zemljišči in o davku na dohodek na delnice, s čimer se je zaprla možnost najhujših davčnih utaj in preprečile najbolj nesramne špekulacije. Davčni sistem v Italiji je še vedno do skrajnosti zastarel in sloni na posrednih davkih. Samo vlada levega centra s podporo PSI lahko to stanje spremeni, kot je samo taka vladna večina lahko bistveno spremenila položaj v obeh navedenih primerih.

Preti je poudaril, da bi brez levega centra nikoli ne bilo mogoče ustanoviti dežele Furlanija-Julijska krajina, ki sicer ne bo rešila vseh vprašanj teh področij, ki pa bo nedvomno k temu znatno prispevala.

Nato je govornik prešel na mednarodno politiko in potrdil znana stališča o «zvestobi atlantskemu zavezništvu» in evropskemu združevanju, na kar pa ne gleda statično in predvsem nikakor ne v funkciji provokacij, temveč kot aktivno politiko Italije, da se nadaljuje odjuga, ki se je pričela v Sovjetski zvezi in ki lahko privede do dejanskega miru na svetu.

Zadnji del govora je bil izrazito polemičen predvsem s KPI in mestoma s PSI in v tem delu je Preti skušal dokazati pravilnost stališč in konkretne politike PSDI v vseh povojnih letih, zaradi česar naj bi se tudi povečalo število glasov te stranke.

Danes ob 12. uri bo otvoritveno volilno zborovanje tržaške federacije PSI. Na Trgu v Nabrežini bosta govorila kandidat za poslansko zbornico inž. Josip Pečenko in kandidat za volitve v senat v drugem tržaškem okrožju dr. Bruno Pincherle. Ob 11. uri pa bo zborovanje PSI v Sempolaju. Na zborovanju v Nabrežini bosta socialistična predstavnika obrazložila stališče in program stranke v zvezi s političnimi volitvami.

Komunisti pa bodo imeli danes zborovanja: ob 17 v Boljuncu Vidali in Lovriha; ob 16 v Kolonji Calabria in Gombač; ob 11 pri S. Sergiju Cuffaro; ob 16 na Repentabru Šiškovič; ob 11 na Lonjerski cesti Tonel.

Na ogled je načrt področij za gradnjo ljudskih stanovanj

Od včeraj in do 1. aprila bo na občinskem oddelku za javna dela v Ulici del Teatro Romano na razpolago javnosti in vsem prizadetim načrt o določitvi področij za zidanje ljudskih stanovanj. Ta načrt je nedavno sprejel tržaški občinski svet in določa tri gradbena področja, in sicer: področje Rocol-Melara, Spodnja Magdalena in Spodnja Magdalena pod Rovtami. Prizadeti si razstavljeni načrt lahko ogledajo tudi danes dopoldne.

Že včeraj si je načrt ogledalo precej ljudi, zlasti so se zanj zanimali lastniki zemljišč, ki so zajeta v omenjena tri področja.

Nova javna dela

Na deželnem skrbništvu javnih del vladnega generalnega komisariata sta bili včeraj dve zasebni dražbi za dodelitev naslednjih del:

Zgraditev tržnice v naselju San Sergio za 26.015.210 lir. Na dražbi je zmagalo podjetje «Costruzioni Porfirio».

Pokritje glavnega odtočnega kanala ob cesti, ki pelje v Glinščico, in sicer do kanala v industrijskem pristanišču. Delo bo opravilo podjetje Delta za 114.300.000 lir.

Omejitev brzine vožnje v Torviscosi

Deželni oddelek za varnost cest pri Avtonomnem vsedržavnem podjetju za ceste (ANAS) je izdal odredbo o omejeni brzini na državni cesti št. 14 v naselju Torviscosa. Odredba pravi, da je načelnik oddelka ugotovil, da obstajajo zaradi velikega prometa zlasti na železniških prehodih razne nevarne okoliščine. Zaradi tega je odredil, da se brzina vožnje na državni cesti št. 14 med km 130,180 in 104,400 omeji na 60 km. Odredba je že začela veljati z 21. marcem in se bo izvajala, ko bo oddelek postavil ustrezna opozorila.

Vinjeni avtomobilist povzročil nesrečo

Zaradi vinjenosti je končal v koronejskih zaporih invalid, ki je upravljal posebno motorno vozilo za invalide. Gre za 56-letnega Giusta Rassinija iz Ul. del Pane bianco (Škedenj), ki je v sredo zvečer nekoliko preveč globoko pogledal v kozarec v raznih mestnih gostilnah. Nekaj čez 21. uro se je vsedel v svoje vozilo ter se odpeljal po Ul. Donadoni v smeri Ul. Settefontane. Ker pa mu je zaužiti alkohol zamračil um, je trčil v neki avto, ki je bil parkiran na desni strani ceste. Zaradi udarca se je invalidovo vozilo prekucnilo in Rassini je padel na cesto. Prisotni so mu takoj priskočili na pomoč ter telefonirali na rešilno postajo RK. Rassinija so prepeljali v bolnišnico, kjer so mu zdravniki nudili prvo pomoč. K sreči ni bil utrpel pri padcu hudih poškodb, ugotovili pa so da je hudo zaudarjal po vinu. Zato so ga policisti odpeljali v zapor ter ga pozneje prijavili sodišču, ker je upravljal motorno vozilo v vinjenem stanju.

Zaradi vinjenosti je končal v koronejskih zaporih tudi 50-letni Francesco Matiasic iz Furlanske ceste št. 455. V sredo zvečer je Matiasic vstopil v filobus št. 19, toda sprevodnik mu je takoj ukazal naj izstopi, ker je opazil, da je moški hudo pijan. Matiasic se je sicer upiral, toda dva gojenca policijske šole sta ga prijela pod pazduho ter ga odpeljala v bolnišnico. Zdravnik je ugotovil, da je bil Matiasic močno vinjen ter so ga pridržali v zaporu in potem prijavili sodišču zaradi pijanosti.

NA SLOVENSKIH SREDNJIH ŠOLAH

V drugem tromesečju boljši učni uspehi

Važnost rednega študiranja in stalnega zanimanja staršev za šolanje dijaka

Tudi na srednjih šolah so dijaki zdaj dobili oceno za drugo tromesečje šolskega leta. Kot je bilo pričakovati, so se učni uspehi v drugem tromesečju izboljšali v primerjavi s prvim tromesečjem; le na nekaterih šolah ni občutne spremembe, kar pa je pripisati slabemu vremenu in mrazu, zaradi česar je bilo več izostankov.

Na nižji sreduji šoli pri Sv. Jakobu je v drugem tromesečju uspešno izdelalo 26,5 odstotka dijakov, kar pomeni 4 odstotke več kot v prvem tromesečju. Na znanstvenem liceju je izdelalo 36,06 odst. dijakov, kar pomeni 6 odst. več kot v prvem tromesečju, na klasičnem liceju pa je izdelalo 55,55 odst., to je 10 odst. več kot v prvem tromesečju. Na učiteljišču in trgovski akademiji ni znatnih sprememb, na strokovnih šolah pa so se ponekod uspehi nekoliko izboljšali, drugod pa ne.

Dijaki običajno čakajo na velikonočne praznike in se šele po teh praznikih lotijo resnejšega učenja, da nadoknadijo zamujeno in izboljšajo učni uspeh ob koncu leta. Letos bodo velikonočni prazniki zelo pozno, nato pa bo še nekaj počitnic zaradi volitev in tako se bodo dijaki znašli kar čez noč pred zaključkom šolskega leta. Zaradi tega, in ne samo zaradi tega, je zelo tvegana zadeva čakati na zadnje dneve. Ze zdaj se morajo dijaki, ki so bolj šibki, lotiti resnega učenja, da ne bodo imeli popravnih izpitov.

Važno vlogo pri tem imajo tudi starši. Mnogo je odvisno od vzgoje otrok že od mladih nog. Otroka moramo navaditi na resno delo in na čut odgovornosti. Paziti moramo, da redno obiskuje pouk, da ne zahaja v slabo družbo in da se sproti uči. Razen tega pa se morajo starši večkrat pozanimati pri profesorjih, kako gre njihovim otrokom v šoli. Dogaja pa se, da nekateri starši za vsako stvar mečejo krivdo na profesorje, in tako spravijo otroka proti njegovim profesorjem, kar slabo vpliva na vzgojo otroka in na njegovo učenje. Mnogi starši dajejo vedno prav samo otroku in se ne zmenijo za opozorila profesorjev. Na ta način ne bodo nikdar pravilno vzgojili svojega otroka in ga pripravili na čut odgovornosti. Res je, da sedanji tempo življenja močno vpliva na mladino. Prav zaradi tega pa je dobra vzgoja še bolj nujno potrebna.

Na učne uspehe večkrat vpliva tudi negativno ocenjevanje in tako pride do večjih ali manjših tragedij. To vprašanje ni pri nas tako tragično, vendar se tiče tudi naše šole. Ne zagovarjamo darovanja dobrih ocen, ampak zahtevamo, da mladina resno študira in da se pravilno ocenjujejo njeni uspehi. Ko smo ob zaključku lanskega leta analizirali slabe učne uspehe na naših srednjih šolah, smo se vprašali, če so res naši dijaki tako slabi, ali če ima pri tem tudi nekaj krivde napačno ocenjevanje. Marsikdaj tak način ocenjevanja ni spodbuda, ampak skoraj nekakšno preganjanje. S tem vprašanjem je povezano tudi vprašanje učnega sistema, ki žal, ni primeren in sodoben. Ta problem zajema vso državo in zaradi tega je toliko govora o novi šolski reformi, ki je nujno potrebna, saj je treba odpraviti balast, ki ga je preveč in samo ovira napredek šole.

Ko se bližamo koncu letošnjega šolskega leta, opozarjamo dijake, naj se marljivo učijo, starše pa, naj v teh mesecih še bolj pazijo na svoje otroke.

Upravni svet družbe «Autovie Venete» je včeraj proučil celoten položaj v zvezi z gradnjo avto ceste Trst—Benetke na osnovi zadnjih dogodkov in zlasti na osnovi finančnega načrta, ki ga je družba sestavila po nasvetih ministra za javna dela Sulla.

ZBOROVANJE UPOKOJENCEV CGIL

Upokojencem je treba zagotoviti boljše življenjske razmere

Pokojnina se mora računati po letih dela in po zadnji plači

V okviru meseca upokojencev, ki ga je priredila Italijanska zveza upokojencev CGIL po vsej državi, priredi tržaški sindikat upokojencev CGIL v četrtek v kinu Alabarda zborovanje, na katerem bodo obravnavali položaj in zahteve delavcev, ki so šli v zasluženi pokoj. Včeraj pa je priredil sindikat okrajno zborovanje upokojencev pri Sv. Jakobu, kjer sta jim govorila predstavnik vsedržavnega vodstva poslanec Cuffaro in tajnik sindikata Ernesto Radich.

Cuffaro je najprej poudaril, da so ob izdaji novega zakona o pokojninah določili, da se bo sestavila komisija, ki bo proučila splošni položaj socialnega skrbstva in zavarovanja z namenom, da se izvede reforma. Ta komisija mora končati svoje delo do konca tega meseca in nato predložiti poročilo ministrstvu za delo. Nato ima vlada šest mesecev časa, da pripravi načrt za reformo socialnega zavarovanja ter ga predloži novemu parlamentu. Ravno zato in tudi v zvezi z volitvami, iz katerih bo nastal parlament, je Italijanska zveza upokojencev priredila svoj mesec, da seznani italijansko javno mnenje z zahtevami in potrebami upokojencev, tako da bi bo novi parlament bolj upošteval. Govornik je tudi omenil važni vprašanji tržaških upokojencev, to je priznanje let dela za starostno zavarovanje med leti 1920 in 1926 tudi tistim upokojencem, ki ne morejo z dokumenti dokazati, da so bili takrat zaposleni, in priznanje let službovanja v avstroogrski vojski med prvo svetovno vojno. Kar se tiče priznanja let med 1920—1926 je Cuffaro dejal, da mora zadostovati tako imenovani «atto notorio», kakor so dosegli za upokojence na Siciliji, čeprav tam ni šlo za isto stvar. Tam je bilo namreč mnogo delavcev, ki so bili zaposleni, a ki jim niso delodajalci plačevali prispevkov. Sedaj so jim priznali pokojnino za leta dela na osnovi omenjene overovljene izjave, podprte z izjavami prič.

Ernesto Radich pa je v svojem govoru predvsem navedel zahteve zveze upokojencev. Že pred zadnjim zvišanjem pokojnin je zveza zahtevala, da se tudi upošojencem prizna pregibna lestvica, tako da bi se jim višale pokojnine z višanjem draginjske doklade, kot velja sedaj za zaposlene delavce. Višanje cen je pokazalo, da je bila zahteva popolnoma upravičena, saj so zadnji poviški cen že skoraj popolnoma požrli poviške pokojnine. Ker bo moral novi parlament temeljito rešiti vse vprašanje socialnega zavarovanja, morajo upokojenci sedaj odločno podpreti zahteve njihove sindikalne organizacije. CGIL namreč zahteva predvsem, da še ne bodo pokojnine več računale na podlagi vplačanih prispevkov, marveč od let dela, pri čemer mora tudi služiti kot osnova za določitev pokojnine plača, ki jo dobiva delavec zadnje leto zaposlitve. Seveda ostaja v veljavi tudi zahteva po uvedbi pregibne lestvice.

Le na ta način bo upokojenim delavcem zagotovljena kolikor toliko mirna starost in se jim ne bo treba več boriti s pomanjkanjem in bedo, kot se dogaja sedaj.

Nezgodi na delu

Nesreče na delu so na dnevnem redu Včeraj ob 15. uri so z nekim zasebnim avtom prepeljali v bolnišnico 27-letno Giuseppino Barbagallo iz Ul. Rio Primario 1. Sprejeli so jo na ortopedski oddelek zaradi poškodb na prstancu desne roke. V bolnišnici se bo morala zdraviti okoli 20 dni.

Barbagallova se je ponesrečila v podjetju «Pastificio triestino».

Do druge nesreče na delu pa je prišlo v tovarni Orion v Zavljah, kjer se je ponesrečil 52-letni Casimiro Novato, ko je delal pri stružnici. Levo roko je po nesreči vtaknil pod stroj ter se je precej hudo poškodoval po zunanji strani dlani. V bolnišnici se bo moral zdraviti od 10 do 15 dni.

Slovensko gledališče v Trstu

DANES 24. t. m. ob 17. uri na KONTOVELU
KLABUND
«Krog s kredo»
Kitajska pravljična igra v štirih dejanjih

☆

V torek, 26. t. m. ob 20.30 v kino dvorani v ŠKEDNJU
KLABUND
«Krog s kredo»
Kitajska pravljična igra v štirih dejanjih

Slovenski klub nadaljuje z rednimi večeri ob torkih in vabi na zanimivo reportažno predavanje nabrežinskega župana Albina Škrka «O kamnolomih in kamnosekih», ki bo v torek, dne 26. t. m. ob 20.15 v Gregorčičevi dvorani v Ul. Geppa št. 9.

Gledališča

GLEDALISCE VERDI

Danes ob 16. uri za dnevni red v vseh prostorih zadnja predstava treh opernih novosti - enodejank - sodobnih avtorjev: Pogovor s tangom Raffaella de Banfielda, Sukneni boben Orazia Fiume in Snubač Luciana Chailyja. Dirigent Fernando Guarnieri. Pri gledališki blagajni se nadaljuje prodaja vstopnic.

V četrtek ob 20.30 za red A v parterju in ložah ter za red B na galerijah in stojiščih prva predstava Strossove opere «Kavalir z rožo» v izvirniku. Dirigent Mainhard von Zallinger. V glavnih vlogah nastopajo: Gisela Litz, Liane Synek, Liselotte Hammes, Albrecht Peter in Georg Schnapka. Zborovodja Giorgio Kirschner, režija Karlheinz Haberland.

Nadaljuje se prodaja vstopnic.

AVDITORIJ

V pripravi Brechtova drama «človek je človek». Zaradi velikega zanimanja, ki ga vzbuja ta prva tržaška predstava Brechta, se sprejemajo prednaročila za premiero pri blagajni v Pasaži Protti.

Kino

Nazionale 14.30 «Cocktail per un cadavere» Technicolor James Stewart. Prepovedano mladini.
Arcobaleno 14.30 «Viridiana». Nagrajen v Cannesu. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Fenice 14.00 «Totò contro i 4» Peppino De Filippo, Aldo Fabrizi, Macario, Nino Taranto.
Excelsior 14.30 «La Parmigiana» Nino Manfredi, Catherine Spaak. Prepovedano mladini.
Grattacielo 14.00 «Amante di guerra» Steve McQueen, Robert Wagner.
Supercinema 14.30 «Dal sabato al lunedì» Technicolor.
Alabarda 14.30 «La signorina miliardo» Technicolor. Victoria Prada, Freddy Queen.
Filodrammatico 14.30 «I sette gladiatori». Cinemascope technicolor.
Aurora 14.30 «Il giorno più lungo».
Cristallo 14.00 «Il coltello nella piaga» Sophia Loren, Anthony Perkins. Prepovedano mladini.
Capitol 14.00 «La guerra del bottone».
Garibaldi 15.00 «Il grande circo» — Technicolor. Victor Mature, Rhonda Fleming.
Massimo 14.30 «L'impero del crimine» M. Healey.
Impero 14.3 0«Il visone sulla pelle» Technicolor.
Moderno 13.30 «Ben Hur» Technicolor. Charlton Heston. Zadnji dan.
Astoria 14.30 Izredni film v technicolorju: «I 4 cavalieri dell'apocalisse». Sledilo bo pet barvnih slik. Cene 200 in 150 lir.
Astra 14.30 «Barabba».
Vittorio Veneto 14.15 «Relazioni pericolose» Jeanne Moreau. Prepovedano mladini.
Abbazia 14.30 «Fuga da Zahrain» — Technicolor. Yul Brynner, Sal Mineo.
Marconi 14.30 «La donna del Faraoni» Technicolor. Linda Cristal, Pierre Brice.
Ideale 14.00 «I 3 nemici».
Skedenj 14.00 «Una notte movimentata» Technicolor. Shirley Mac Laine, Dean Martin.

ZAHVALA

Srčno se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali ob izgubi naše drage mame, tašče in none

Emilije Pertot
vd. Caharija

Posebna zahvala č. g. župniku, nečaku, nabrežinski godbi, darovalcem cvetja ter vsem, ki so jo spremili na zadnji poti.

Žalujoči: sin, hčerka in ostali

Nabrežina, 24.III.1963.

Razna obvestila

Pedagoški odsek Sindikata slovenske šole vabi vse šolnike na drugo predavanje prof. Zore Rebulove o temi «Kako pripravimo dijaka na spisje». Predavanje bo v ponedeljek zvečer ob 18. uri na osnovni šoli pri Sv. Jakobu.

Darovi in prispevki

V počastitev spomina pokojne Vilme Milič daruje družina Kapun z Opčin 1000 lir za Dijaško Matico.

Namesto cvetja na grob pok. Frančiške Fabian iz Dan pri Sežani darujeta sestri 1000 lir za Dijaško Matico.

Mali oglasi

PRI VASIH NAKUPIH obiščite trgovino **«MAGLIABELLA» na Korzu Garibaldi. 11** (Barriera) nekaj korakov od avtobusne postaje. Pri nas dobite veliko izbiro vseh vrst **PLETENIN** nogavic in perila za ženske, moške in otroke po najnižjih cenah v Trstu. Postreženi boste v vašem jeziku. Pri nakupu dobite primerno darilo

PRI MAGAZZINU FELICE — Trst Ulica Carducci 41 DOBITE: ženske moške in otroške dežne plašče, bunde, hlače, lopiče in srajce najbolšjih vrst in znamk po najnižjih cenah

PLASTIKA ZA POKRIVANJE PODOV višina 2 metra po 500 lir kv meter, termoplastični podi ploščice «Sillon» plastične preproge, zagotovljena namestitev brezplačni predračuni **Zanimajte se pri «ITALPLAST» Trst Trg Ospedale 6. tel 93-919**

GOSPODINJSKO POMOCNICO od 8. do 15. ure iščem. Naslov na upravi Primorskega dnevnika v Ulici S. Francesco 20.

POL DELAVKO, pol delavca in vajenko za moško in žensko krojaštvo, tedenska plača 5000 lir, išče Cosetti, via S. Lazzaro 9.

ZAHVALA

Po toliko izrazih sočutja, ki smo ga bili deležni ob smrti naše drage matere, tašče in none

ANTONIJE CAHARIJA vd. PERTOT

se iskreno zahvaljujemo. Posebna zahvala č. g. župniku, nečakom, nabrežinski godbi, darovalcem cvetja in vsem, ki so počastili njen spomin.

Žalujoči: sinovi, snahe in vnuki

Nabrežina, 24. marca 1963.

ZAHVALA

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so sočustvovali ob izgubi naše drage mame in babice

JOŽEFE GRGIČ

Posebna zahvala zdravniku dr. Remu Degrassiju, preč. g. župniku Živcu, darovalcem cvetja in vaščanom ter vsem, ki so jo spremili na zadnjo pot.

Žalujoči: hči, sinova in ostalo sorodstvo

Padriče, 24. marca 1963.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 23. marca se je v Trstu rodilo 13 otrok, umrlo pa je 16 oseb.

UMRLI SO: 74-letna Maria Stocovaz vd. Macovaz, 72-letna Maria Bravar, 47-letni Luciano Illini, 65-letni Vincenzo Rechichi, 69-letna Elena Fragiacomo por Felluga, 90-letni Antonio Fantini, 53-letni Zaverio Argentin, 64-letni Giovanni Drosina, 81-letni Ermanno Corsi, 69-letni Giuseppe Fontanot, 80-letna Eugenia Di Blas por. Roici, 70-letna Luigia Barzan vd. Siriani, 71-letna Maria Marsich por. Jerman, 78-letna Maria Parisi vd. Puglisi, 82-letna Maria Schnabel vd. Gidini, 82-letni Giuseppe Simini.

OKLICI: uradnik Ferruccio Rossi in uradnica Marisa Zanier, trg. predstavnik Antonio Ponceta in gospodinja Alfreda Zambon, brigadir Giuseppe Lamensa in gospodinja Giuseppa Chines, železničar Luigino Bonetti in likalka Leonilda Minigutti, uradnik Fernando Soldà in uradnica Gianna Rodinis, agent C.P

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

V ozki ulici je povozil žensko ki je kasneje umrla v bolnišnici

Amnestija rešila nameščenca, ki je v podjetju jemal razne stroje in jih prodajal

Pred kazenskim sodiščem (predsednik Franzot, tožilec De Franco, zapisnikar Strippoli, obramba Gianfranco Tamaro) se je moral zagovarjati 28-letni Francesco Pischianz iz Ul. Conti 11, ki je bil obtožen, da je 8. aprila lani smrtno poškodoval tedaj 73-letno Eleno Bonetti vd. Tagliapietra, ki je stanovala v Ul. Toti 11.

Do nesreče je prišlo v prvih popoldanskih urah omenjenega dne v Ul. Madonnina v bližini poslopja št. 17. Pischianz se je tedaj peljal z avtom Fiat 600 po Ul. Madonnina navzgor. V bližini omenjenega poslopja pa je nenadoma prečkala cesto že priletnejša Bonettijeva. Obtoženec je pozneje priznal, da ni opozoril ženske z zvočnim signalom, in sicer zato, ker se je znašla nenadoma pred njim. Morda tri metre od Bonettijeve je avri svoje vozilo ter zaobrnil krmilo popolnoma na levo. Pri tem je udaril v žensko z desno stranjo svojega avtomobila ter se nato zaletel v leseno ograjo, ki je bila ob cesti v bližini nekega gradbišča. Zaradi udarca je Bonettijeva obležala na pokrov avta in ko se je ta ustavil, je padla na tla. Na kraju nesreče je pohitel seveda rešilni avto RK, ki je Bonettijevo odpeljal v splošno bolnišnico. Tamkajšnja prognoza je bila dobra: Bonettijeva bi se morala zdraviti v bolnišnici kvečjemu 40 dni zaradi zloma noge in nekaterih drugih poškodb po obrazu. V resnici pa je umrla v splošni bolnišnici 4. avgusta.

V trenutku nesreče je na desni strani ulice parkiralo večje število motornih vozil, kar je zelo otežkočalo promet. Obtožnica je trdila, da je Pischianz zakrivil nesrečo zaradi neprevidnosti, malomarnosti in pomanjkanja strokovne sposobnosti upravljanja motornega vozila. Poleg tega so ga obtožili tudi nekaterih prekrškov cestnega zakona.

Na obravnavi je obtoženec izjavil, da se je peljal s hitrostjo 40 ali 45 km na uro. Pripomnil pa je, da je ženska znašla nenadoma na sredi ceste ter da zato ni utegnil pravočasno zavreti.

Na obravnavi je javni tožilec zahteval, naj ga sodniki obsodijo na eno leto zapora ter na odvzem vozniškega dovoljenja za dve leti. Sodniki pa so ga obsodili na deset mesecev zapora ter na odvzem vozniškega dovoljenja za eno leto in pol. Pripomniti je še treba, da je v Pischianzov avto zaletel od zadaj neki motorist z vespo, ki pa se na srečo ni poškodoval.

* * *

Pred kazenskim sodiščem se je zagovarjal tudi 24-letni Giuseppe Caldarullo iz Tržiča, Ul. 24. maja 21, ki so ga obtožili, da si je nezakonito prisvojil v daljšem razdobju številne predmete, ki so bili last neke tvrdke.

Šlo je pravzaprav za dva procesa, ki pa so ju sodniki združili v enega samega. V juniju lani je Caldarullo delal pri tvrdki Renato Beltramini iz Čedada, ki mu pa ni dajala mesečne ali tedenske plače. Izročala mu je le razno blago, ki ga je Caldarullo potem prodajal v Trstu ali drugje. Od prodanega blaga je potem prejemal določen odstotek.

Obtoženec je pozneje trdil, da mu tvrdka ni izplačevala dogovorjenega dobička ter da tudi ni skrbela za poravnavo prevoznih stroškov. Zato — je dejal — se je polastil samo enega pralnega stroja, ki ga je zastavil v javni zastavljalnici.

Obtožnica pa je bila bolj pestra. Caldarullo so obtožili, da se je polastil enega pralnega stroja, ki ga je naročila neka Gianna Pellis iz Ul. Gatteri 32, raznega električnega materiala v vrednosti 39.000 lir, enega televizijskega aparata vrednega 230.000 lir, enega gramofona, ki je bil vreden 29.000 lir ter še enega pralnega stroja.

Javni tožilec je zahteval, naj sodniki obsodijo Caldarulla na 4 mesece ter 20 dni zapora in na 26 tisoč lir globe. Ker pa so sodniki menili, da olajševalne okoliščine odtehtajo obtežilne, so ukinili postopek proti obtožencu zaradi amnestije.

* * *

Pred istim sodiščem bi se moral zagovarjati tudi 23-letni Fulvio Stefanin, ki je bil obtožen, da je po krivem obdolžil svojega delovodja Marcella De Andreisa, da mu je ta prizadejal hude telesne poškodbe. Do obravnave pa ni prišlo, ker se Stefanin sedaj zdravi v bolnišnici zaradi poškodb, ki jih je utrpel pri neki cestni nezgodi.

Pretep na ulici

V Ul. sv. Frančiška pred nočnim lokalom «Trocadero» je prišlo včeraj okoli 4. ure do pretepa med štirimi mladeniči. Dva izmed njih sta bila pri tem nekoliko ranjena. Na kraj pretepa so prihiteli policijski agenti, ki so odpeljali v bolnišnico 17-letnega Sergia F. ter 19-letnega Sergia B.

Včeraj zjutraj so policisti zaslišali vse štiri mladeniče. Sodišču so prijavili samo enega, ker je bil pijan.

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 24. t. m. ob 16. uri Universal barvni film:

L'OCCHIO CALDO DEL CIELO

(Toplo oko nebes)

Igrajo: ROCK HUDSON, KIRK DOUGLAS, DOROTY MALONE in JOSEPH COTTEN

Kino na Občinah

predvaja danes 24. t. m. z začetkom ob 15. uri Paramount barvni film:

FUGA DA ZAHRAIN

(Beg iz Zahraina)

Igrajo: YUL BRYNNER, SAL MINEO, MADLYN RHUE

V ponedeljek, 25. t. m. ob 18. uri ponovitev filma: FUGA DA ZAHRAIN

KINO ROSANDRA - BOLJUNEC

predvaja danes 24. t. m. ob 18. uri film:

CANZONI A TEMPO DI TWIST

(Pesmi v ritmu twista)

Igrajo: PEPINO DI CAPRI, MILVA, BETTY CURTIS, MIRANDA MARTINO, EDOARDO VIANELLO in LITTLE TONY

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 24. t. m. ob 18. uri (zadnja ob 22. uri) Cinemascope barvni film:

«UNA NOTTE MOVIMENTATA»

(Razgibana noč)

Igrajo: SHIRLEY MC LAYNE in DEAN MARTIN

V ponedeljek, 25. t. m. ob 18. uri ponovitev film: UNA NOTTE MOVIMENTATA

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes 24. t. m. z začetkom ob 16. uri v Benetkah najbolj diskutiran film:

IL GIUDIZIO UNIVERSALE

(Vesoljni potop)

Igrajo: ALBERTO SORDI, SILVANA MANGANO, VITTORIO GASSMAN — vsi svetovno znani igralci

Radio Televizija

NEDELJA, 24. MARCA 1963

Radio Trst A

8,00: Koledar; 8,30: Poslušali boste; 9,00: Kmetijska oddaja; 9,30: Slovenski zbor; 10,00: Maša; nato Orkester Ricardo Santos; 11,15: Oddaja za najmlajše; 12,00: Slovenska nabožna pesem; 12,30: Glasba po željah; 13,00: Kdo, kdaj, zakaj; 13,30: Glasba po željah; 14,45: «Veseli Planšarji»; 15,00: Cigarski motivi; 15,20: Portret v miniaturi: «Pat Boone»; 15,40: Jam session; 16,00: Popoldanski koncert; 17,00: Kinoklub; 17,30: Plesna glasba; 18,30: Poklici in razgovori; 18,45: Slovenski narodni motivi; 19,00: Betty Curtis in Tony Dallara; 19,15: Nedeljski vesev; 19,30: Melodije iz revij; 20,00: Šport; 20,30: Solisti z orkestri; 21,00: Iz slovenske folklore; 21,30: Sodobna simfonična glasba; 21,50: Zadnji minut z Andresom Segovio; 22,00: Nedelja v športu; 22,10: Plesna glasba; 23,00: Vokalna glasba.

Trst

8,30: Poročila; 12,15: Danes na športnih igriščih; 14,00: «El campanon».

Koper

8,00: Prenos RL; 7,15: Glasba za dobro jutro; 8,00: Prenos RL; 9,40: Domače viže; 9,00: Naša reportaža; 9,15: Mladinski zbor iz Sandreža; 10,00: Prenos RL; 10,30: Operne arije; 11,00: Kmetijska prodajna razstava 1963 v Istri; 11,15: Poje Italo Spadaro; 11,30: Parada orkestrov; 12,10 in 12,50: Glasba po željah; 12,37: Zunanjepolitični pregled; 13,30: Sosedni kraji in ljudje; 14,00: Glasba po željah; 15,15: Domače pesmi in melodije; 16,00: Prenos RL; 19,00: Športna nedelja; 19,10: Glasbeni intermezzo; 20,30: Prenos RL; 22,15: Plesna glasba; 23,00: Prenos RL.

Nacionalni program

6,30: Vreme na ital. morjih; 8,20: Ital. pesmi in plesi; 8,30: Kmetijska oddaja; 10,30: Otvoritev mednarodnega salona oblačil v Turinu; 11,20: Roditeljski krožek; 11,45: Splovitev ladje «Raffaello»; 12,25: Neapeljske pesmi; 14,00: Instrumentalna glasba; 14,30: V nedeljo skupaj; 16,45: Skladbe za godalni orkester; 17,00: Komemoracija ardeatinskega pokola; 18,00: Simfonični koncert; 19,15: Športni dnevnik; 20,25: Roman Giuseppa Rovanija: «Cento anni»; 21,00: Radijska križanka; 22,00: Luči in sence; 22,15: Mainardijev Koncert za violoncello in orkester.

II. program

8,00: Jutranja glasba; 9,00: Oddaja za ženske; 10,00: Glasbeni leteči krožnik; 10,35: Pomlad prihaja...; 11,35: Pevci; 12,10: Plošče tedna; 14,30: Teden aktualnosti v svetu; 15,45: Glasbena prizma; 16,15: Odmevi na prireditve v svetu; 17,00: Glasba in šport; 18,35: Vaši izbranci; 19,50: Srečanje med notami; 20,35: Sama glasba; 21,00: Športna nedelja; 21,35: Evropa poje.

III. program

17,05: Mozartove skladbe; 18,15: Radijska črtica; 19,15: Glasbeni pregled; 19,30: Vsakovečerni koncert; 20,30: Revija revij; 20,40: Dve Debussyjevi skladbi; 21,20: Gianfrancesco Malipiero: Torneo notturno; Gluck: «Le cinesi».

Slovenija

6,00: Dobro jutro; 6,30: Napotki za turiste; 7,40: Pogovor s poslušalci; 8,00: Mladinska radijska igra; 8,26: «Pomlad prihaja» C. Bresgena; 8,41: Vesela godala; 9,05: Od uverture do kola; 10,00: do ca. 13,30: PLANICA 63; 13,30: Za našo vas; 14,00: Koncert pri vas doma; 14,15: Naši poslušalci čestitajo; 15,15: George Shearing; 15,30: Priljubljene skladbe; 16,00: Naši poslušalci čestitajo; 17,05: Pianist George Feyer; 17,15: Radijska igra; 18,14: Kozina: Proti morju; 18,30: Športna nedelja; 19,05: Glasbene razglednice; 20,00: Izberite melodijo; 21,00: Pravljica o carju Saltanu; 22,15: Skupni program JRT — studio Beograd; 23,05: Zapešimo.

Ital. televizija

10,00: Kmetijska oddaja; 14,30: Prenos planiških skokov; 16,30: Splovitev ladje «Raffaello»; 17,15: Oddaja za najmlajše; 18,15: Komemoracija ardeatinskega pokola; 19,00: Dnevnik; 19,15: Registriran športni dogodek; 20,15: Šport; 20,30: Dnevnik; 21,05: Vittorio Gassman v «Il gioco degli eroi»; 22,15: Televizijski tednik; 23,15: Ardeatinski pokol; 23,30: Športna nedelja in dnevnik.

DRUGI KANAL

18,00: «Rinaldo in campo»; 19,00: Stalinova doba; 20,05: Rotocalchi in poltrona; 21,05: Dnevnik; 21,15: Film: «I cow boys del deserto»; 22,35: Šport.

Ponedeljek 25. marca 1963.

8,30 do 10,35: Šola; 11,00: Ob 30. letnici IRI; 12,15 in 15,00: Šola; 17,30: Program za najmlajše; 18,30: Nikoli ni prepozno; 19,00: Dnevnik; 19,15: Glasbeni karnet; 20,00: Šport; 20,30: Dnevnik; 21,05: Potovanje po Italiji, ki se spreminja; 23,00: Dnevnik.

DRUGI KANAL

21,05: Dnevnik; 21,15: «La sciarpa»; 22,00: Kje nastajajo ladje; 22,55: Pol ure s Fats Domino; 23,25: Športni dnevnik.

Jug. televizija

9,30: Kmetijska oddaja; 10,00: Teden mednarodnih smučarskih poletov — prenos zaključnih tekmovanj iz Planice; 13,05: Propagandna oddaja; 15,30: Prenos športnega dogodka do 17,15; 18,00: Poročila; 18,05: «Višji princip» — češki igrani film; 20,00: TV dnevnik — nedeljska izdaja; 20,45: Muzej voščenih lutk; 21,45: Koncert orkestra Mantovani; 22,15: Poročila.

Ponedeljek 25. marca 1963.

18,30: Poročila; 18,35: «Princeska Katica» — zgodba za otroke; 19,00: Deklica z rdečim glavnikom; Dokumentarni film; 19,15: Mala TV univerza; 19,30: TV obzornik; 19,45: Ob zaključku mednarodnih smučarskih poletov v Planici; 20,00: TV dnevnik; 20,30: Tedenski športni pregled; 20,45: «Pozdrav iz Bele Krajine» — oddaja o belokranjskih običajih, plesih in pesmih; 21,10: Daniel Aubert: «Fra Diavolo» — TV priredba; 23,10: Poročila (Zagreb).

Goriško-beneški dnevnik

SINDIKALNA KRONIKA TEKSTILNE STROKE

Obnovitev stavke polnilnih delavcev povzročilo ustrahovanje delodajalca

Če kategorija jutri nadaljuje s stavko za nedoločen čas, bodo v torek in sredo zaprli dva oddelka - Odločno stališče sindikatov

Sindikalne organizacije odločno obsojajo stališče ravnateljstva podgorske tekstilne tovarne, ko je sklenilo v torek zapreti tekstilni oddelek v Podgori in v Ronkah, v sredo pa še predilnico, če bodo polnilci statev začeli v ponedeljek 25. marca stavko, ki bo trajala za nedoločen čas. Svojo odločitev je ravnateljstvo tekstilne tovarne sporočilo sindikatom preko Zveze industrijcev.

Ko sta vodstvi CGIL in CISL sporočili sklep ravnateljstva tekstilne tovarne prizadeti kategoriji, sta povedali tudi svoje mnenje.

CGIL-FIOT sodi, da ne obstajajo «tehnični» razlogi, kot to trdi delodajalec, za ukinitev obratovanja, ampak spada odločitev v okvir politike pritiska na delavce, da odstopijo od svojih zahtev. Nadalje organizacija ugotavlja, da postavlja ravnateljstvo sindikalnim organizacijam naslednji predlog: podpis sporazuma za polnilce statev pod pogojem, da ostale kategorije tekstilnih delavcev ne postavijo nikakršnih zahtev do zapadlosti delovne pogodbe. Do obravnave pa ni prišlo, ker se Stefanin sedaj zdravi v bolnišnici zaradi poškodb, ki jih je utrpel pri neki cestni nezgodi.

CISL pa v svojem letaku ugotavlja, da predstavlja suspenzija delovnega procesa v tovarni ustrahovanje, ki ga organizacija najodločneje zavrača. Če hoče ravnateljstvo zares preprečiti zastoj v proizvodnji mora sprejeti stvarne in objektivne predloge, ki so bili sporočeni prefektu.

Tudi v Ul. V. Veneto namestiti semafor?

Križišče med ulicama Vittorio Veneto in 3. armata (krožna cesta med mednarodnim prehodom Rdeča hiša in Tržaško cesto) je še vedno opremljeno s pogrešenimi prometnimi znaki, čeprav je bil sprejet dekret, da se bo dala prednost Ul. Vittorio Veneto. Spremenitev režima na tem križišču narekuje predvsem dejstvo, da vozijo po Ul. V. Veneto rešilni vozovi, katerim se pogostoma mudi v bolnišnico, da bi bolnika ali ranjenca čimprej pripeljali v operacijsko sobo. Na križišču z Ul. 3. armata pa se morajo ustaviti, če nočejo tvegati trčenja.

Ko sta prometnih nesreč na tem križišču nam pove, da pride do pogostih trčenj. Posebno vozniki iz drugih krajev se na tem križišču radi opečejo. To se jim primeri navzlic jasni segnaletiki in varnostnim zrcalom, ki so jih postavili na dveh križiščih.

Marsikomu se vsiljuje vprašanje, če bo sprememba režima na tem križišču (prednostna cesta naj bi postala Ul. Vittorio Veneto) stanje zboljšala. Danes bi ne mogli dati gotovega odgovora, zakaj tudi tovorniki bi se s težavo popolnoma ustavili pred narobe obrnjenim trikotnikom ter bi zato predstavljali trajno nevarnost za nesrečo.

Morda bi bila edina rešitev v namestitvi semafora, ki bi izmenično odpiral cesto z ene in druge strani.

Stiki prosvetnih delavcev obeh strani meje

V petek so se v Kopru sestali zastopniki Slovenske prosvetne zveze iz Italije in okrajnega sveta Svobod in prosvetnih društev novega koprskega okraja, ki obsega tudi Goriško. Predstavniki dveh sosednjih prosvetnih organizacij, ki delujeta vsaka v različnih pogojih vzdolž meje, so si izmenjali misli o izkušnjah, uspehih in težavah, ki jih srečujejo pri svojem delu. Sklenili so se ponovno sestati, da bi se predstavniki SPZ v Italiji seznanili z življenjem in delom članov prosvetnih društev v koprskem okraju.

ŽIVLJENJE POD SABOTINOM

Vsa okolica Št. Mavra zanimiva tudi za lovce

Srne so prišle pozimi celo na dvorišča Gamsi na vrhu Sabotina

Pred kratkim smo pisali o Št. Mavru in njegovih naravnih lepotah, ki bi lahko bile močna vaba za turiste, saj ima ta vas res izredno lego nad Gorico, ki jo poleg drugega mogočni Sabotin ščiti pred mrzlimi vetrovi s severa. Cesta «vina in češenj», ki je za sedaj določena tako, da se ne bo izognila Št. Mavru, bo letos šla skozi Oslavje in Števerjan v Grojno in nazaj na pevmski most. Vendar so organizatorji obljubili, da bodo prihodnjič upoštevali tudi Št. Maver in naj bi šle prireditve, ki jih bodo ob tej cesti organizirali, tudi skozi to vas.

Pa ne samo s turističnega gledišča, ampak tudi za lovce je Št. Maver zelo privlačna postojanka. To ve zlasti dr. Fonzari, ki je tu pravzaprav doma in njegovi lovski prijatelji, ki ob nedeljah in praznikih pridno zahajajo sem gor med lovsko sezono, da bi poskusili svojo lovsko srečo. Po navadi je lov vedno dober, saj v bližnji okolici ne manjka divjačine, od zajcev in lisic, do fazanov in kotorn in tudi številne srne lahko srečaš na svoji poti. V zadnji zimi, ko je bilo največ snega, so prihajale srne celo v vas in marsikdo jo je srečal kar na domačem dvorišču, ko je stikala za hrano. Včasih, ko je bilo lovsko področje širše, je bil lov še bolj zanimiv in stari domači lovski čuvaji vedo povedati tudi, kako so nekoč na vrhu Sabotina zalotili gamse in enega tudi upihnili.

Nič čudnega torej, če je lovska tradicija med Štmaverci zelo živa in lahko v marsikateri hiši naletiš na lovskega psa. Včasih jih imajo po nekaterih hišah tudi po več, ker jih večkrat lovci iz mesta pustijo kar pri domačih lovskih čuvajih in goničih, saj so lahko gotovi, da so v dobrih rokah.

Nezgoda v SAFOG

Včeraj dopoldne okrog 9. ure so sprejeli v civilno bolnišnico v Gorici 53-letnega Federica Furlana iz Moše, ki se je malo prej ponesrečil pri delu v SAFOG. Pri pregledu so zdravniki ugotovili manjšo rano na lasišču s pretresom možgan. Furlana so pridržali za 7 dni na zdravljenju.

ŠE ENA AFERA Z MASLOM

Po obtožnici je Gandolfi prodal skoro 140 stotov masla izven Goriške

Trgovinski zbornici je predložil seznam kupcev, ki ne obstajajo - Državni tožilec je zahteval 4.2 milijona lir globe - Sodišče pa je obtoženca popolnoma oprostilo

Pred okrožnim sodiščem v Gorici se je pretekli petek zvečer moral zopet zagovarjati 35-letni Benito Gandolfi, lastnik predelovalnice masla v Gorici, Ul. Volta 20, zaradi tihotapstva z maslom proste cone.

V obtožnici je rečeno, da je Gandolfi v času od decembra 1959 pa do 31. marca 1962 prodal 13.922 kg masla, ki je bilo uvoženo brez carine za potrebe goriške proste cone, podjetjem in osebam izven goriške pokrajine. Obtožnica pravi nadalje, da za isto maslo ni bil plačan davek na poslovni promet (IGE).

Tožbo je vložilo poveljstvo finančnih stražnikov. V njegovem poročilu je navedeno, da so financarji zaslišali 289 oseb, ki so bile navedene v seznamu, katerega je Gandolfi predložil trgovinski zbornici v Gorici kot odjemalce masla proste cone, ki ga je on uvozil z olajšavami. Po predpisih mora namreč vsak uvoznik masla proste cone predložiti tak seznam, s katerim upraviči prodajo masla upravičencem proste cone. Pri takih osebah, pravi financarsko poročilo, so ugotovili, da masla sploh niso prejele od Gandolfija, ali v manjši količini kot je navedeno, ali pa da so bila imena v predloženem seznamu sploh izmišljena; v celoti da gre v teh primerih za 737 kg masla, ki ga navedene osebe niso prejele.

Poleg tega je Gandolfi v omenjenem razdobju prodal nekaterim potujočim trgovcem, ki nimajo svojega bivališča na področju goriške pokrajine, nekaj nad 12.000 kg masla. Poročilo pravi nadalje, da so ugotovili prodajo tega masla povečini v Palmanovi in Tarčentu in kapetan finančnih stražnikov Cresta je pri razpravi še dodal, da se mu zdi, da so spremljevalne bolete za tako blago potem zopet odpisali v trošarinskem uradu v Gorici.

Zastopnik civilne stranke odv. Scotti je s tem v zvezi ugotovil, da obtoženec ni plačal raznih dajatev v znesku 1.739.790 lir, katerim je treba prišteti še škodo in stroške. Državni tožilec je zahteval, da sodišče obsodi obtoženca na 4.200.000 lir globe zaradi v obtožnici navedenih prekrškov.

Odvetnik Pedroni, ki je branil obtoženca, je ugotovil, da ima Gandolfi obrtnico za prodajo masla na drobno in na debelo in da je po pravilniku trgovinske zbornice dovoljena prodaja masla proste cone po vsej goriški pokrajini. Priznal je, da je Gandolfi prodajal maslo tudi potujočim trgovcem ter pristavil, da imajo ti dovoljenje za prodajo blaga v več pokrajinah in čeprav stanujejo izven goriške pokrajine, prodajajo blago tudi na trgih na Goriškem. Dodal je, da je vse prodano blago imelo spremljevalne bolete za prodajo na Goriškem in če je bilo blago včasih izročeno v Palmanovi, je bilo to zato, ker je imel potujoči trgovec, ki je maslo kupil, tam svoje skladišče tudi za blago, ki ga je prodajal na trgih na Goriškem Izrecno je omenil partijo blaga, ki je bilo namenjeno za prodajo na trgu v Ronkah, pa je šlo skozi Palmanovo. Branilec je zaključil s predlogom, naj sodišče oprosti obtoženca, ker da ni zagrešil kaznivega dejanja ter poleg tega zahteval, naj mu financarji, ki so vložili proti njemu tožbo, povrnejo tudi sodne stroške ter v ta namen predložil račun za 200.000 lir.

Po krajšem posvetu je sodišče obtoženca popolnoma oprostilo z motivacijo, da ne obstaja kaznivo dejanje.

Drž. tožilec dr. Placentino, preds. sod. dr. Cenisi; zap. Daidone.

V Mirnu je umrla Jožefa Pahor

Včeraj ob 9. uri dopoldne je umrla v Mirnu Jožefa Tomšič vd. Pahor, ki je dočakala lepo starost 80 let. Z možem, ki je umrl že pred tremi leti, sta živela v srečnem zakonu 56 let in napredno vzgojila svojih osem otrok.

Pogreb pokojnice, ki je bila zelo priljubljena v Mirnu in dobro znana tudi v sovodenjski občini, bo danes popoldne iz hiše žalosti na mirensko pokopališče.

Njeni hčerki Gabrijeli Cotič, ženi sovodenjskega podžupana Janka Cotiča, in ostalim sorodnikom izražajo vaščani ob tej izgubi iskreno sožalje, kateremu se pridružuje tudi naše uredništvo.

V prst se je urezal

Včeraj okrog 15. ure je prišel po pomoč v goriško bolnišnico 49-letni Felice Gigliotti iz Stražic, Ul. Colombo 2. Zdravniki so ugotovili, da se je urezal na kazalcu leve roke, ko je doma nekaj rezal z nožem. Nudili so mu prvo pomoč in ga poslali domov. Okreval bo v petih dneh.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Od 17. do 23. marca se je v goriški občini rodilo 23 otrok, umrlo je 11 oseb, bila je ena poroka in 13 oklicev.

ROJSTVA: Marina Braida, Laura Andreos, Gigliola Scottà, Rosalba Copez, Angela Mesto, Marco Pacori, Finzia De Fazio, Paolo Franz, Fulvia Zorzutti, Flavia Canevali, Isabella Pozzar, Paola Stuparich, Luciana Hlede, Dorianna Bronca, Giorgio Tuzzi, Giuseppe Benardelli (rojen mrtev), Roberto Vida Mariangela Fedele, Anna Sergio, Rosella Toscano, Claudio Figar, Roberto Todisco, Marina Pizzol.

SMRTI: gospodinja 41-letna Bruna Nardin, por. Nardin, upokojenec 77-letni Luigi Nanut, 67-letni Michele Peterin, upokojenec 79-letni Giovanni Collodi, uradnik 40-letni Giuseppe Zini, upokojenka 70-letna Elena Giacomuzzi, vd. Perco, upokojenec 70-letni Giovanni Dal Pont, varilec 54-letni Guerrino Mininel, upokojenec 68-letni Virgilio Giustiniani, upokojenec 65-letni Ferruccio Brigadini, zdravnik kirurg 71-letni Giorgio Ferrari.

POROKE: uradnik Germano Louvier in profesorica Elda Husla.

OKLICI: trgovski zastopnik Ennio Fabietti in gospodinja Nevi Tomat, uradnik Marcello Clarioni in gospodinja Amalia Vlach, bančni uradnik Andrea Delai in uradnica Dionisia Maurenzi, finančni stražnik Giuseppe Poletti in gospodinja Edda Cozzi, geometer Leo Troi in gospodinja Maria Bortolotto, upravljavec hladilnikov Gianfranco Casu in modelistka Maria Vecchio, agent javne varnosti Francesco Esposito in gospodinja Sabina Brizzi, uradnik Alfredo Velussi in učiteljica Adolfa Mercusa, klepar Marco Marcuzzi in bolničarka Giliana Panini, trgovec Paolo Parpinelli in učiteljica Maria Rusalen, dninar Pietro Muhli in gospodinja Gisella Zorn, bolničar Eliseo Demarchi in frizerka Annamaria Brezavscek, traktorist Ado Giomini in slaščičarka delavka Daniela Bortolotti.

Kino

v Gorici

VERDI. Ob 15:30, 18.45 in 22. uri: «Gli ammutinati del Bounty», Marlon Brando in D.Howard. Cinemascope v barvah. Ameriški film.

CORSO. 15.00: «Sessualità», E. Zimbalist jr., S. Winters in J. Fonda. Ameriški barvni film v cinemascopu. Mladini pod 18. letom vstop prepovedan. Zadnja predstava ob 22

VITTORIA. 15.00: «Sissi a Ischia», R. Schneider in P. Hubschmid. Nemški barvni film. Zadnja predstava ob 21.30.

CENTRALE. 15.00: «Una regina per Cesare», P. Petit in G. Ardisson. Italijansko-francoski barvni film v cinemascopu.

v Tržiču

NAZIONALE. 14.00: «I fratelli Corsi», Geoffrey Horme in Valerie Lagrange. Barvni film.

EXCELSIOR. 14.00: «La donna nel mondo». Barvni film režiserja Gualtiera Jacopettija.

AZZURRO. 14.00: «La guerra dei bottoni», A. Lartingue in 100 otrok. Francoski film.

PRINCIPE. 14.00: «Venti chili di guai», Tony Curtis in Suzanne Pleschette

v Ronkah

RIO. «Il Commissario», Alberto Sordi.

EXCELSIOR. «Paese selvaggio», Elvis Presley in Bob Lange.

Kino v Novi Gorici

«SOČA». 24.3. «Nenadoma v preteklem poletju». Ameriški film.
26. in 27.3. «Nepredvideno». Francoski film.

«Solkan» v Solkanu: 24.3. «Vrtoglavica». Sovjetski film.

«Svoboda» v Šempetru: 24.3. «Nuna». Ameriški film.
25. in 26.3. «Stari in mladi». Sovjetski film.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna S. GIUSTO, Korzo Italia št. 242, tel. 31-51.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 13,1 stopinje ob 13. uri, najnižjo 5,7 stopinje ob 7. uri. Povprečne dnevne vlage je bilo 45 odstotkov.

VČERAJ ZVEČER PRED TOVARNO IPL

Motociklist na mestu mrtev pri trčenju ob tovornik

Zavozil je na cesto Terza Armata, ki ima prednost in se zaletel v tovornik, ki je prihajal z njegove desne

Včeraj zvečer okrog 19. ure se je na povratku z dela ubil na cesti Terza Armata 52-letni delavec August Valantič iz Ul. Balilla 17 v Gorici. Zaletel se je v tovornik s prikolico, ki sta ga šofirala brata 41-letni Mario Birri in njegov 38-letni brat Marino, oba stanujoča na Gradu.

Valantič je delal v lesnem podjetju Silla onkraj Tržaške ceste. Ko je prejel mezdo, se je za nekaj časa ustavil v Nanutovi gostilni potem pa je spet sedel na svoj motocikel in se odpeljal proti domu. Zapeljal je proti železniškemu križišču, da bi pri podjetju IPL zavil na cesto Terza Armata, ker je Tržaška cesta zaprta. Ko je zavozil na omenjeno cesto, se je pripeljal z njegove desne tovornik s prikolico, last bratov Birri, ki sta se iz Milana čez Trst vračala domov. Na tem križišču imajo prednost vozila, ki peljejo po cesti Terza Armata. Valantič je zapeljal nanjo prav v trenutku, ko se je pripeljal tovornik. Zaletel se je v njegovo stranico in obležal na cesti. Z glavo je udaril ob asfalt in bil pri priči mrtev. Šofer je vozilo zavrl in ustavil zadnja kolesa tik pred truplom. Na kraj nesreče so poklicali prometno policijo, ki, kakor se zdi, ni ugotovila na tovorniku znakov trčenj. Tudi motocikel se skoraj nič ni poškodoval. Pri pregledu dokumentov so dobili tudi ovojnico z mezdo. Policija je tovornik odpeljala na poveljstvo, da bi ga pregledala. Truplo nesrečne žrtve so s furgonom odpeljali na glavno pokopališče.

Nenavaden ilegalec

Prejšnji dan je neki kmet iz Praprotnega ob Idrijci opazil v bližini svojega polja mladega junčka, ki se je klatil brez gospodarja in izgubljeno taval okrog. Priklical ga je k sebi in žival se mu je res približala ter se pustila odvesti. Poizvedoval je, čigava je žival, pa brez uspeha. Zato je zadevo javil tudi mejnim finančnim stražnikom, ki so kmalu dognali, da je junčka pogrešal kmet Angel Sgubin iz Hlevnika na jugoslovanski strani. Obvestili so ga o najdbi kmeta iz Praprotnega in tako je junček, ki je ilegalno prešel državno mejo, na isti način prišel nazaj v svoj hlev.

V šoli je padla

Okrog 10.30 so včeraj dopoldne pripeljali v goriško bolnišnico 12-letno Sandro Medeot iz Fare, ki si je zlomila levo nogo, ko je padla v šoli. Pridržali so jo za 20 dni na zdravljenju.

Predavanje v Štandrežu

Prihodnji četrtek, dne 28. marca bo visokošolec Jožef Cej predaval ob 20. uri v prosvetni dvorani v Štandrežu o slikarju Van Ghogu. Predavanje bo ponazarjal s slikami. Odbor vabi vaščane k številni udeležbi.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE IZ TRSTA

gostuje v nedeljo, 31. marca v prosvetni dvorani v Gorici, Verdijev korzo 13 ob 16.20 uri s kitajsko pravljično igro v štirih dejanjih

«Krog s kredo»

Sedeži 300 in 200 lir, stojišča 100, dijaška stojišča 50 lir. Prodaja vstopnic od torka dalje na sedežu SPZ in v kavarni Bratuš ter eno uro pred pričetkom predstave.

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN

vzdržuje z modernimi tovorno potniškimi ladjami

redno progo Jadran-Južna Amerika — via Zahodna Afrika (Rijeka Split, Napoli, Genova, Marseille, Casablanca, Dakar, Conakry, Takoradi, Tema, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires)
redno linijo okoli sveta (iz Jadrana v Indijo, Indonezijo, Japonsko, ZDA — Zahodna obala sredozemske luke)
TER NUDI
ladijske prevoze po vsem svetu z modernimi tovornimi ladjami od 8000 do 18.000 ton nosilnosti.
Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja «Splošna plovba» Piran, Župančičeva ulica 24, in na naše agente po vsem svetu.
Telegrami: Plovba Piran Telexi: 035—22, 035—23
Telefoni: 72-170 do 72-177

ZA PREHODNI POKAL V NAMIZNEM TENISU

V teku so priprave za turnir v Sovodnjah

Domači igralci so začeli z društvenimi tekmami, da izberejo reprezentanco

Kakor smo že poročali v našem listu, bo sovodenjsko prosvetno društvo ponovno priredilo turnir v namiznem tenisu. Prvikrat je turnir za prehodni pokal priredilo pred kakšnimi štirimi leti in ga je odnesla s seboj zmagovita ekipa iz Skednja.

Sovodenjski igralci nameravajo turnir prirediti na velikonočni ponedeljek. V ta namen so že pričeli z društvenimi tekmami, da bi izbrali najboljše moči, ki bodo domačo vas zastopale nasproti ostalim ekipam. Izbirne tekme so se začele v četrtek in kar dobro napredujejo. Na podlagi izidov bodo napravili lestvico, ki bo pokazala moč igralcev in tudi kandidate, ki pridejo v poštev za tekmovanje.

Da bi tudi ostala prosvetna društva izbrala najboljše igralce, naj po vzgledu Sovodenjcev pripravijo društvene turnirje. To naj bi veljalo predvsem za Štandrežce, Doberdobce in pa Pevmce, kjer se je igranje namiznega tenisa zelo udomačilo.

Obenem jim priporočamo, da si preskrbijo primerne copate ter po možnosti tudi majice in hlačke, da bi tudi po tej strani tekmovanje bilo kar najbolj na višini.

Množični izleti na polete v Planico

Danes so se tudi iz Goriške popeljali številni izletniki v Gorenjski kot, da bi prisostvovali mednarodnim smučarskim poletom v Planici. Slovenska prosvetna zveza je pripravila dva avtobusa, v katerih bo nad sto izletnikov iz mesta in vseh okoliških vasi. Slovensko planinsko društvo je prav tako napolnilo svoj avtobus, v katerem pa so poleg meščanov v glavnem Podgorci. Števerjanski prebivalci so se odpeljali v Planico z dvema avtobusoma, ki ju je organiziralo domače katoliško prosvetno društvo. Skupinski izlet je pripravilo tudi delavstvo tovarne SAFOG, ki pa se je odpeljalo iz Gorice že včeraj.

Seveda pa moramo k tem prišteti še avtomobiliste, ki se niso nikjer prijavili in so se odpeljali na prireditev z lastnimi vozili.

šport šport šport

Norvežan Brandtzaeg v petek med rekordnim skokom 120 m

DRUGI DAN SMUČARSKIH POLETOV V PLANICI

Premoč vzh. Nemcev z Bockelohom na 1. mestu

Včeraj, zaradi vetra, več padcev Tudi Šlibar med ponesrečenci

(Od našega posebnega dopisnika)

PLANICA, 23. — Tudi drugi dan tekmovanj na planiški velikanski je za nami. Planiška dolina se je danes dopoldne pokazala v vsej svoji lepoti, ko je sonce obžarjalo Ponce in so se njegovi žarki odbijali v neštetih sežnih kritalih. Tudi organizacija je tokrat dobro potekala, kar je v nemajhni meri pripomoglo, da je bila velika množica gledalcev — med njimi mnogi iz Italije in Avstrije — povsem zadovoljna.

Po otvoritvenem skoku Langusa — naj kar tu omenimo, da je poletel enkrat 114 drugič pa kar 120 m daleč — je poskusne skoke odpravilo še nekaj skakalcev. Langus je skakal z najvišjega naleta in je pri odskoku dosegel brzino 160 km na uro, medtem ko so tekmovalci skakali z drugega naleta, tako da njihova brzina ni dosegla 100 km na uro. Toda čeprav je bil nalet danes zaradi topnega snega skrajšan, so bile vseeno dosežene lepe razdalje in je bila izenačena 120 metrska znamka, ki jo je včeraj postavil Norvežan Brandtzaeg.

Zanimivo je tudi, da je v prvi seriji skokov dosegel najdaljšo razdaljo italijanski tekmovalec Aimoni s 107 m, pred Kürthom (105 m) in Recknagelom 103 m v drugi seriji so najdaljše skoke zabeležili Zahodni Nemec Ihle 120 m, Finec Tirkkonen 119, Vzhodni Nemec Bockeloh 117, Avstrijec Golder 115, Vzhodni Nemec Klemm 113, njegov sorojak Kürth 110, Aimoni 103, Ceh Matouš 102, Poljak Przybyla in Recknagel 101 ter Jugoslovan Eržen 100 m. V tretji seriji je skakal tudi svetovni rekorder Jože Slibar, pa je imel smolo. V zraku ga je zajel od spodaj močan sunek vetra, tako da je hudo padel in so ga morali odpeljati v bolnišnico. Na srečo ni hudega, ker si je nekoliko pretresel možgane. Vse pa je kazalo, da je njegova poškodba taka, da se od nje z lepa ne bo opomogel. V kritičnih položajih sta bila tudi Avstrijec Haigenhauser v drugi seriji skokov ter Norvežan Brandtzaeg v tretji, ki sta se rešila z rutino in hladnokrvnostjo.

V tretji seriji skokov je bil nekoliko močnejši veter, kar je tekmovalcem narekovalo večjo previdnost, saj niso bile več dosežene take razdalje kot v drugi seriji.

Danes je tekmovalo 42 tekmovalcev, ker je Madžar Kiss, ki se je včeraj pri padcu nekoliko poškodoval, odstopil od nadaljnega tekmovanja. Seveda tudi Slibar ne bo več nastopal.

Pomanjkanje prostora nam ne dopušča, da bi se spuščali v druge podrobnosti, zato navajamo rezultate današnjega tekmovanja. Če bodo jutri tekmovalci spet izvedli po tri skoke, kot danes, se bosta dva najboljša današnja in dva najboljša jutrišnja skoka štela za končni plasman.

Rezultati današnjega tekmovanja so naslednji:

1. **BOCKELOH (99, 117, 106 m) 227,9 točke.**
2. **Kürth (105, 110, 107 m) 223,6**
3. **Recknagel (103, 101, 101 m) 215,2**
4. **Klemm (98, 113, 99 m) 208,3**
5. **Brandtzaeg (99, 98, 77 m) 204,8**
6. **Palčevski (98, 97, 101 m) 201,1**
7. **Golser (101, 115, 100 m) 200,5**
8. **Peter Lesser (101, 99, 98 m) 197,1**
9. **Thoma (99, 98, 99 m) 195,8**
10. **Ihle (101, 120, 115 m) 195,5**
11. **Eržen (97, 100, 93 m) 194,4**

Italijan Aimoni je zasedel 22. mesto s 176,8 točke za skoke 107, 103 in 93 m.

E. K.

DEŽELNO PRVENSTVO V NAMIZNEM TENISU

Od šestih trije naslovi Boru

Do danes največji uspeh deklet športnega združenja

Tri prva mesta in trije (od šestih) deželni naslovi so nagradili Borove predstavnike, ki so nastopili v petkovem kolu prvenstva v namiznem tenisu. Posebno velja to za dekleta, ki še nikoli si do danes niso nabrale toliko lovorik.

Deželno prvenstvo se je začelo s tekmovanjem juniork. Kot že v pokrajinskem delu turnirja, si je Svabova z dvema zmagama zagotovila prvo mesto, pri čemer ni pustila nasprotnicam niti niza. Z osvojitvijo deželnega naslova si je Svabova priburila pravico do nastopa v zaključnem delu italijanskega prvenstva.

V III. kategoriji deklet sta Mijotova in Hmeljakova odpadli že v prvem kolu, medtem ko sta se Batistova in Svabova uvrstili v polfinale. Njuno medsebojno srečanje se je končalo z zmago zelo razpoložene Batistove, ki se je v zaključni tekmi znašla pred zelo nevarno Zottijevo. Do danes je bila Zottijeva, razen v enem primeru, vedno uspešna. Kazalo je, da bo predstavnica UNI ohranila svoj sloves, vendar je Miranda Batista popolnoma zavrgla predvidevanja. Čeprav si je Zottijeva nabrala prednost, jo je Batistova, razen v drugem nizu, vedno dohitela. To je bilo tudi v tretjem setu, ko je igra postala zelo napeta in se je končno zaključila v korist Borove predstavnice.

Zadnji uspeh večera so Borovi predstavniki zabeležili v mešanih dvojicah, kjer sta Batistova in Boris Košuta zadala nasprotnikoma UNI najbolj pekoč poraz njune kariere. V ženskih parih sta Borovi igralki klonili, pa čeprav sta prikazali boljšo igro kot v prejšnjih nastopih.

Izidi:

JUNIORKE

Svab-Rozich 2:0 (21:9, 21:10)
Rozich-D'Agostino 2:
Svab-D'Agostino 2:0 (21:12, 21:17)

LESTVICA

1. **SVAB**
2. **Rozich**
3. **D'Agostino**

III. KATEGORIJA

Svab-Mijot 2:1 (21:16, 16:21, 21:17)
Batista-D'Agostino 2:0 (21:8, 21:6)
Svab-Dionis 2:0 (21:13, 21:14)
Rozich-Hmeljak 2:0 (21:16, 21:13)
Zotti-Zancolich 2:0
Zotti-Rozich 2:0
Batista-Svab 2:0 (21:10, 21:11)
Batista-Zotti 2:1 (21:15, 10:21, 21:19)

LESTVICA

1. **BATISTA**
2. **Zotti**
3. **Svab**
4. **Rozich**

MESANE DVOJICE

Zotti-Martinolli:Dionis-Ferin 2:0
Košuta-Batista:Mijot-Milič 2:0 (21:12, 21:7)
Košuta-Batista:Zotti-Martinolli 2:0 (21:9, 21:17)

LESTVICA

1. **KOSUTA-BATISTA**
2. **Zotti-Martinolli**

ŽENSKE DVOJICE

Batista-Mijot:Hmeljak-Svab 2:0 (21:18, 21:9)
Zotti-Zancolich : D'Agostino-Rozich 2:0
Zotti-Zancolich:Batista-Mijot 2:0 (21:17, 21:11)

LESTVICA

1. **ZOTTI-ZANCOLICH**
2. **Batista-Mijot**

PRVENSTVO C LIGE

Danes v Gorici BOR - AGI

Medtem ko bodo dekleta nastopila v okviru B lige v Montecchiu Maggiore bo moška odbojkarska ekipa Bora danes gostovala v Gorici, kjer bo imela v telovadnici na Trgu Medaglie d'Oro tekmo z AGI. Tekma je zelo važna, zaradi česar upamo, da navijači ne bodo hoteli pustiti Borovce brez bodrenja. Pred nastopom Bora pa bo v isti telovadnici tekma med Olimpijo in Torriano iz Gradiške. VI. kolo prvenstva C lige bo potekalo po naslednjem razporedu:

v Gorici ob 9. uri OLIMPIJA-TORRIANA
v Gorici ob 10.30 AGI-BOR
v Trstu ob 10. GASILCI (Trst)-GASILCI (Gorica)
v Cedadu ob 10. POL. FRIULI-PAV

NOGOMET DANES

BLIGA

BARI-VERONA
Varazzani
CAGLIARI-SAMBENEDETTESE
Lombardini
CATANZARO-FOGGIA INCEDIT
Samani
COMO-SIMM. MONZA
Carminati
LAZIO-COSENZA
Politano
LUCCHESE-LECCO
Bernardis
MESSINA-ALESSANDRIA
Cataldo
PARMA-TRIESTINA
Sebastio
PRO PATRIA-BRESCIA
De Marchi
UDINESE-PADOVA
Ferrari

DANES V PARMI

Triestina gostuje s popolno postavo

Ferrara in Trevisan na krilih

Triestina bo danes igrala v Parmi. S kakšnim uspehom bo nastopila ni mogoče predvidevati, pa čeprav kaže, da ima trener Colaussi najresnejše namene prinesti domov vsaj točko. Do tega sklepa lahko pridemo iz raznih razlogov: predvsem je prejšnjo nedeljo »žrtvoval« tekmo v Veroni in je prihranil boljše igralce za današnji nastop. V današnjem dvoboju bo tako Triestina nastopila z vsemi svojimi najboljšimi in predvsem svežimi silami, pa čeprav bodo nekateri igralci na mestih, ki niso njihova. Govori se, da bo Trevisan, kar sicer ni novost, igral na levem krilu, medtem ko bo Ferrara, ki po navadi igra kot Trevisan na zvezi, desno krilo.

Sprememb bo torej precej in upamo, da se bodo vsi igralci obnesli v vlogah, ki jim je določil trener. Sicer ni bilo drugega izhoda ker je Mantovani zaradi poškodbe neuporaben, Risos pa je izven forme. Slednji je prav tako odpotoval v Parmo, kjer bo kot rezerva. S skupino tržaških igralcev je odpotoval tudi Mezzi, a njegovo potovanje je turističnega značaja. Mezzi je doma prav iz Parme in se bo zadržal nekaj dni pri svojcih. V vratih pa bo nastopil Toros, medtem ko bi morali v bekovski in krilski vrsti nastopiti Frigeri, Vitali, Dalio, Merkuza in Sadar.

Kot je jasno vidno iz seznama, bo Triestina nastopila v svoji najboljši postavi. Popolnoma razumljivo je, da vsi pričakujejo od Tržačanov, katerih položaj v lestvici je precej neroden, da se vrnejo iz Parme vsaj s polovičnim izkupičkom.

MED AVSTRALSKIM ATLETSKIM PRVENSTVOM

Cuthberthova: svetovni rekord na 440 jardov

BRISBANE, 23. — Avstralska atletinja Betty Cuthberth je danes zmagala v finalu teka na 440 jardov avstralskega državnega prvenstva s časom novega svetovnega rekorda 53"3. Cuthberthova je tako izboljšala za 2 desetinki sekunde lastni svetovni rekord, katerega je dosegla pred 12 dnevi v Melbournu. Tega še niso uradno priznali, zaradi česar pripadal rekord še vedno s časom 53"7 sovjetski tekmovalki Mariji Itkini. Z doseženim časom je Avstralka izboljšala tudi svetovni rekord na 400 m, ki je prav tako pripadal s 53"4 Itkini. Najboljši čas na tej progi je dosegla korejska atletinja Sin Kim Dan (53), a tega rekorda ne bodo nikoli priznali.

Cuthberthova brani tako sedaj že štiri svetovne rekorde: na 440 jardov, na 400 m, na 220 jardov in na 60 m. Tudi drugoplasirana v teku na 440 jardov Dixie Willis (svetovna rekorderka v teku na 880 jardov) je za 1 desetinko sekunde izboljšala rekord Itkine.

Ostali zmagovalci: 110 jardov — *Diane Bowering* 10"6, druga je bila Cuthberthova; kopje — *Ana Pazera* (bivša Poljakinja) 51,05 (nov avstralski rekord); krogla — *Jean Roberts* 13,83 m; daljina — Pan Kilborn 5,95 m.

Tvrdka Ing. E. RIGHI

TRST - TRG GOLDONI 9
TEL. 94-022

s preko 40-letnim delovanjem na kmetijskem področju nudi kmetom in vrtnarjem najnižje cene, prvovrstna semena; vsakovrstno kmetijsko orodje in stroje, brizgalke, sredstva proti rastlinskim zajedalcem in proti glivičnim boleznim, piščance in krmo.

EKSKLUZIVNI ZASTOPNIK

motornih kosilnic in motornih lopat «RONDINE», motokultivatorjev «SIMAR» ter «COFUNA», naravnega in osušenega gnoja v prahu.

Prj **MADALOSSO** v Trstu, Ul. Torrebianca 26, vogal XXX Ottobre

dobite vsakovrstno POHISTVO otroške VOZICKE žimnice — originalne PERMAFLEX — Cene ugodne

R.E.D.A.T.A. Trst, Ul. F. Severo št. 5 b — Tel. 31893

nudi priznane akumulatorje (baterije) **S.A.F.A.** in vse elektroavto predmete in nadomestne dele

Novi lastnik LISJAK (LISIANI) se vljudno priporoča

VOZNI RED VLAKOV

PARIZ—RIM—BARI—BENETKE—MILAN

ODHODI

5.38 A Cervignano - Portogruaro
6.10 R Benetke - Milan (*)
6.35 D Benetke - Milan - Turin - Rim
8.46 R Benetke - Rim
9.52 DD Benetke - Milan - Genova (II) - Pariz
10.15 A Portogruaro
12.50 R Cervignano - Benetke
13.34 A Portogruaro
14.50 D Benetke - Milan
16.10 D Benetke - Milan - Pariz
16.50 A Tržič - Portogruaro
17.50 D Benetke - Bari
18.48 A Tržič - Portogruaro
19.25 A Tržič - Cervignano
22.05 DD Benetke - Milan - Turin - Genova - Ventimiglia - Marseille (spalni vagon in ležalni prostori Trst - Genova) - Mestre - Bologna - Rim (spalni vagon in ležalni prostori Trst - Rim)

PRIHODI

6.22 A Cervignano - Tržič
7.28 A Portogruaro - Tržič
7.55 DD Turin - Milan - Benetke - Rim (spalni vagon in ležalni prostori Rim - Trst)
9.25 D Marseille - Genova Milan - Benetke
10.34 R Benetke
11.41 D Pariz Milan - Benetke
13.30 D Bari
13.58 A Cervignano -Tržič
15.33 D Pariz - Milan - Benetke
17.20 D Benetke - Portogruaro - Cervignano
18.06 A Tržič (**)
18.52 R Bologna - Benetke (*)
19.16 A Portogruaro - Tržič
20.00 DD Pariz - Milan - Benetke
21.25 R Rim - Milan - Mestre (*)
22.32 A Benetke - Tržič
23.55 DD Turin - Milan - Genova (II) - Rim - Bologna Benetke

VIDEM—DUNAJ—SALZBURG—MUENCHEN

ODHODI

3.43 A Videm - Trbiž
5.20 A Videm
6.16 D Videm - Trbiž
6.21 A Videm
7.12 D Videm - Trbiž - Dunaj - München
9.40 A Videm - Trbiž
12.20 A Videm
12.28 A Videm
14.35 A Videm
16.24 A Videm - Trbiž
17.35 A Videm
19.10 D Videm
19.55 D Videm - Benetke - München (ležalni prostori do Münchena)
20.30 A Videm
21.32 A Videm

PRIHODI

1.08 D Videm
7.05 A Videm
8.05 A Videm
8.22 D Videm
9.17 A Videm
9.53 D Dunaj - München - Trbiž - Videm
11.58 A Trbiž - Videm
15.07 A Videm
16.55 A Videm
19.00 DD Dunaj - Trbiž - Videm
19.50 A Videm
21.03 A Videm
22.58 A Videm
23.12 D München - Dunaj - Trbiž - Videm

OPČINE—LJUBLJANA—BEOGRAD

ODHODI

0.19 D Opčine - Reka - Zagreb - Beograd
7.06 R Opčine - Gradec - Dunaj
7.22 A Opčine
8.28 D Opčine - Reka - Ljubljana
12.03 DD Reka - Zagreb
13.41 A Opčine
18.00 A Opčine
20.01 A Opčine
20.20 D Opčine - Ljubljana - Beograd - Atene - Carigrad

PRIHODI

5.30 D Beograd - Zagreb - Opčine
7.12 A Opčine
9.10 D Carigrad - Atene - Beograd - Zagreb - Opčine
11.22 A Opčine
17.05 A Opčine
19.38 D Ljubljana - Reka - Opčine
21.46 A Opčine
22.48 R Dunaj - Gradec - Opčine

R — rapido; DD — brzo; D — brzec; A — potniški

(*) samo I. razred
(**) ne vozi ob nedeljah

Obiščite kmetijsko trgovino

AGRARIA

na OPČINAH, Narodna ulica št. 53 - Tel. 221-321
in v TRSTU, v Ulici Udine št. 23 - Tel. 36-258

- **Pri nas dobite:** koncentrirana krmila za živino po zelo nizkih cenah, sredstva proti rastlinskim zajedavcem in boleznim, razne vrste semen, sadike, kmetijske stroje ter umetna gnojila

HOTEL „SLON“

LJUBLJANA Titova 10, tel. 20644, 20645 (Jugoslavija)

Opozarjamo spoštovano javnost na naše usluge, ki jih nudimo v kletni restavraciji, kjer si lahko postrežete s hladnimi in toplimi malicami, kosilom in večerjo iz domačih specialitet po zelo pristopnih cenah.

Hotel Vam nudi 177 modernih ležišč. V moderno urejeni hotelski restavraciji Vam nudimo vse domače in tuje specialitete. Dnevno večerni koncert v kavarni. V nočnem BARU se lahko vsak večer zabavate ob prijetnih zvokih in mednarodnem artističnem programu.

Sprejemamo rezervacije za manjše in večje družbe. Telefon 20-641-44.

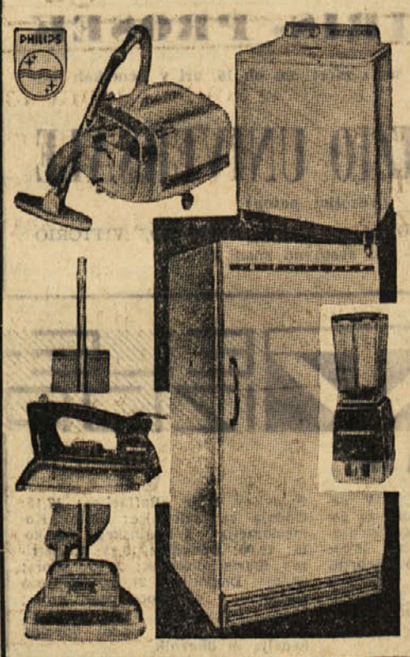

VEČ VREDNOSTI VAŠEMU DENARJU

Ne bodite lahkomiselni pri odločitvi:

Nakup električnih gospodarskih strojev - radio aparatov - TV - je važen nakup Odločite se in dajte prednost znamki

PHILIPS

ki je odraz najboljše tehnike

To je nasvet tvrdke

KNEZ VALTER - NABREŽINA, tel. 20-123

ZA IZVOZ POSEBEN POPUST

RAZBITI VRČ

«Don Lollo! Hej, Don Lollo!»

Ko je prišel gor in videl nesrečo, se je zdelo, da je Don Lollo znorel. Najprej je planil na te tri. Enega od njih je zgrabil za grlo, trdno pritisnil ob steno in pri tem rjul:

«Madona, to mi boste plačali!»

Zdaj sta se ostala dva vrgla na njega, nakar je svojo divjo jezo obrnil proti samemu sebi, vrgel klobuček na tla, se tolkel po licih in začel javkati, kakor da objokuje smrt kakega bližnjega sorodnika.

«Novi vrč! Novi vrč za štiri unce! Pa še nerabljen!»

Ko so kmetje videli, da se mu je prva jeza izkadila, so mu začeli prigovarjati, da se vrč lahko popravi, razpoka ni tako huda. Sposoben priskrovez bi to tako naredil, da bi bil kakor čisto nov.

Saj je tu vendar stric Dima Licasi, ki je izumil čudovito lepilo, čigar sestavine noče izdati: lepilo, ki je odporno proti vsemu, ko se enkrat strdi — celo proti kladivu. Kratkomalo, če Don Lollo hoče, bi jutri ob svitu prišel stric Dima Licasi in vrč bo pri priči trdnejši kot je bil.

Don Lollo je na vse to prigovarjanje odgovarjal: Ne! Bilo je vse zaman, tu se ni dalo nič napraviti; končno pa se je le dal pregovoriti in naslednji dan je točno ob svitanju prišel iz Primosole stric Dima Licasi z zabojčkom za orodje na plečih.

Bil je slok starec z zveženimi in grčavimi členki kakor stara saracenska oljka. Kavelj bi potreboval, da bi mu izvlekel besedo iz ust. Čemernost in otožnost sta se zakoreninila v njegovem telesu; ali pa je bila le žalostna zavest, da nihče dovolj ne ceni njegove nepatentirane iznajdbe. Pri tem pa je spet moral paziti na vse strani, da bi mu kdo ne ukradel njegove skrivnosti.

«Pokažite mi lepilo!»

To je bilo prvo, kar je rekel Don Lollo, ko ga je dolgo opazoval.

Stric Dima je dostojanstveno odkimal.

«Videli boste njegov učinek.»

«Toda samo z lepilom,» je zdaj menil Zirafa, «na to se ne zanesem. Tu morajo biti še spojke.»

«Grem,» je brez obotavljanja rekel stric Dima, vstal in oprtal zavojček z orodjem.

Don Lollo ga je zgrabil za roko.

«Kam? Prasec, tako postopate z menoj? Poglejte no, kako se ti vede! Z oljem ga moram napolniti, a olje bo pronicalo skozi! Milje dolga razpoka, pa samo z lepilom? Sem spadajo spojke, lepilo in spojke! Tako hočem imeti!»

Stric Dima je srdito vzdignil roko. Odprl je pločevinasto škatlo, kjer je imel lepilo, jo dvignil proti nebu in tresel, kakor da jo hoče ponuditi bogu, ko že ljudje nočejo priznati njegove čudovite moči; nato je začel lepilo s prostom mazati po robu odbitega kosa vrča: vzel je klešče in pripravljeni kos žice ter vstopil v vrčev trebuh, nekemu kmetu pa naročil, naj odpadli kos spet vloži tako, kakor je bil on napravil malo prej. Preden je pričel s spojkami, je rekel iz notranjosti vrča kmetu: «Vleci! Vleci na vso moč! Vidiš, da čvrsto drži? Vrag naj ga vzame, kdor noče verjeti! Potrkaj nanj, potrkaj! Mar ne zveni kakor zvon, da ali ne, čeprav sem jaz v njem? Pojdi, povej tvojemu gospodu!»

«Kdor je zgoraj, zapoveduje, stric Dima,» je vzdihnil kmet, «in kdor je spodaj, mora molčati! Pritrdite spojke, pritrdite spojke!»

In stric Dima se je lotil dela. Vsak košček žice je potegnil skozi dve druga proti drugi ležeči luknjici na vsaki strani razpoke in s kleščami zvil oba konca skupaj. Celo uro je potreboval, preden so bile spojke pravilno nameščene. Znoj mu je curkoma lil, ko je tako delal v vrču in se pritoževal nad usodo, vtem ko ga je kmet zunaj hrabril.

«Zdaj mi pomagaj priti ven,» je slednjič rekel stric Dima.

Ampak kakor je bil vrč v sredini širok, tako je bila ozka njegova zgornja odprtina. Stric Dima v svoji jezi ni pomislil na to. Naj je zdaj poskušal, kakor je hotel, se mu ni posrečilo, da bi spet prišel ven. Kmet pa namesto da bi mu pomagal, se je držal za trebuh in se smejal. Ujet, ujet, tu, v tem vrču za olje, ki ga je bil sam napravil spet celega in ki ga bo zdaj — ni bilo drugega izhoda — treba spet in za vselej rabiti, da bo mogel ven!

Sedaj se je pojavil Don Lollo, ker sta ga privabila smeh in vrišč. Stric Dima se je v vrču vedel kakor stekla mačka.

«Pustite me ven!» je tulil. Jaz hočem ven! Takoj! Pomagajte mi!»

Donu Lollu je bilo najprej, ko da ga je zadela kap.

«Kako? Tu nostri? Noter se je zaprl?»

S členkom prsta je potrkal na vrč. Ta je res zvenel kakor zvon.

«Lepo! Kakor nov.... Počakajte!» je rekel ujetniku. «Osedlaj mojo mulo!» je naročil kmetu; in dočim se je z vsemi desetimi prsti praskal po čelu, je na pol sam sebi nadaljeval: «Čisto nov primer, ljubi moj, tega mora rešiti odvetnik. Na svojo razsodnost se ne zanesem. Mulo! Mulo! Pojezdim tja in se takoj vrnem, počakajte medtem! V vašem lastnem interesu.... Ta čas pa mir in previdnost! Jaz vztrajam na tem, kar mi pripada. Predvsem pa storim svojo dolžnost, da uveljavim svojo pravico. Tu: plačam vam vaše delo delovni dan. Pet lir!»

«Ničesar noćem!» je vpil stric Dima «Ven hočem!»

«Boste že prišli ven, a sedaj pa vam plačam. Tu, pet lir!»

Vzel je denar iz telovnikovega žepa in ga vrgel v vrč.

K sreči mu ni bilo treba dolgo čakati v predsobi odvetnikove pisarne; zato pa je moral dlje čakati, da se je odvetnik prenehal smejati, ko mu je bil razložil položaj. Takšna veselost ga je užalila.

«Oprostite, toda kaj je tu smešnega? Saj niste prizadeti vi, gospod doktor! Vrč je moj!»

Zdaj mu je odvetnik razložil, da gre za dve stvari: prvič mora on, Don Lollo, ujetnika takoj osvoboditi, da ne bo zakrivil zločina omejevanja svobode: drugič pa mora piskrovez poravnati škodo, ki je nastala po njegovi nerodnosti ali neumnosti.

Ko je proti večeru prišel domov, je našel kmete svečano zbrane okoli vrča. Tudi pes čuvaj se je s skakanjem in lajanjem udeleževal splošne veselosti. Stric Dima se je bil pomiril; ne samo to, marveč je že njega samega začela zabavati ta nenavadna prigoda in se ji je smejal s polovično veselostjo otožnih ljudi.

Zirafa je vse odrinil, se stegnil in pogledal v vrč.

«Razbil bom vrč, da te bom spustil,» je dejal Don Lollo, «ti pa — tako pravi odvetnik — ga mi boš plačal.»

«Jaz plačal?» se je zarežal stric Dima. «Vaša milost se šali! Jaz ostanem tu, dokler se me ne bodo lotili črvi.»

Z nekoliko muje je potegnil okajeno pipo iz žepa, jo prižgal in začel kaditi, da so se oblaki dima dvigali iz vrčevega grla.

Don Lollo je bil v zadregi. Na primer, da bi stric Dima ne hotel iz vrča, on in odvetnik nista mislila. Kaj naj sedaj ukrene? Že je hotel ponovno osedlati mulo, pa se je spomnil, da je že večer.

In je odšel in pozabil na pet lir, katere je bil zjutraj vrgel v vrč. S temi je nameravali stric Dima s kmeti priredit zabavo. Eden je šel v gostilno in s tem denarjem nakupil jedil in pijače.

Pozno ponoči je neki pekovski hrup vrgel Dona Lolla iz spanja. Stopil je na balkon in zagledal na gumnu v mesečini vražji ples: pijani kmetje so se držali za roke in plesali okrog vrča. V njem pa je stric Dima pel iz polnega grla.

Zdaj se Don Lollo ni mogel več zdržati. Kot besen bik je planil dol in preden so ga mogli ustaviti, je sunil vrč, da se je ob neki oljki razbil. Stric Dima je zmagal.

KONEC

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 - II TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica S. Pellico 1-II, Tel 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — NAROČNINA: mesečna 650 lir — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Postni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3 I, telef. 21-928, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 100, finančno-upravni 150, osmrtnice 120 lir. — Mali oglas 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi. — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst